

NA LOVU PERLY

PŘÍRUČKA K PROGRAMŮM
NA SCHŮZKÁCH MLÁDEŽE

Na lovu perly

Příručka k programům na schůzkách mládeže

Autoři: David Balcar, Jana Hofmanová, Pavel Jun, Jakub Keller, Lukáš Klíma, Benjamin Kučera, Rut Kučerová, Daniel Matějka, Marie Jüptner Medková, Ludmila Míchalová Mikšíková, Karel Müller, Lenka Ridzoňová, Michal Šourek, Marek Vraj, Radim Žárský, 2019

Publikace vznikla díky podpoře z grantového systému Českobratrské církve evangelické.

ISBN 978-80-270-7224-8

Obsah

Na lovu perly	5
Programy zaměřené na diskuzi	7
O vztazích	8
Rozhodnutí pro Hospodina	12
Farao a Mojžíš aneb král a prorok	15
Milosrdný samaritán	17
Mít anebo být I. (Vše co mám, Pán mi dal)	19
Mít anebo být II. (Chci, abys byl...)	22
Kristus I. (Učitel Ježíš?)	25
Kristus II. (Jen učitel?)	26
Kristus III. (Kým je Ježíš?)	28
Kristus IV. (Bůh sestupující)	29
Kristus V. (Proč zrovna kříž?)	30
Kristus VI. (Bezprostřední důvody Ježíšovy popravy)	31
Kristus VII. (Oběť)	32
Kristus VIII. (Smlouva a smíření)	34
Kristus IX. (Tolik různých pohledů)	36
Společenství I.	38
Společenství II.	40
Jak se setkává Ježíš? I.	42
Jak se setkává Ježíš? II.	46
Jak se setkává Ježíš? III.	50
Jak se setkává Ježíš? IV.	54
Modlitba Tomáše Moora aneb modlitba za sebe	58
PROČ?	60
Prožitkové programy	63
O setkání s Tvůrcem.	64
Ježíš uzdravuje slepého od narození	67
Z generace na generaci	69
Modlitba všemi smysly	70
Modlitební dopis Bohu	73
Otevřít advent	74
Zacheus	77
Téma: nemoc, umírání a smrt	78

Večerní pobožnosti	85
Postní pobožnost Samařanka u studny	86
Blahoslavenství	88
Tvé břímě mé jsou hříchy	94
Zavři oči, otevři mysl	100
Jak dělat interaktivní programy?	107
Metody biblické práce v Německu	108
Biblická animace (ve Francii a Švýcarsku)	117
Jak dělat kreativní práci s Biblií?	121

Na lovu perly

Matouš 13:45 Anebo je království nebeské jako když obchodník, který kupuje krásné perly, objeví jednu drahocennou perlu; jde, prodá všechno, co má, a koupí ji.

Práce teologa se trochu podobá práci lovce perel. Lovci perel se noří do hlubin oceánu pro mořské ústřice, vynášejí je na břeh a pak otvírají s nadějí, že se v nich zatřpytí krásná perla... Teolog se noří do hlubin oceánu biblického textu, biblického světa, světa víry..., s nadějí, že v tom, co z tohoto oceánu vyloví, se zatřpytí něco cennějšího, než všechny perly světa.

S lovem několika z nich se můžete seznámit v této příručce...

Poprosili jsme totiž několik farářů a pracovníků s mládeží, aby poskytli k volnému užití své programy, které měli pro mládež, a prosili jsme je, aby vybrali ty, které pro ně samotné znamenaly objev něčeho podstatného v životě víry.

Najdete svou perlu?

Pavel Jun

Programy zaměřené na diskuzi

O vztazích

(Jana Hofmanová)

Pomůcky:

Obrazové karty (Obrazy života – život v obrazech, Dixit nebo namalované)

1. Motivace – bude potřeba papír pro každého

a) Napište, co vás první napadne, když se řekne...

učedník, důvěra, odvaha, selhání, zrada, odpuštění

- porovnejte mezi sebou své asociace (kolečko – kdo co má k jednotlivému výrazu, jestli se někdo výrazně odlišil, nebo jestli je naopak někde nápadná shoda)

Cíl: netřeba složitě rozebírat, jde jen o to, aby zazněly motivy, nad kterými se budeme zamýšlet a aby se k nim každý nějak „vztáhnul“ aby si uvědomil, jak je sám vnímá (byť třeba podvědomě), jak se ho týkají/netýkají – jestli s nimi má zkušenost

b) Nechala by se slova, ke kterým jsme psali asociace „zastřešit“ nějakým jedním spojujícím tématem? Co je spojuje?

- koho co napadne, tak to řekne

Cíl: Odpověď je „vztah“. Měli bychom se dobrat k tomu, že nyní budeme mluvit o vztazích. (pozn. „Odvaha“ a „slabost“ možná trochu vybočují – ale ne úplně – taky je můžeme prokázat, jen ve vztahu k něčemu, nějakému nebezpečí a mají dopad na naše vztahy k ostatním...)

2. Text

Základem pro dnešní společnou pobožnost bude text, který je součástí Velikonočního příběhu v Lukášově evangeliu. Je to text známý, to by nás mohlo svádět k tomu, že přestaneme poslouchat hned na začátku a to by byla škoda, protože biblický text by měl zůstat v centru naší pozornosti, tak pokud můžete, poslouchajte pozorně, třeba při tom můžete zavřít oči... (*Číst nahlas, zřetelně, pomalu ale důrazně.*)

Lk 22:54-62

Pak ho (tj. Ježíše) zatkli a odvedli do veleknězova domu.

Petr šel zpovzdálí za nimi. Když zapálili uprostřed nádvoří oheň a sesedli se okolo, přisedl mezi ně i Petr.

A jak seděl tváří k ohni, všimla si ho jedna služka, pozorně se na něj podívala a řekla: „Tenhle byl také s ním!“ Ale on zapřel: „Vůbec ho neznám.“

Zakrátko jej spatřil někdo jiný a řekl: „Ty jsi také z nich.“ Petr odpověděl: „Nejsem!“

Když uplynula asi hodina, tvrdil zase někdo: „I tenhle byl určitě s ním, vždyť je z Galileje!“ Petr řekl: „Vůbec nevím, o čem mluvíš!“

A ihned, ještě než domluvil, zakokřhal kohout. Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra; a Petr se rozpomenul na slovo, které mu Pán řekl: „Dřív než dnes kohout zakokřhá, zapřeš mne třikrát.“

Vyšel ven a hořce se rozplakal.

3. Rozhovor

Nebudeme dělat žádný podrobný výklad tohoto oddílu, ale použijeme ho jak základ ke společnému rozhovoru na téma „vztah“. Podíváme se na dvě roviny, které se nám na základě evangelijního příběhu nabízejí k promyšlení – a) Vztah k Ježíši jako ke Kristu b) Vztah mezi přáteli, vztahy mezi námi.

a) Vztah k Ježíši jako Kristu

Jaký je Petrův vztah k Ježíši (obecně, ne v tomto příběhu)?

(Petr jistě následoval Ježíše jako svého učitele, svého Mistra. Byl to Petr, kdo vy-
zval, že považuje Ježíše za Božího Mesiáše (Lk 9,20). A nakonec to byl také Petr,
kdo v evangelijním příběhu před pár hodinami, cestou do Getsemane, Ježíšovi sli-
boval: „Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt.“ (Lk 22,33) Nejstručněji
shrnuto – Petr je horlivý Ježíšův následovník.)

Jaký je náš vztah k Ježíši?

(Jsme křesťané – tedy počítáme se také mezi Ježíšovými následovníky. Co to zna-
mená? Že je nám vzorem? Učitelem, který nás hodnotí? Možná si také jako Petr my-
slíme, že už jsme Ježíše poznali. Možná jsme také zapálení pro jeho věc a myslíme
si, že bychom za ním šli samozřejmě kamkoli... nebo je nám to trochu jedno kde je
Ježíš a kde jsme my?)

Co znamená pro Petra poznání, že Ježíše opakovaně zapřel, ještě než se roze- dnilo?

(Přes všechnu snahu a sliby je Petr jen slabým člověkem – jako každý z nás – a rela-
tivně snadno se dostává na samé dno. Poznává, že selhal a to poznání přináší „hořký
pláč“ – možná jako výraz bolesti, zoufalství, strachu, zklamání ze sebe samého –
pravděpodobně všeho dohromady.)

Co Petrovo zapření znamená pro jeho vztah s Ježíšem, který není jen učite- lem, ale taky Kristem?

(Petr rozhodně není odsouzen, není tu pohrdání, není tu výsměch, není tu zatracení,
není tu žádný dramatický trest. A přece se tu jedna dramatická věc odehraje. Ježíšův
pohled ve chvíli kdy zakokřhá kohout je jako přistižení při činu – je to usvědčení,
ale ne zatracení. Jsme slabí a ve vztahu ke Kristu selháváme – Ježíš to ví, Petr na
to přišel, a my na to musíme také přijít, musíme poznat svou slabost a teprve pak
můžeme s Petrem „prosit o naději“ (Kryl – Zapření Petrovo).

Pro každého, kdo hořce pláče nad svým proviněním, pro každého, kdo poznal, že
sám se svými činy nezachrání, že potřebuje být zachráněn, je tu nabídka: Ježíšova

láska jde nějak před námi, třeba i skrze smrt. Podle Janova evangelia se Ježíš s Petrem opět setká, ne aby ho odsoudil, ale aby s ním vedl řeč o lásce, aby ho „uzdravil“ a pověřil službou v církvi (J 21). Pouhou boží milostí jsme spaseni.

Buďme tedy stateční jako Petr, který Ježíše z lásky následoval, a prosme o pomoc ve chvílích, kdy budeme na dně jako Petr, ve chvílích, kdy v následování a lásce selháváme.

b) Vztah mezi přáteli

Pro Petra byl Ježíš také přítelem.

Máte zkušenost s nějakým takovým krizovým momentem ve vztahu?

Máte zkušenost s tím, že jste někoho/něco zapřeli, na čem vám opravdu záleželo?

Zklamali jste se někdy opravdu hluboce sami v sobě? Jak jste se s tím vyrovnali?

Myslíte si, že byste zapřeli Krista?

4. Obrazy

Použijte obrazové karty, známe malířské reprodukce, nebo jiné obrázky. Rozložte je a nabídněte každému, ať si vybere obraz, který podle něho s tématem souvisí a krátce vysvětlí souvislost, kterou vidí.

5. Píseň a modlitba

Znáte píseň „Zapření Petrovo“ od Karla Kryla? Můžete si ji pustit (např. https://www.youtube.com/watch?v=I10jfYgL_84) Je vám srozumitelná? Co v ní slyšíte za témata? Jaké další biblické motivy v ní jsou? Odpovídá biblickému příběhu? Zkuste každý na základě těchto motivů napsat kratičkou modlitbu, nebo prosbu.

Modlitba Páně + každý kdo chce, může připojit svou prosbu.

K výkladu:

Výklad není třeba číst, poslouží spíš, kdyby náhodou došlo k nějaké diskusi, nebo naopak, kdyby všichni mlčeli.

Příběh je u všech evangelistů, u každého se trošku liší, všichni ale uvádějí trojí zapření, všichni mají kokrhání kohouta, všichni mají Petra „až na dvoře.“ Pouze u Lk je „oční kontakt“ („Tu se Pán obrátil a pohleděl na Petra“).

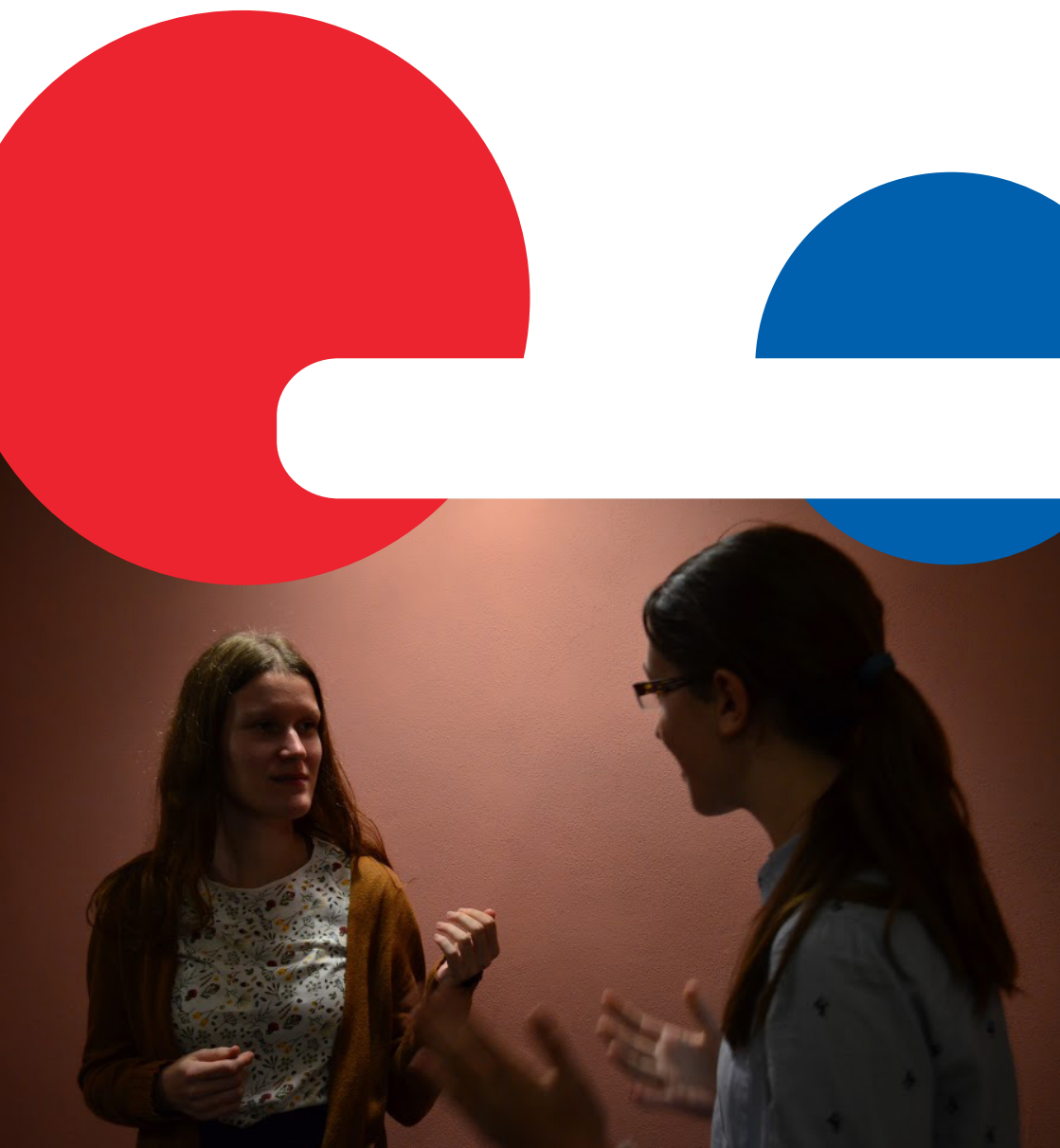
Petr byl statečnější, než všichni ostatní, ti zmizeli, ale Petr šel až do veleknězova domu, potom zpanikařil.

Je to je pár hodin poté, co Petr Ježíšovi sliboval: „Pane, s tebou jsem hotov jít i do vězení a na smrt.“ (Lk 22,33)

Ježíš Petra varoval – a přece k tomu došlo!

Příběh je citlivým zachycením smutného/tragického momentu ve vztahu – Petr tu není odsouzen, není tu ani výsměch, ani pohoršení nad Petrem. Ukazuje se, že i Petr se dostává „na dno“. Jeho reakce když uslyší kohouta a setká se s Ježíšovým pohledem, hořký pláč, nám prozrazuje jeho pohnutí a vnitřní bolest.

Petr tím nepřestává být přítelem a učedníkem Páně!
Petra poznali podle přízvuku (je z Galileje).

Rozhodnutí pro Hospodina

(Lukáš Klíma)

Pomůcky:

Kartičky se jmény (ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>)

1. Otázky pro úvodní diskuzi:

Má člověk sbodnou vůli? Je to tak, že v něčem ano a v něčem ne? V čem máme svobodnou vůli a v čem ne? Podle čeho se rozhodujeme? Co nás nejvíc v našem rozhodování ovlivňuje? Co nám při rozhodování pomáhá? Co potřebujeme k tomu, abychom se rozhodli správně? (Např. jakou roli hraje dostatek informací o důsledcích rozhodnutí, motivace k rozhodnutí, dobrý příklad, ...?) Kdy je pro nás rozhodování těžké? Kdy se jedná o pomoc při rozhodování a kdy už jde o manipulaci?

V čem platí analogie mezi rozhodnutím se pro jednoho životního partnera a rozhodnutím se pro Hospodina? Vnímáte, že důsledky a závazky, které se pojí s rozhodnutími jsou něčím, co omezuje osobní svobodu?

2. Společné čtení biblického textu Joz 24,15-24.

3. Otázky k rozhovoru nad biblickým textem:

- Rozhoduje se člověk pro Hospodina nebo Hospodin pro člověka? (v. 15 „... vyvolte si dnes, komu chcete sloužit“ by napovídal tomu, že se člověk rozhoduje pro Hospodina x Dt 7,6.7 aj., kde se píše o tom, že to byl sám Hospodin, kdo si vyvolil svůj lid).
- Jozue říká lidu, že pokud se jim Hospodin nelíbí, můžou si vybrat ze široké nabídky jiných bohů. Jsou tu bohové „staří“, kterým sloužili jejich předkové, i bohové „noví“ (božstva Emorejců), kterým slouží místní obyvatelé. Myslí tuto nabídku Jozue vážně nebo ironicky? Lid ve své odpovědi (v. 18) zmiňuje jmenovitě právě Emorejce, které od nich Hospodin zapudil. Přece nebudou sloužit bohům zapuzeného národa!
- Jakou roli v rozhodování Izraelců hrál Jozueho osobní příklad („*Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu*“ - v. 15)? Srov. odpověď lidu, který říká „*také my*“ (v. 18).
- Lid celkem třikrát odpovídá Jozuovi stejnými slovy, která před tím použil Jozue: „*Budeme sloužit Hospodinu.*“ (v. 18.21.24). Jaký je vztah mezi službou Hospodinu a poslušností? (v. 24: „*Budeme sloužit Hospodinu... a jeho budeme poslouchat.*“ - doslova: „... a jeho hlasu budeme naslouchat.“) Dá se říct, že pro duchovní život je důležitější sluch než zrak?

- Proč Jozue řekl lidu: „*Nebudete moci sloužit Hospodinu...*“ (v. 19)? Znamená to, že sloužit Hospodinu je příliš těžké? Že na to lid nestačí? Pomohl Jozue těmito slovy Izraelcům, uvědomit si důsledky jejich rozhodnutí? Znamenají tato Jozueho slova, že si mají své rozhodnutí ještě rozmyslet? Naznačuje tím Jozue, že mají o službě Hospodinu zkreslené představy? Např. že si dostatečně neuvědomují, že Hospodin je Bůh svatý, žárlivý (srov. Ex 20,6) a neodpouští hříchy?
- Proč, podle Jozuových slov, Hospodin svému lidu „*nepromine jejich nevěrnosti a hříchy*“ (v. 19)? Jak rozumět tomu, že se jedná o opačné svědectví, než je uvedeno např. v Ex 34,7, kde je o Hospodinu řečeno, že: „*odpouští vinu, přestoupení a hřích*“ (srov. též Nu 14,18; Ž 32,1.5; Mi 7,18)? Mají tato Jozuova slova upozornit na závažnost rozhodnutí a také na důsledky, které z něj plynou? Jsou tedy namířena proti lehkovážnosti lidu?
- Ve v. 20 Jozue doslova říká, že pokud lid opustí Hospodina, on se obrátí a učiní jim zlo, přestože jim před tím činil dobro. Slovo „obrátit se“ zde nevyjadřuje jednání lidu (jak to překládá ekumenická bible), ale Hospodina (srov. kralický překlad: „*Jestliže byste opustíce Hospodina, sloužili bohům cizozemců, obrátí se a zle učiní vám.*“) Můžeme o Hospodinu vyznávat, že se ve svém jednání nemění, že je stále stejný?
- Klíčové slovo „vyvolit“ (*vyvolte si dnes* - v. 15) se opakuje ve v. 22 (ekumenický překlad je uvádí jako „rozhodnutí“). Rozhodnout se pro něco/někoho, vybrat si, vyvolit si - je to podle vás něco, k čemu narůstá v poslední době nechuť, protože lidé se nechtějí vázat svými rozhodnutími?
- „Být svědkem“ je právní výraz. Člověk, když nedodrží to, k čemu se zavázal svým rozhodnutím, svědčí svými činy a postojí sám proti sobě. Neznamená to potom, že je lepší se pro Hospodina nerozhodovat (nic si s Hospodinem nezačínat, nic s ním nemít)? Proč lid trvá na svém rozhodnutí pro Hospodina i za cenu toho, že budou svědky sami proti sobě?
- Rozhovor mezi Jozuem a lidem se odehrává v Šekemu (Joz 24,1). Na tomto místě nastalo „odstranění cizích božstev“ v době praotce Jáкова (Gn 35,4). Pomáhá při důležitém rozhodnutí také správná volba místa? Např. obnova manželského slibu na místě, kde se lidé vzali.
- Co to znamená „přiklonit se srdcem k Hospodinu“ (v. 23)?
- Slova o „naklonění srdce“ jsou pozoruhodná tím, že na několika místech v bibli je to sám Hospodin, kdo určuje sklony lidského srdce: „*Královo srdce je v Hospodinových rukou jako vodní toky; nakloní je, kam se mu zlíbí.*“ (Př 21,1); „*Ke svým svědectvím (Hospodine) nakloň mé srdce, nikoli k zisknosti.*“ (Ž 119,36); „*Nechť (Hospodin) nakloní naše srdce k sobě, abychom chodili po všech jeho cestách a dodržovali jeho přikázání, nařízení a práva, která přikázal našim otcům.*“ (1Kr 8,58).

Z jiných biblických textů naopak vysvítá, že sklony svého srdce určuje člověk: „*Hospodin se na Šalomouna rozhněval, že se srdcem odklonil od Hospodina, Boha Izraele, jenž se mu dvakrát ukázal.*“ (1Kr 11,9). Tímto dvojím pohledem na to, kdo určuje sklony lidského srdce, se dostáváme k úvodní otázce po svobodné lidské vůli.

4. Citát

Liška říká malému princovi: „Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal.“ (Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ). Souhlasíš s tímto citátem?

5. Aktivita

Připravit kartičky s biblickými jmény (návrh kartiček viz příloha). Úkolem je najít dvojice, které patří k sobě. Logika spárování jmen je několikerá (manželé, sourozenci, přátelé, rodič a dítě, dvojí jméno stejné osoby, dva představitelé stejného úřadu...).

Seznam jmen vytvořit tak, aby mezi nimi byl i „Hospodin“ a „Izrael“ a nebylo žádné jiné jméno, ke kterému by šlo tato dvě přiřadit. Tedy nedat např. dvojici „Jáko - Izrael“ nebo „Bůh - Hospodin“. Po té, co budou všechny dvojice přiřazeny k sobě, měla by zůstat právě tato dvě jména: „Izrael“ a „Hospodin“. Co s tím? Může to být dvojice jmen, které patří k sobě?

6. Písničky ze Svítá

Jen ty, Pane můj (125); De profundis (327); Šemá Jisrael (322); Spoj nás v jedno, Pane (304)

Použitá literatura:

Bible. Český ekumenický překlad. Ekumenická rada církví v ČSSR 1989.

Bibli svatá. Podle posledního vydání kralického z roku 1613.

Raphael Breuer: Das Buch Josua. Frankfurt am Main, Verlag Sönger & Friedberg 1915, s. 176-179.

Farao a Mojžíš aneb král a prorok

(Benjamín Kučera)

Pomůcky:

Obrazové karty (Obrazy života – život v obrazech, Dixit)

- K tomuto programu je vhodné připravit pracovní kartičky – nejlépe „Obrazy života – život v obrazech“ (Rainer Oberthür), ale dostatečně poslouží třeba karty ze hry dixit.
- Pracuje se tak, že položíme otázku a necháme mládežníky, aby si vybrali a vzali do ruky kartičku (výjimečně i dvě), která nejlépe shrnuje jejich pohled na věc, jejich odpověď, názor. Následně uděláme kolečko, kde každý ukáže vybranou kartičku a krátce, třeba jednou dvěma větami, vysvětlí, proč vybral právě tuto. Jakým způsobem souvisí s danou otázkou atd. Odpověď může být i velice volná. Pak kartičky vrátíme a jedeme další otázku. Případně vedoucí kartičky ještě doplní.
- Jen pro úplnost: Hned na začátek je vhodné kartičky připravit, ukázat a popsat, jak práce s nimi bude probíhat (předchozí odstavec), aby se odstranila část nejistoty a program šel bez přerušování.

Poznámky

- Na každé použití kartiček můžete připravit nějaký předvýběr, ale dostatečně široký, aby mládežníci měli z čeho svobodně vybírat (tj. nedávat jim jen předpřipravené odpovědi) a aby vedoucího mohli svým výběrem i překvapit.
- Zároveň je potřeba počítat s dostatečným prostorem – velký stůl, nebo místo na podlaze – kam by bylo možné kartičky rozložit.
- Lze pracovat jen s otázkami bez kartiček, ale kartičky pomáhají si vybrat z přehršle možností, formulovat, i se tak trochu skrýt za obrázek a snáze odpovědět. Taky mohou naše přemýšlení vést směrem, který by nás bez toho ani nenapadl.
- Je možné, že někoho vhodná odpověď nenapadne, pak nemusí odpovídat (ale bylo by fajn, aby alespoň vybral kartičku), ale nemělo by to tak skončit u většiny lidí.
- Vedoucí může shrnout to, co od mládežníka slyšel (a zeptat se, jestli to tak je), nebo se ho doptat, pokud se mu to nezdálo jasné.
- Vedoucí se účastní spolu s mládežníky, může si své odpovědi lehce promyslet, ale neměl by sklouznout do přednášení.
- Aby to fungovalo, je třeba vytvořit atmosféru, kde se nebudou bát říct svůj

názor, a zároveň dostatečně vážnou a soustředěnou, kde nebudou dělat a říkat legrácky, kterými by to celé shodili. Celkem se mi osvědčilo je o to prostě hezky požádat, aniž bych ukazoval na někoho konkrétního.

- Výsledek celého povídání je závislý na spolupráci mládežníků a nedá se zcela předvídat.
- Na závěr lze zpívat píseň například: Neskládejte v mocných naději.
- Poslední otázky by neměly být směřovány na automatickou odpověď „V Bohu“, „V Boží milosti“ apod., ale přijdou s vlastními myšlenkami.

Otázky

1. Jaký by podle vás měl být král, vládce, politik?
2. Jaký by měl být prorok tváří v tvář králi (i zlému)? Jaký by měl být křesťan tváří v tvář vládnoucím vrstvám a mocnářům?

Přečíst Ex 5,1-9

3. Jaký je zde farao? Jak jedná? Jak vyjádřit jeho postoj?
4. Jaký je zde Mojžíš?

5. Jak na to asi zareagují Izraelci?

Přečíst Ex 5,15-21

diskuse (zde diskutujeme volně bez kartiček, ale lze je použít i zde):

Proč zareagovali takhle? Umíme se vžít do jejich situace?

Co se v takové situaci dá dělat?- Co se dá dělat tváří v tvář svévoli mocných?

závěr (poslední kartička nebo volná diskuse)

6. Co vám pomáhá, když se cítíte bezmocní? V čem nebo jak hledáte útěchu, naději...?

Milosrdný samaritán

(Benjamín Kučera)

Pomůcky:

Biblické postavičky (přes ČKDB, mnoho sborů je již vlastní) nejméně podle počtu mládežníků plus jedna až dvě navíc, velký stůl

Poznámky:

Práce s postavičkami vyžaduje, aby ji všichni účastníci brali vážně. Proto nejlépe před zahájením práce je vhodné požádat mládežníky, aby s nimi nedělali legrácky, protože tím celou práci, atmosféru a soustředění zcela shodí. Ideálně by během programu vůbec neměli hovořit, kromě patřičného místa.

Je dobré se vyhnout tomu, že budou mládežníci blbnout a ohýbat postavičky do srandovních pozic. Výbuch smíchu dokáže prožítí programu zcela pohřbit (ale rozkřiknout se na mládežníky neskončí o nic lépe!).

průběh

Biblický text: Lk 10,25-37

Po částech čteme příběh milosrdného samaritána (nebo i převyprávíme) a zastavíme se u jednotlivých postav (k nimž můžeme a nemusíme zmínit jejich postoj – co byli zač a co udělali), a jejich reakci v dané situaci každý sám za sebe vyjádří postojem postavičky (nějakým gestem, ...) a může za postavičku říct jednu krátkou větu, která doplňuje či vystihuje její postoj (např: „Stydím se“).

Necháme postavičky stát, poodstoupíme a chvíli tiše sledujeme. Můžeme obejít stůl. Prohlédnout si z různých stran. Pak se lze otázat, jak na mládežníky vzniklý shluk postav působí.

Můžeme i vyfotit a pak postavičky sklidíme a pokračujeme.

Neexistuje špatná reakce. Postavy mohou naříkat, nadávat, vymlouvat se, být bezradné i ze situace utíkat

1. loupežníci: Nejen lupiči, ale často to byli i povstalci a bojovníci za svobodu. Nezřídka byli také Izraelité, byli bližní onomu přepadenému víc než Samaritán, ale přesto ho neušetrili. Snad ho měli za zrádce (který se nepřipojil k povstání) nebo prostě měli hlad.

Položíme na stůl postavičku přepadeného. Pak přijde řada na mládežníky, kteří podle uvedeného postupu umístí kolem ní lupiče.

2. kolemjdoucí: Kněz a Levíta. Zaručeně Izraelité. Nepomohli a šli dál, ačkoliv dobře věděli, že mají povinnost pomoci. Nebyli si jisti, jestli je zbitý naživu. A jestli je Izraelec. Avšak pokud to byl Izraelec, tak i kdyby byl mrtvý, měli povinnost ho pohřbit, ale zároveň by se kontaktem s mrtvým znečistili

a nějaký čas by nemohli do chrámu, přičemž oba v chrámu pracovali. O tom asi hodně přemýšleli, co je teď lepší. Docela obyčejně ale mohli mít také strach, že tam lupiči ještě jsou. Anebo se jednalo o obyčejnou lidskou lhostejnost.

Obdobně jako předchozí. Netřeba vyjadřovat kněze a Levíty zvlášť.

3. Samaritán: Patřil k sousednímu národu (zjednodušeně řečeno). Vysoce pravděpodobně tedy přepadený člověk nebyl jeho bližní. Spíš nepřítel a jinověrec. A nebylo by divné, kdyby ho tu nechal. Navíc loupežníci mohli být poblíž a třeba za chvíli půjde kolem nějaký Izraelita, který se o svého bližního postará, tak proč bych měl já? Přesto raněnému pomohl jako jediný.

Opět vytvoříme skupinu Samaritánů s jejich pocity a motivacemi.

Závěr: Dočteme biblický text (verše 36 a 37)

Kdo byl bližní? Ne ten, kdo by měl být. Ne člověk blízký - Ne příbuzní, národ, rodina, souvěrci, ale ten, kdo raněnému pomohl, byť by to byl původně i nepřítel.

Ježíš otáčí celou tu otázku naruby: Kdo je můj bližní? Komu mám pomoci a komu ne? Koho můžu přepadnout a koho nechat umřít? - Neptej se, kdo je tvůj bližní a raději buď bližním. Pomáhej tomu, kdo to potřebuje bez ohledu jak blízký ti je.

To je Ježíšova odpověď na úvodní otázku (verš 25-28)

Mít anebo být I. (Vše co mám, Pán mi dal)

(Rut Kučerová)

*Nahý a bosý jsem se na svět narodil,
nahý a bosý z něj zas půjdu.*

Program nelze použít bez předchozí přípravy a zpracování konkrétních aktivit dle následujících poznámek.

Pomůcky:

Biblické postavičky miminka a stařenky (nebo namalované)

Nakopírovaný příběh o Boháči a stodolách

Rozhovor:

Miminko...*co potřebuje, když se narodí*

Stařenka...*co potřebuje*

Od narození ke smrti...*co všechno můžeme prožít*

ambice, zisky, ztráty

A co nakonec zůstává?

Co mám na sobě jako miminko? Nahé a bosé...

Co si s sebou odnáším do hrobu? Nahá a bosá...obrazně – jedny šaty stačí. Nic víc.

Vše, co mám, Pán mi dal...

Nic hmotného na svět nepřináším a nic také neodnáším.

Nahý a bosý jsme se na svět narodil, nahý a bosý z něj zas půjdu.

- Pole, lesy, louky, potoky, rybníky, řeky... nejsou moje. Jsou Boha.

Já je nevlastním. Dostala jsem je do *opatrování*.

(kolik hádek, rodinných rozkolů, válek...)

- A to, co si vyrobím a obstarám svými vlastníma rukama? Domy, auta, traktory, lodě...to je přece moje...na tom jsem se namakala!!!

Různé příběhy...

Z tohohle domu já nepůjdu, i kdybych tu měla umřít. Je můj, to je můj život...

A přitom je to jen hromada cihel, dveře, záchodová mísa, vana...

To že je život? To je hodně smutné...

Kdepak, díky Bohu to vše mám a jenom *k užívání*.

To mé, to, o co se mám starat, abych byla a žila, existovala, mám v srdci a myslí.

Přečíst příběh o Boháči a stodolách

Za Jk přijdou dva bratři, aby je rozsoudil, hádají se o majetek.

Mají pocit, že mají větší právo na díl majetku po rodičích...

Jk jim říká, že tady není od toho, aby se staral o jejich dědictví.

A říká jim, **varujte se před chamtivostí** a vypráví příběh, anekdotu, **o Boháči a stodolách**.

...tohle jsem si vybudoval svýma vlastníma rukama, to je všechno moje...

Jak byste spravedlivě rozdělili dům po rodičích dvěma bratrům?

Jeden se se stará, denně...

Ale druhý je vážně nemocný a starat se nemůže...

Komu má připadnout dům po rodičích?

Že to nejde rozsoudit spravedlivě, fifty – fifty?

Spravedlnost u Boha je **milosrdenství**.

...touha mít, vlastnit...každý z nás to v sobě má...a když víme o něčem, že to v sobě máme, můžeme s tím něco dělat

Lakomá Barka (přečíst kousek jak se raději nedívala do zrcadla, aby ho nevykoukala, a jak z buřtových šlupek šila záclony...)

- nikdo ji neměl rád, nikdo si jí nevážil

- neměla ráda ani sama sebe!

Erich Fromm: sobecký člověk není schopen milovat druhé, ale ani sám sebe.

(přepečlivá matka, strašně vstřícný a obětavý člk, který zapomíná na sebe, tak svou nechopnost milovat kohokoliv kompenzuje přehnanou péčí a láskou)

Sobecký člověk se nemiluje příliš, on se nenávidí.

Nedostatek něžnosti a pozornosti k sobě samému a péče o sebe, působí, že se cítí zklamaný, nešťastný a snaží se urvat ze života co největší uspokojení.

Zdá se, že příliš pečuje o sebe, ale je to právě naopak.

Ve skutečnosti svou sobeckostí se snaží zakrývat, že o sebe, o své já nepečuje.

Kladný postoj k vlastnímu životu nám umožňuje být otevření a laskaví i k druhým lidem

Miluj svého bližního, jako sebe samého.

Rovnováha, která je strašně těžká.

Mít anebo být II. (Chci, abys byl...)

(Rut Kučerová)

Program nelze použít bez předchozí přípravy a zpracování konkrétních aktivit dle následujících poznámek.

Pomůcky:

zlatý rámeček

sedět v kruhu

nakopírované Tendence ega

příběh Marie a Marty

Chci, abys byl

!!! to nám říká Bůh na každém kroku našeho života

!!! dokonce nás vidí ve zlatém rámu

- **držet zlatý** rámeček u svého obličej, takhle se na mě dívá Bůh, i vy můžete

- **a pak se podívat skrze rámeček na druhého a vidět ho ve zlatém rámu a říci mu**

- *chci, abys byl, chci abys byla*

posílat si rámeček v kruhu

!!!!- chvíli se ztišit a uvědomit si to:

Bůh chce, abych byla, existovala taková, jaká já jsem

Nechce mě měnit (změnit může jen sama sebe)

I my mezi sebou to tak můžeme mít.

- **co to s vámi udělalo, když vám někdo dal najevo, že jste chtěná, chtěný, nebude vás měnit, vylepšovat**

napadnou nás okamžitě základní otázky

Jaká vlastně jsem

Kdo jsem

Kde je moje místo

Poznej sám sebe a poznáš boha.

Rozpoznej jakým tónem se rozechvívá tvé nitro.

Každý z nás má svůj vlastní tón.

Svou vlastní vibraci...

Když ten tón najde ... zazní jeho charakteristický tón.

Je to i s hlasem. Mluvíme-li na úrovni tónu, který je nám vlastní, rezonuje nám celé tělo.

Působí to věrohodně...jsme to my

Hledání toho svého vlastního tónu.

Naším základním tónem je **ticho**.

Ztišení...

Dýchání...když člk dýchá, žije...

Dvě základní polohy: přijímám (vdechují)

dávám (vydechují)

Zkusme si to...

Přečíst příběh Marie a Marty

Když hledáme, to co je to naše vlastní bytí, existence...tak to souvisí **s tichem**.

Můžeme odkrýt a uvědomit si, co všechno jsou:

...masky, konstrukce, fantazie, předsudky, domněnky...

Aby nad tvou hlavou létali ptáci starostí, tomu zabránit nemůžeš, ale můžeš zabránit tomu, aby si ve tvých vlasech postavili hnízdo.

Nenechat se ovládat myšlenkami, ale správně s nimi zacházet.

Nádech – výdech.

Tady jsem skutečně já...a čekám, Bože, co bys mi chtěl říci..

Odtud se vynořují, z místa, kde se setkáváme s Bohem, z našeho srdce, odtud se vynořují myšlenky a slova a podněty k jednání. Inspirace.

A najdeme tam leccos a před ničím nemůžeme utéct.

Narazíme na své vlastní ego.

Rozdat všem Tendence Ega a nahlas si ho přečíst.

Protipólem ega je vědomá přítomnost.

Tendence Ega

1. Bere si všechno osobně. Je snadné ho urazit, dotknout se ho. Urážku pak nezapomíná, ale při každé příležitosti ji ožíví a připomene.
2. Líbí se mu, když má pravdu. Přináší mu to pocit převahy. Je schopné vést dlouhé pře kvůli maličkostem.
3. Rádo posuzuje a srovnává. Často soudí druhé a subjektivně se tím staví nad ně. Miluje tento pocit nadřazenosti a moci.
4. Ztotožňuje se s rolemi a tím se vyhýbá vědomé přítomnosti. Ego zapomíná na osobnost, která je skryta za každou rolí, matky, otce, učitele. Pak člověk přestává být sám sebou.
5. Jasně rozlišuje, kdo je silnější a kdo slabší, chytřejší nebo méně bystrý, než my. Chová se jinak k vrátnému než k ředitelce. Nevidí nebo zapomíná na důstojnost a rovnost každého člověka bez ohledu na jeho postavení.
6. Nechápe, že bolest může mít smysl. Podléhá mylnému dojmu, že k životu patří jen jeho slunná stránka, a co bolí, je třeba okamžitě odstranit.
7. Neumí odlišovat fakta od vlastní reakce na to, co se děje. Ego si totiž samo vytváří dojmy nebo obrazy reality, a ny ty pak reaguje. Důvodem k neuspokojenosti pak není situace samotná, ale spíš náš úsudek o ní.
8. Hledá různé cesty, jak vypadat lepší, důležitější a mocnější. Zapomíná na hodnoty jako jsou spravedlnost, pokoj nebo láska.
9. Člověk se může i negativně identifikovat s egem. Stává se to u lidí, kteří mají slabé ego. Takový člověk se snadno ztotožní se svou slabostí, neúspěchem, neláskou, smutkem – ale stále je to jeho ego, které mu takové hodnocení podsouvá.
10. Někdy dochází k druhému extrému: Ego se nafoukne a řekne: musím se prosadit, musím myslet na sebe. Takhle se může vystupňovat normální sklon starat se o sebe.

Protipólem ega je vědomá přítomnost, která bere egu nadvládu nad našim životem.

Nemusím tedy nic „dělat“.

Stačí přestat se identifikovat s představami ega a prostě BÝT.

Kristus I. (Učitel Ježíš?)

(Daniel Matějka)

Vztah učedníků k Ježíšovi se vyvíjel. Když ho začali následovat, možná v tom nebylo o mnoho víc, než že se přidali k jakémusi potulnému rabínovi, ke kterému měli důvěru, že jejich život posune dobrým směrem. Tak se to dělávalo, že si žák našel svého učitele a s ním strávil nějaký ten rok života. Zajisté, Ježíše provázela zvláštní síla. Uzdravoval, vyháněl zlé duchy. Ale to asi v té době nebyl jediný. (Mt 12, 27) Vystupoval možná se zvláštní autoritou. Ale v tom určitě také nebyl jediný. (Např. Jan Křtitel?) Kdo pozoroval vše spíše z dálky, mohl v Ježíšovi vidět prostě jen rabína se skupinou studentů.

Ve čtvrté kapitole Markova evangelia máme něco jako první hodiny či lekce, které Ježíš odučí své učedníky. Učí v podobenstvích. Své vyučování však neomezuje jen na své žáky. Často naslouchá i široký zástup a Ježíš nechává na posluchačích, co si z jeho vyučování vezmou.

Úkol (možno pracovat ve skupinách a pak dát dohromady výsledky diskuse)

Zkuste ve zkratkách formulovat hlavní body Ježíšovy výuky, jak byste jí rozuměli z podobenství 4. kapitoly Markova evangelia. Zkuste význam podobenství (i za cenu velkého zjednodušení) zkrátit tak, abyste každé z nich vystihli jednou větou, či jedním motivačním citátem, jak je dnes známe zpravidla jako součást křesťanských obrázků kolujících po internetu. (Nenechte se svázat výkladem v Mk 4, 13-20. Mnoho posluchačů ho nemělo k dispozici.)

Lze vidět ve sledu podobenství 4. kapitoly nějaký souvislý posun? Dokázali byste směr Ježíšovy výuky celé 4. kapitoly shrnout do jediné věty?

Úkol navíc pro zájemce či pro další setkání: Jakousi „první lekci“ najdeme i v Matoušově a Lukášově evangeliu. U Matouše je to Kázání na hoře (Mt 5,1 – 7,29), u Lukáše takzvané Kázání na rovině (Lk 6, 17-49). Zkuste je projít a vypsát do osnovy podobně, jako jste to udělali se čtvrtou kapitolou Markova evangelia. Zkuste pojmenovat a porovnat hlavní zvěst a vyznění Ježíšovy výuky podle jednotlivých evangelistů. Kázání na hoře (Mt) je obsáhlé, pokud se ho rozhodnete procházet, zaslouží si samostatné setkání.

Vodítka k diskusi:

Návrh osnovy Ježíšovy první lekce podle Markova evangelia:

- a) Když rozséváš, ztrácíš mnohé, ale nakonec se to bohatě vrátí.
- b) Sviť, je nesmysl skrývat světlo.
- c) Škarohlídství se ti vrátí, široké srdce také.
- d) Když jsi jednou zasel, růst už není na tobě.
- e) Nezáleží, jak malou věc jsi zasel, na konci z toho může být něco úžasného.

Doslov:

U této úlohy záměrně „doslov“ nenajdete. Ježíš nechával na posluchačích, co si z jeho učení odnesou pro život.

Kristus II. (Jen učitel?)

(Daniel Matějka)

Příběh o utišení bouře nenápadně potvrzuje, že vztah učedníků k Ježíšovi byl v určité fázi především na rovině „žák – učitel“. Slovo, kterým ho volají uprostřed marného boje na moři, by šlo přeložit prostě „učiteli“. Také od Ježíše nečekají záchranu, ale pouze to, aby nespal a nebyl lhostejný. Kdo by od svého třídního čekal, že v takovou chvíli zmůže něco víc?

Za povšimnutí stojí také to, že ke zkušenosti začínajícího Ježíšova následovníka patří právě i toto: Okamžiky ohrožení, vysílení, pocity marného boje, spící či přímo lhostejný Ježíš. Občas někdo zve k následování Ježíše stylem: „Následuj Ježíše a budeš v pohodě! Bude vždy s tebou!“ Ježíšovi učedníci to zažili jinak. Mohla jim na mysl přijít i výčitka vůči Ježíšovi: Proč nás takhle zbytečně nebezpečně nechává v noci veslovat přes jezero?

Možná je zkušenost bouře součástí výuky. Sotva by kdy učedníci poznali Ježíšovu moc, kdyby nebyli vystaveni ohrožení. Byl by pro ně dál jen učitelem. On však uprostřed bouře vstal, pohrozil větru a moři a ony ho poslechy. Nastalo veliké ticho.

To ticho by však šlo krájet. Je plné otázek, zděšení, strachu. Není to tak úplně pokoj. Je to napjaté ticho, ze kterého však může něco dalšího vzejít:

Tohle není obyčejný učitel. „Kdo to jen je?“

Otázku, která učedníkům přijde na mysl, je však potřeba říci celou: „Kdo to jen je, že ho poslouchá vítr i moře?“ V té otázce je totiž skrytá odpověď.

Úkol (možno pracovat ve skupinách a pak dát dohromady výsledky diskuse)

Najděte v Bibli místa, která se vztahují k vodě jako k živlu. Ptejte se kdo, jak a proč ten živel přemáhá.

Vodítka k diskusi:

Některá důležitá místa o vodě:

Gn 1: Vody musejí ustoupit stranou, aby vznikl dýchatelný prostor pro život. Vody nejsou kamarád!

Gn 6-7: Stačí, aby Bůh znovu nechal vody – chaos, ať si vezmou zpět svůj starý prostor. Na vlnách se ale dá nějaký čas přežít v dřevěné bedně.

Ex 14: Voda jako znamení jistoty smrti či návratu do otroctví. Bůh však otevírá uličky, které nám připadají slepé.

Joz 3: Voda jako něco, co člověku brání udělat krok. Byl při vstupu do zaslíbené země větší překážkou Jordán nebo strach?

Jon: Důležitější než ten podivný úkaz, že Jonáše spolkla ryba, je to, kam ho vzala: do hlubin nehlubších. Půjde se odtud dovolat k Bohu?

Mt 14,22-33: Ježíš v tom „umí chodit“.

Doslov:

Pokud dočteme do konce podobný Matoušův příběh z 14, 22-33, najdeme tam na konci vyznání učedníků, které bychom mohli brát jako odpověď na výše položenou otázku, kým je Ježíš. Ta samotná slova jsou však jako odpověď nedostačující. Jsou nedostačující, pokud je pouze opakujeme bez zkušenosti bázně a záchrany.

Překvapivě přesnou dogmatickou odpověď na otázku, kým je Ježíš, totiž dostaneme i v Markově evangeliu jen několik veršů po příběhu o utišení bouře. Ta odpověď ovšem nezazní z úst učedníků, ale od démonů. Dogmaticky přesná výpověď není zárukou toho, že vás temná strana nemá ve své moci.

Kristus III. (Kým je Ježíš?)

(Daniel Matějka)

Janův pohled

Zatímco tzv. synoptická evangelia (Mt, Mk, Lk) jsou skoupá na přímé výpovědi o tom, kým Ježíš je, případně tyto výpovědi nechávají zaznít jen na několika nejzásadnějších místech, evangelium podle Jana se hned od začátku pustí do velmi odvážné úvahy. Úvodní kapitola Janova evangelia je však spíše básní než pokusem o definici, což se zdá jako přiměřený přístup. Používá metafory, přenesená označení.

Úkol (možno pracovat ve skupinách a pak dát dohromady výsledky diskuse)

Najděte metafory, obrazy, přenesenou mluvu, která se v první kapitole Janova evangelia vztahuje k Ježíšovi, případně k Bohu vůbec, případně metafory vztahu mezi Ježíšem a Bohem.

Už to, že je tu uvedeno několik metafor souběžně, naznačuje, že by bylo chybou ulpět výlučně na jediné. Každá z metafor má také své hranice, kde přestává fungovat či může vést naopak k nepochopení. Zkuste uvedené metafory porovnat a mluvit o jejich výhodách a hranicích.

Metaforickou řeč o Bohu nacházíme na mnoha místech Bible, velmi hojně např. v Žalmech. Zkuste vzpomenout, k čemu všemu je Bůh v Bibli přirovnán.

Další silné metafory můžete hledat v Janově evangeliu v kapitolách 10 a 15.

Vodítka k diskusi:

Metafory z Jan 1 (silné X slabé stránky metafory):

- Slovo stvořitele (s Kristem se i my můžeme potkat skrze Slovo, které promění náš život, slovo je také nástroj vztahu, komunikace X svádí k představě, že tu jde „jen“ o slovo, o jakýsi zvuk)
- život (bez něj není nic X lze Boha ztotožnit obecně s životem na zemi?)
- světlo (zásadní pro orientaci člověka, pro schopnost vidět, zároveň není pro lidské oko vhodné hledět přímo do zdroje světla X chybí osobní, vztahový rozměr – jsme světlem milování?)
- Syn Otce (vyjadřuje osobní vztah, úzké pouto, podobnost X aplikovat naše představy o vzniku otcovství není na místě, představa Boha Otce může být také nevhodně zatížená zkušeností s našimi pozemskými otci.)

Metafory z různých míst Bible:

Bůh / Kristus jako: skála, hrad, píseň, kvočna, pastýř, dveře, vinný kmen, cesta...

Doslov:

Janovo „Slovo se stalo tělem.“ vypovídá, že Ježíš je ztělesněním toho, co jinak dokážeme uchopit jen metaforami. Ze vzdálené, neuchopitelné sféry pro nás přichází hmatatelně blízko.

Kristus IV. (Bůh sestupující)

(Daniel Matějka)

Jiné místo v Bibli, které se odvažuje dosti otevřeně odpovědi na otázku, kým je Ježíš, je Fp 2, 6-11. Je zajímavé mimo jiné tím, že patří k nejstarším křesťanským textům v Bibli. Apoštol Pavel ten text kolem roku 50 uvádí v listu ne jako text, který by si právě vymyslel, ale jako písničku, kterou adresáti dávno znají a zpívají. Tedy musí být ještě starší než dopis, který sám patří k nejstarším v Bibli. Na Krista se tu hledí z úplně opačného úhlu, než jaký znají učedníci na počátku: ne jako na člověka – učitele, ale jako na toho, kdo svým bytím byl roven Bohu a teprve následně se této své rovnosti vzdal a sestoupil dolů k lidem, ponižil se. V Kristu se tedy podle Fp 2 nesetkáváme jen s nadaným člověkem, ale s přímým Božím jednáním, hmatatelným zosobněním. Podobně jako u Jana: „Slovo se stalo tělem.“

Úkol (možno pracovat ve skupinách a pak dát dohromady výsledky diskuse)

Fp 2 stojí v linii biblických výpovědí o Božím sestupování za lidmi, které najdeme už ve Starém zákoně. (Výrazně především v příběhu vyvedení z Egypta.) Zkuste však vzpomenout a dohledat místa v Novém zákoně, kde se Kristus dotýká nejnižších bodů lidství.

Projděte pašijový příběh (Mk 14,1 – 15,47) a zkuste formulovat, jaké situace, reakce či emoce Ježíš v jeho průběhu zakouší.

Vodítka k diskusi:

Lk 2: Narození ve stáji, položen do žlabu pro zvířata

Mk 1, 40-44: Ježíš se dotýká malomocného (porušuje zákaz i se vystavuje riziku nákazy)

Mk 2, 13-17: Ježíš vstupuje do domu opovrhovaného zloděje a kolaboranta. (V evangeliích opakovaně. Vzpomenete na jiný příklad?)

J 8, 1-11: Ježíš se zastává prostitutky

Pašije: Ježíš na sebe bere a zakouší zradu, nenávist, výsměch, utrpení, smrt i beznaděj, a sice ve vztahu k lidem, tak ve vztahu k Bohu (Mk 15,34). Je uložen do ticha a samoty hrobu.

Doslov:

Pavlov text ve Fp 2 kupodivu nemá za cíl vyučovat dogmatiku, ale chce vést k určitému způsobu jednání mezi lidmi: k jednání, které se nevyvyšuje nad druhé, ale které naopak se sklání a vstupuje do služby druhým. Výpověď o Ježíšovi tu není proto, abychom se jí kochali, ale aby dala směr našemu jednání.

Tento směr můžeme vnímat jako skryté specifikum křesťanství. Zatímco v některých jiných náboženských systémech jde o přiblížení k božskému povznesením nad svět, (nakonec i v křesťanství najdeme motiv cesty vzhůru), Boží cesta, kterou máme následovat, je cesta „dolů“ za druhými, se kterými máme být, a skrze které se setkáváme s Kristem. (Mt 25, 31 – 46)

Kristus V. (Proč zrovna kříž?)

(Daniel Matějka)

Ježíš zemřel na kříži. V první chvíli to pro učedníky znamenalo především bolest, zklamání, deziluzi, krach všeho, čemu věřili. Zprvu možná vůbec nenacházeli slova pro to, jak to zasáhlo do jejich životů. Až třetí den se stalo cosi, co situaci naprosto proměnilo a co je (mimo jiné) přimělo o kříži přemýšlet jinak: To, že Ježíš zemřel na kříži, nakonec dává smysl!

Ale jaký smysl? Trochu jako u Ježíšových podobenství ten třetí den ve světle nového života začíná hledání významu Ježíšovy smrti. Existuje jedna správná odpověď?

Úkol (možno pracovat ve skupinách a pak dát dohromady výsledky diskuse)

1. Zkuste formulovat, jaký smysl, význam či významy nese Kristův kříž, Kristovo utrpení a smrt. Zkuste to nejprve volně, klidně bez biblických odkazů. Zapisujte své myšlenky. Nebojte se nasázet na papír i nejjednodušší a nejbanálnější odpovědi na otázku „Proč Ježíš zemřel na kříži.“ Nebojte se zapsat i nápady, kterými si nejste zrovna jistí. List zachovejte pro další setkání.

2. Zkuste najít metafory - obrazy, kterými Bible mluví o významu Kristovy smrti. Jsou to někdy dost různé obrazy, které se snaží smysl Kristovy smrti vystihnout. Tentokrát se pokuste najít oporu v konkrétních biblických oddílech. (Zatím bez pomoci níže uvedených odkazů.) Zapisujte na list, se kterým budete pracovat / porovnávat při dalších setkáních.

3. Je nějaká z nabízených metafor zásadnější / nosnější / obsažnější než jiná? Jaké z nich dnes rozumíme snáze a které naopak obtížně? Skýtá některá z metafor také nebezpečí zavádějícího výkladu? Zapisujte na list, který vám bude k dispozici při dalších setkáních.

Doslov:

Nesnáz není v tom, že by Bible nenabízela odpověď na otázku významu Kristovy smrti. Ona jich naopak nabízí mnoho. Všechny mají nějaké opodstatnění, všechny mají určitou sílu oslovit.

Kristus VI. (Bezprostřední důvody Ježíšovy popravy)

(Daniel Matějka)

Odpovědi na otázku „Proč Ježíš zemřel na kříži?“ mohou začít u ryze praktických: Protože ho tam někdo přitloukl. Když se vydáme po téhle stopě a dál se ptáme, proč ho někdo na kříž přitloukl, zavede nás to k velmi propletené síti. Např. Markovo evangelium velmi napínavě pracuje s otázkou, kdo za Ježíšovu smrt může: Jidáš, který ho zradil? Velekněží, kteří to vymysleli? Dav, který volal „ukřižuj!“? Obecně lze příčiny Ježíšovy smrti vyjádřit také slovy „jeho vlastní ho nepřijali“ (J 1,11), případně v jeho smrti vidět obvyklý úděl proroků. (Mt 23, 37)

Úkol:

Dohleďte v pašijovém příběhu aktéry, kteří se na Ježíšově smrti podílejí. Jaký díl viny na Kristově smrti lze komu z nich vyměřit?

Ježíšova smrt měla praktické i politické souvislosti. Jaký byl podle vás hlavní důvod či hlavní záminka, která vedla k Ježíšově odsouzení? Kolem čeho se točí obžaloba vznesená proti Ježíšovi? Liší se způsob obžaloby před Synedriem a před Pilátem?

Zkuste vzpomenout či dohledat, kde poprvé se např. v Markově evangeliu objevuje záměr Ježíše zabít. V jaké je to souvislosti? Čím Ježíš vadil?

Vodítka k diskusi:

Mk 14, 53-65 Výslech před radou se podle Markova vyprávění točí kolem dvou hlavních témat: chrám a mesiášství. Jaký byl Ježíšův vztah k těmto tématům?

J 18,28 - 19,16 Slyšení před Pilátem je poznamenáno nejasností, proč je vlastně Ježíš obžalován. Co je zde hlavním prvkem obžaloby proti Ježíšovi? (J 19, 12)

Mk 3, 1-6 Zde čteme poprvé o záměru Ježíše zahubit. Je to v souvislosti se zpočtybním předpisů Tóry. Nám dnes toto může připadat nepochopitelné. Pro lepší porozumění je potřeba začít se do knih Makabejských a podobné literatury. Tam (zjednodušeně řečeno) předchůdci farizeů snášeli mučednickou smrt, jen aby předpisy Tóry neporušili. Ježíš se vůči příkázáním Zákona staví (z pohledu farizeů) příliš benevolentně a pružně a tím se dotýká velmi citlivého bodu a zraňuje to, co pro ně je nejcenějším dědictvím.

Doslov:

Příběh Ježíšova utrpení ukazuje, že na hřích nelze vždy snadno ukázat prstem, ale funguje jako soukolí, na kterém se podílíme tak nějak všichni. Příliš snadné by bylo aktéry Ježíšovy popravy odsoudit. Bolestivé je zjištění, že jim vlastně rozumíme a podobné procesy či děje, na jejichž konci umírají lidé, se dějí na světě stále a i my jsme jejich součástí.

Kristus VII. (Oběť)

(Daniel Matějka)

Křesťanská tradice však hledala hlubší důvody a významy. Východiskem bylo poznání, že Ježíšova smrt byla nezasloužená. Zemřel, aniž by se provinil. Bůh to z nějakého důvodu dopustil. Co může přinést smrt nevinného? Byl Ježíš pouze obětí hry mocných (anglicky „victim“) nebo jeho smrt nese i rysy vědomé oběti (anglicky „sacrifice“). Odtud vychází **metafory kultické, obětní**.

Úkol:

Ved'te nejdříve úvahu nad slovem **oběť**. V jakých významech a souvislostech se dnes používá?

Zkuste v několika větách podle sebe vyjádřit smysl kultické oběti ve Starém zákoně, případně v jiných náboženstvích. Je rozdíl ve vnímání oběti v židovství a v jiných náboženstvích?

Jak se Starý zákon dívá na téma oběti? Najdeme zde různé pohledy?

Nacházíte souvislost mezi starozákonní obětí a Ježíšovou smrtí?

Vodítka k diskusi:

Starý zákon o oběti:

Starý zákon rozlišuje různé druhy obětí, ne vše je nám dnes srozumitelné. Oběti za hřích či vinu, které se nejvíce dávají do souvislosti s Ježíšovou smrtí, najdeme popsané v Lv 7. Oběti v Den smíření zas v Lv 16.

Starý zákon se však k oběti staví i kriticky (především prorocká tradice): Bůh oběti nepotřebuje, krev býčků je mu k ničemu. (Iz 1, 11; Mi 6, 6-8)

Nový zákon o Ježíšově smrti jako oběti:

Krev obětních zvířat prostředkovala smytí hříchu - odpuštění. (Nezpůsobovala, ale prostředkovala!) „Bez vylití krve není odpuštění.“ Možno přenést na rovinu očistění svědomí. (Žd 9-10)

Na obětní zvíře se přenášela vina jednotlivce či společenství. Takto může i člověk nést vinu druhých, být „beránkem za vinu“ (Iz 53)

Beránek poražený při poslední večeři v Egyptě: jeho krev zachraňuje, podobně zachraňuje krev Kristova. (Ex 12) Ježíšova poslední večeře představena jako hod beránka. (Lk 22, 15-20)

Oběť přináší obnovení, znovunavázání vztahu. Obětováním svého těla zrušil Kristus oponu, která byla překážkou ve vztahu lidí a Boha. (Žd 10, 20)

Kristus svou smrtí přijal na sebe kletbu za druhé. (Gal 3)

Zástupný význam Kristovy smrti - zemřel **za nás** (Pavlovy listy): Tam, kde v eku-
menickém překladu čteme „za nás“, stojí v řečtině předložka, která má více významů: kvůli / pro / za / místo nás. Který význam je přiměřený? Např. těžko lze říci, že zemřel „místo nás“, protože i my zemřeme tělesnou smrtí. Lze však říct: zemřel místo nás opuštěn Bohem, abychom my umírali s vírou v Boží blízkost. Nebylo by vhodnější říkat „pro nás“ – protože nám z jeho smrti cosi dobrého pramení? Zemřel

kvůli našemu hříchu: Jistě, ale v jakém smyslu? Protože náš hřích jeho smrt zavinil? Nebo aby svou smrtí náš hřích proměnil?

Doslov:

Úskalím obětní metaforiky je to, že dnes úplně nerozumíme obětní praxi Izraele a do představy oběti vkládáme často něco, co bylo Izraeli vzdálené. Např. představu, že oběť usmíruje Boží hněv, najdeme v řecké literatuře, ne však v Bibli. V Bibli oběť není něco, co by manipulovalo s Boží náladou. Je konáním, které umožňuje člověku obnovit narušený vztah s Bohem, jít dál, také uvědomit si a prožít svůj hřích a odpuštění. Zjednoduše to otázkou: Kvůli komu se konaly oběti ve Starém Zákoně? Kvůli Bohu nebo kvůli lidem? Odpověď pak vztáhneme také na oběť Kristovu.

Kristus VIII. (Smlouva a smíření)

(Daniel Matějka)

1. Smlouva

Oběti se nekonaly pouze za hřích, ale také u příležitosti uzavírání smluv. Kristova smrt proto bývá chápána také jako základ nové smlouvy.

Úkol:

Zkuste vzpomenout, jakou roli hraje „smlouva“ ve Starém zákoně. Kdo všechno uzavřel smlouvu? Byla to smlouva rovnocenných partnerů? Došlo také někdy k porušení a obnovení smlouvy?

Jak jsou smlouvy vnímány dnes? Co je obvyklým důsledkem, když jedna strana smlouvu poruší?

Vodítka k diskusi:

Smlouvu Hospodin uzavřel s Noemem, s Abrahamem, s celým Izraelem skrze Mojžíše. S Izraelem uzavřel dokonce smlouvy dvě. Druhou poté, co první byla porušena (Ex 32 – 34).

U příležitosti uzavírání smlouvy mezi Hospodinem a Izraelem (či ještě dříve praotci) se obětovala zvířata a vylévala krev. V jednom případě byl dokonce tou krví kropen lid. (Ex 24)

V Kristu Bůh uzavírá novou smlouvu a je k tomu potřeba nové vylití krve. (Žd 9)

Kalich, který je podáván při poslední večeři, znamená novou smlouvu, která je zpečetěná Kristovou krví. (1 K 11, 25; Lk 22, 20)

2. Smíření

Další metaforou pro význam Kristovy smrti je „smíření“. Může souviset s kultickou oblastí, ale nemusí. Dva znepřátelené národy jsou smiřovány, hněv druhého je smiřován. Jsme spíš v oblasti diplomacie, podobně jako u tématu smlouvy.

Úkol:

Veďte úvahu i nad slovem „smíření“. A sice nejprve úplně obyčejně mezilidsky: Jak se stane, že se dvě strany znesváří? Jaké jsou prostředky smíření v mezilidských vztazích? Lze toto přenést do vztahu mezi Bohem a lidmi? Může třetí strana nějak přispět ke smíření jiných dvou?

Vodítka k diskusi:

2 K 5,19-20 je zásadní výpověď o smíření v Kristu. Je však potřeba ho číst poctivě. Kdo je smiřován? Kdo byl rozhněván? Ne Bůh, ale svět! Vy, lidé, se dejte smířit v Kristu! Tady je potřeba upozornit na ne zcela biblické pojetí, že Kristova oběť usmířuje rozhněvaného Boha. Toto pojetí pochází od středověkého myslitele Anselma

z Canterbury a vychází spíše z římského pojetí spravedlnosti (zločin či urážku je potřeba potrestat) než z biblického (škodu je potřeba napravit - výrazné např. v tzv. „Knize smlouvy“: Ex 20, 22 - 23, 33).

Z Kristovy smrti vychází smíření lidí mezi sebou. (Ef 2, 14)

Kristus IX. (Tolik různých pohledů)

(Daniel Matějka)

Bible přináší množství dalších, dílčích pohledů na Kristovu smrt.

Důkaz lásky

Některé texty v Bibli umožňují odložit stranou ne zcela jednoduché koncepty oběti, smíření či smlouvy a vnímat Ježíšovu smrt jako **důkaz lásky**:

Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele. (J 15, 13)

Já jsem dobrý pastýř. Dobrý pastýř položí svůj život za ovce. (J 10, 11)

Sestoupení za ztracenou ovci: hluboko, až do rokle smrti sestupuje pastýř za ztracenou ovci. (Lk 15)

Nakolik k lásce vždy patří oběť, vydání sebe sama? (J 3, 16) V českém ekumenickém překladu Markova evangelia je zakryto řecké sloveso paradidomi, které může mít mnoho významů (zradit, uvěznit), ale především znamená „vydat“ – objevuje se na zásadních místech Ježíšova příběhu a značí pohyb, vydání, odevzdání se Boží lásky.

Do tohoto oddílu zařadíme i nesení bolestí, ran a nemocí pro druhé (Iz 53). Izajášův text je zajímavý tím, že ho Ježíš pravděpodobně znal a mohl v jeho světle vnímat vlastní úděl.

Odpuštění

Kříž je možné vidět jako výraz **odpouštění**

Ježíš z kříže odpouští těm, kteří ho křížují. (Lk)

„bez vylití krve není odpuštění“ (Žd 9 – spadá do obětní metaforiky, viz výše)

Vykoupení

Kříž jako zaplacení **výkupného a osvobození**

Ve Starém zákoně bylo důsledkem nesplacených dluhů prodání do otroctví. (Dluh vede k otroctví!) Byla však určena postava vykupitele - zastánce, což byl někdo z příbuzenstva, kdo měl pomoci, abyste neskončili úplně zle. (Lv 25, 47)

„Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“ (Mk 10, 45) Výchozí stav je otroctví, výsledkem vykoupení je svoboda.

Vykoupení z prázdnoty svého způsobu života. (1 Pt 1, 18)

Metafora výkupného může být matoucí, když si položíme otázku, komu se výkupné platí. Satanovi? Tomu Bůh nemusí nic platit. Spíš se tu obecně počítá s tím, že vykoupení na svobodu něco stojí.

Ztotožnění

Kříž se nabízí jako děj či cesta, se kterou se člověk může **ztotožnit**:

Člověk může přijmout (křtem) Ježíšovu smrt jako svou a tak získat naději podílu na vzkříšení: „Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom - jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce - i my vstoupili na cestu nového života.“ (Ř 6, 4)

Další metafory

Vyvýšení Krista na kříži – pohled na něj zachraňuje, jako zachraňoval pohled na „hada ohnivce“ (Nu 21; J 3, 14)

Zrno musí zemřít, aby mohlo vzejít nový život. (Jan 12, 23)

Uzdravení: „jeho jizvami jsme uzdraveni“ (Iz 53, 5)

Zvěstování evangelia v pekle (1 Pt 3, 19)

Kříž jako místo začátku nového vztahu (J 19, 26-27)

Uvedené příklady si nečiní nárok být úplným seznamem biblických metafor vzta-
hujících se ke Kristovu utrpení a smrti. Jejich cílem je ukázat šíři obrazů (často
vzájemně nesouvislých), které všechny mohou být nápomocné při hledání významu
Kristovy smrti na kříži.

Doslov:

Vraťme se k apoštolu Pavlovi, k jeho textu v 1 K 1, 18-31, kde mluví o Kristu
ukřižovaném. V tom oddíle chybí „smrt za nás“ či jakékoli další pokusy o jasnou
interpretaci Kristova kříže. Je zde jen paradox: Boží moudrost a síla jsou jiné než ty
lidské. Kříž z lidského pohledu není moudrost, nemá „logiku“ nějakou jednoznačně
z lidského pohledu čitelnou. Je bláznovstvím! (Berme to jako varování před snahou
svázat Kristovu smrt na kříži nějakou jednoznačnou rozumovou konstrukcí.) Kristův
kříž tu podle Pavla jen staví na hlavu lidské hodnoty a rozlišování, co je víc a co je
míň, co je síla a co slabost, co moudrost a co bláznovství.

Situace v Korintu byla taková, že se tam věřící hádali: Někdo je prý víc duchovní,
někdo méně. Někdo je víc apoštol, někdo méně. Došlo na přetlačování mezi autori-
tami, na dělání ramen, kdo je úspěšnější, koho více provází Boží síla. Pavel byl ně-
kterými viděn jako neúspěšný apoštol: Vždyť ho pořád někde bičují. Pavel oponuje:
Naopak z mých konfliktů, z toho, že jsem neustále bitej, pronásledovanej, slabej já
beru potvrzení, že jsem na správné Kristově cestě. (2 K 11-12) Kristův kříž převrací
lidský pohled na to, co je úspěch či neúspěch, síla či slabost.

Převrácení hodnot nakonec známe od Ježíše samotného: první budou poslední, po-
slední první. Co mohlo vypadat jako ztráta, je ve skutečnosti vítězstvím. (Lk 17, 33)
Církev jako prostor určený Kristovým křížem, je prostorem, kde nefunguje zákon
silnějšího nebo rychlejšího, ale zákon lásky, která sebe sama ponizuje k službě dru-
hým.

Společenství I.

(Marie Jüptner Medková)

Pomůcky:

Obrazové karty (Obrazy života – život v obrazech, nebo vytištěné obrázky), list s abecedou (ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>)

Modlitba:

Pane Bože, osviť mou mysl pravdou,
zapal mé srdce láskou, vdechmi mé vůli odvahu, obohat' můj život službou,
odpuť minulé, posvěť, kým jsem, ukaž mi, kým bych mohl být,
abys Ty měl slávu a já spasení skrze Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Rozehrívací hra:

Připravte list s abecedou, kde je každé písmeno na samostatném řádku. Vyberte zapisovatele. Ke každému písmenu abecedy musí děčka vymyslet alespoň **jednu dobrou** vlastnost a pak z písmen poskládat své jméno a „představit se“ vlastnostmi u těchto písmen (např. Anička Andělská, Nejkrásnější, Inteligentní, Čilá, Kamarádkská, Andělská). Nechte hru plynout, dejte účastníkům čas na přemýšlení, uvolnění se.

Cíl: všimnout si dobrých vlastností a jednání lidí okolo nás a nestydět za své dobré vlastnosti

Komentář pro vedoucího: Jsme zvyklí spíš kritizovat, mluvit o špatných stránkách druhých i sebe, děčka mohou mít tendenci vymýšlet špatné vlastnosti – řekněte, že to je zas na jinou hru a vraťte je k původnímu záměru.

Zamyšlení a rozhovor na téma společenství

pomůcky: Bible nebo vytištěný text Mt 18,18-20, karty Obrazy života – život v obrazech (Rainer Oberthür, Petrinum), vytištěné otázky

Přečtěte biblický text a rozprostřete karty s obrazy. Ptejte se postupně a vždycky nechte účastníky, aby si vybrali kartu a pak po jednom řekli, proč si vybrali právě tu. Je možné, že se nad kartami rozeběhne rozhovor k tématu.

Komentář pro vedoucího: Nehodnoťte výběr karet či komentáře, naslouchejte a pamatujte si. Není třeba podat vyčerpávající výčet odpovědí. Doptávejte se, pokud je možnost odpovědi nějak rozvinout nebo je potřeba něco ujasnit. Nebraňte rozhovoru.

Otázky:

Jak se pozná společenství/ jak společenství vypadá?

Co vám dává mládež/sbor?

Proč se křesťané setkávají?

Shrnutí:

Společenství je duchovní rodina, bez ní je těžké žít svou víru. Pomáhá nám, abychom se mohli duchovně i lidsky rozvíjet. Základní kameny křesťanského společenství jsou modlitba, Kristus, křest a Večeře Páně.

Žádné stavbě základní kameny nestačí, i společenství potřebuje něco navíc, aby žilo. Proto jsou důležité společné prožitky: ať už se společně modlíme nebo prožíváme bohoslužby; ale i společně pracujeme, bavíme se a sdílíme se, nebo se i společně něčemu učíme.

Komentář pro vedoucí: Pokud programem začínáte rok nebo nějaký nový úsek, je zde možné se zeptat, jaká témata je zajímají, o čem by se chtěli dozvědět víc, nad čím přemýšlí a zajímalo by je, co na to církev...

Modlitba na závěr: tichá společná, zakončená modlitbou Páně

Společenství II.

(Marie Jüptner Medková)

Pomůcky:

Obrazové karty (Obrazy života – život v obrazech, nebo vytištěné obrázky), rozstříhaný obrázek, list Co bych, kdybych (ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>)

Modlitba:

Pane Bože, osviť mou mysl pravdou,
zapal mé srdce láskou, vdechni mé vůli odvahu, obohat' můj život službou,
odpuť minulé, posvěť, kým jsem, ukaž mi, kým bych mohl být,
abys Ty měl slávu a já spasení skrze Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Rozehřívací hra:

Připravte na listy A4 hru „co bych, kdybych“ a nechte ji všem účastníkům vyplnit s tím, že jen jedna odpověď má být správná. Po té jeden přečte svou větu s možnostmi a ostatní hádají, která odpověď platí.

Cíl: vzájemné poznávání účastníků, cvičení empatie

Zamyšlení a rozhovor na téma společenství

Pomůcky: Bible nebo vytištěné texty 1 Kor 12,12-21, karty Obrazy života – život v obrazech (Rainer Oberthür, Petrinum), rozstříhaný obrázek (ideálně se symbolem společenství, my měli srdce složené ze sirek)

Přečtete biblický text.

Položte otázku: *Kdy se cítím v nějaké skupině dobře?* A udělejte „kolečko“, každý ať řekne jednu nebo dvě věci. Můžete odpovědi nechat jednoho účastníka psát na papír uprostřed.

Pak rozprostřete karty s obrazy. Položte otázku: *Představte si ideální společenství, jaké role/obdarování by lidé v něm měli mít?* A nechte účastníky, aby si vybrali větší počet karet a utvořili z nich své „ideální společenství“, které pak představí. Je dobré počet karet omezit, například na pět či šest. Pak každý své společenství představí. Pokud máte větší mládež, je možné rozdělit účastníky do skupin, kde vytvoří společné ideální společenství.

Nakonec otevřete rozhovor nad tím, jak bychom to mohli naplňovat, jaký dar by mohli účastníci vnést do vaší mládeže.

Hra nakonec:

Připravte si obrázek na A4 a rozstříhejte ho na kousky.

Varianta 1: Dáte obrázek ke společnému skládání.

Varianta 2: Účastníci dostanou každý část dílků ke složení, nevědouce, že nemají

celý. Ve chvíli, kdy na to přijdou, tak samozřejmě dostanou dovolení spojit své díly dohromady.

Modlitba:

Vedoucí uvede modlitbu jako prosbu o dary a sám začne, každý účastník pak jednou větou prosí o dar, který je pro něj ve společenství důležitý. Vedoucí modlitbu zakončí.

Jak se setkává Ježíš? I.

(Pavel Jun)

K celému cyklu (4 programy) je ke stažení prezentace Jak se setkává Ježíš na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>

1. JAK PRO NÁS NĚKDO DOSTÁVÁ VÝZNAM A JAK VELKÝ TEN VÝZNAM MŮŽE BÝT? JAK MŮŽE V NAŠEM ŽIVOTĚ DOSTAT VÝZNAM JEŽÍŠ A JAKÝ?

Koho si všimnete

Koho si všimnete?

Třeba v anonymním davu lidí, jdete po Václaváku. Nebo na ulici, spousta anonymních, nic neříkajících postav. A najednou... si jednoho všimnete.

Kdy se to stane, jak se to stane?

Když se na vás podívá. Vstoupí do kontaktu s vámi, očima, připlete se do cesty.

Když je někdo výstřední, nápadný. Něčím na sobě. Oblečením, chováním, řečí...

Když je hezký.

Když na sebe upozorní.

Když ho znáte. To se stává, že najednou z davu neznámých vystoupí známá postava. Když je známý (mediálně). Všimnete si ho: to je přece tenhle!

Kdo pro vás něco znamená?

Někoho si všimnete, letmo... náhodou,

O level výš: Někdo pro vás něco znamená – **víc a stálého**.

Jak se děje to, že někdo dostane ve vašem životě význam, stálejší, větší?

Někdo je vám přidělen. Rodina. Dali mi ho na starost.

Někoho si vybíráte. (Nebo si vybere někdo vás a vy to přijmete)-

Jak si vybíráte? Podle čeho? Kvůli čemu?

Dobrá zkušenost s ním. **Přítel**. Když máte důvěru.

Je mi milý. Je mi s ním dobře. Baví mě.

Nenechá vás on sám být, je „věrný“, vrací se, je vidět, že mu na vás záleží.

Co až pro vás druhý člověk může znamenat?

Ze spousty lidí, které jsou na světě, a které potkáváte... někdo vystoupí...

Někdo ve vašem životě může mít – dostat význam, důležité místo.

Jak až důležité?

Co (až!) všechno (dobrého) může pro nás znamenat nějaký člověk? Jaký význam může mít...? Kam až to může jít...?

O tom se nemluví snadno. Jak byste to vyjádřili? Jak se to projeví? (Na tom, co cítíte, na tom, co děláte nebo neděláte).

Patří mu kus srdce. Má podíl v mém životě.

Klíčové místo. Má klíč od srdce.

Mám ho nastálo někde „v paměti“. Nemohu na něj zapomenout. Vzpomenu si, když... nevím kudy kam, když...

Máme společný domov. Potkáváme se „doma“. Tvoří domov, bezpečné místo. Je danou součástí mého světa.

Když na něj pomyslím, usměji se, zahřeje mě to.

Nedokáží si představit život bez něj.

Může být vaším světem.

Můžete jej sevřít do náručí.

Stává se:

Ze spousty lidí, kteří jsou na světě, a které potkáváte... někdo vystoupí...

Někdo ve vašem životě může mít velký význam, velmi důležité místo (rozhodující?).

Jak Ježíš může vystoupit z davu anonymních tváří a začít něco znamenat v mém světě? Co v něm může znamenat?

K této otázce mřííme.

Pochopili jste určitě, že Ježíš něco může a má znamenat – církev je prostor, kde se to pořád říká, prostor z toho vzniklý.

Kř. víra znamená – že Ježíš může mít zvláštní význam pro náš život.

Jaký? Každou neděli se to říká, je o tom dlouhá kniha, tolik dogmatik se napsalo...

Jaké vyjádření biblické, církevní je pro vás srozumitelné, blízké, nebo si ho aspoň pamatujete.

...

Jak se to může stát, že Ježíš vystoupí z anonymního davu (historických) postav... a že pro nás dostane význam reálný... a jaký by ten význam mohl být.

Jak by mohl mít pro nás význam někdo, kdo žil v jiné době... a už ho přímo potkat nemůžeme.

Proč by měl zaujmout Ježíš lidi dnes? Jak se to může stát?

Musíme najít „navazovací bod“, vstupní bránu. Vyslovit Otázku, která člověka na duši pálí.

Ta Otázka se mi otevřela v třech podobách.

A pak **tři způsoby, tři modely „potkání Ježíše“, tři typy zkušeností s Ježíšem.**

Vybrat si z nich a adaptovat si je budete muset sami.

Pomohou nám přitom obrázky.

Obrázky „**Setkání se Vzkříšeným**“. Budeme se na nich dívat ne na Ježíše, ale na lidi, kteří ho potkali po Jeho smrti. (Abyste si nemysleli, že to je jen pro ty, co s ním žili souběžně).

A pro jistotu, aby nám došlo, jak se to může týkat, se podíváme na konci každ kaitoly na ještě jeden obrázek... Na nich to odečteme: Jak se dá potkat Ježíš? Jak se poznává? Jaká zkušenost k němu patří?

Jak se setkává Ježíš? II.

(Pavel Jun)

K celému cyklu (4 programy) je ke stažení prezentace Jak se setkává Ježíš na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>

1. ZKUŠENOST M.M.

Ta žena... – jak vám připadá, koho vám připomíná (neříkejte jméno, spíš roli, nebo situaci), kde je, co tam dělá?

a) Jak vám připadá?

Co říká její tvář? Co vyjadřuje?

Smutek. Bezmoc.

Tak se opravdu tváří dítě, když je smutné a naprosto bezmocné.

Jako když něco **ztratila a zoufale hledala**... a nemůže najít. Co?

Není trochu jako slepá? Nechápe.

Takhle se tváří lidé, kteří prožili velkou krizi, velmi hluboký smutek

Nebo je tam jakýsi údiv.

Přistižená... vyrušená.

Co říkají ruce? (Ruce často dost poví)

Levá ruka. Jako když si zakrývala (bránila si) oči a teď vyhlédla. Nebo je to nesmělý pozdrav?

Druhou – odstrkuje náhrobní kámen? Ne, na to neměla sílu. Tak se o něj opírá? Aspoň nějaká opora?

Kde je a co tam dělá?

Je na hřbitově.

Hřbitov je místo definitivního rozloučení! Smrt je situace definitivního rozloučení. Ta žena se přišla rozloučit... Někdo měl v jejím životě někdo *velký význam* (jak jsme o tom mluvili) a co bude teď?

Kolem té ženy jsou samé náhrobní desky. (Náhrobní deska – to je víko nad životem, nad blízkým člověkem, smrt ji přiklopí a konec).

Napravo dál je jiná náhrobní deska s černým nápisem „Adam“ – to se překládá „člověk“. No ano, kdo jiný by asi byl na hřbitově. Člověk. (Ke komu patřil?)

Na druhé straně „Eva“. To se překládá „živa“... Docela ironie... (Pro koho byla živa?)

A na dalších náhrobních deskách není nic. Stačí to „Adam“ a „Eva“?

Na náhrobním kameni pod její pravou rukou je „Ježíš Nazaretský“. Bílým písmem. Co je to platné?

Přišla kvůli Němu. Hledá ho tu. Marně asi. Ani v hrobě není.

Je pryč a s tím všechno, co pro ni znamenal – takže čím víc znamenal, tak to bude víc bolet...

*Abychom tomu dobře rozuměli, jaký to má pro ni význam, je potřeba jen připomenout tohle: **Jak ona kdysi potkala Ježíše?** Co u něj našla?*

Byla z řádu lidí, kteří nejsou vážení a přijímání.

(Tenhle moment života máme (jako lidé) dobře prožítý... - stálá vracející se opakující se nejistota svou cenou, hodnotou, možností přijetí... strach – tušení, smutek, vztek, že nejsem (dost!) vážený a přijímaný, strach o vlastní přijatelnost – to je lidský úděl snad.)

Tušení – nejsem dost vážený a nejsem snadno přijatelný.

Je to překvapivé, jak i ti, do kterých byste to neřekli... to znají... četli jste životopisy slavných? Nebo: jeden známý fotí – stromy, taky fotil jednu dobu akty – krásné dívky. Říkal, jak ho překvapovalo, jak si myslí, že nejsou hezké.

Jak si pomáháte s tímhle pocitem...? Že nejste přijatelní, dost přijatí, docenění, uznání.

Najdete si nějaký důvod, o který se dá opřít, třeba: ale tohle umím dobře, nebo: tohle se mi podařilo, nebo...?

Nebo ho zaháníte? (Je to dětinské, nemá to cenu, kašlu na všechny a všechno, co to vlastně chci...).

Nebo si vzpomenete na někoho, kdo vás má rád a asi vás bere?

Marie měla tuhle Zkušenost s Ježíšem: **U něj jsem přijímána tak... jako... (ne jen jako „princezna“, nebo „hvězda“. Přijímána jako... jako od Boha. to znamená, že nevíte proč, nenajdete důvod, ani vás ho nenapadne hledat, protože cítíte, že to je tak do hloubky, kam důvody nedosáhnou, jak se princeznám a hvězdám nesní)**

To byla zkušenost M.M s Ježíšem.

A pak ho zabili.

Tak se s Ním loučí na hřbitově

Hřbitov je místo potvrzení samoty, toho, že jsem „k ničemu“, nepřijatelnosti.

Všimněte si ale: Na tomhle hřbitově je nepořádek.

Jako když tam byli vandalové bez úcty k lidem, k jejich osudu a k smutku těch, co žijí...?

Adam má prasklý náhrobní kámen, Eva taky.

Taky je puklá zeď hřbitova na obzoru.

To se vlastně dá říkat – místo „prasklý“ „puklý“? To se potom může změnit význam. („Žádná náhrobní deska není tak pevná, aby Jej udržela..., zpívá jeden spirituál).

Je to z doby velikonoce. O *velikonocích se objevuje zvláštní nepořádek na hřbitově*. Ne z neúcty k lidem. Že by jakási neúcta ke smrti...? Co se stalo?

Na horizontu vychází slunce... Ráno... A mezi ženou a ránem je hrob. Když by měla jít dál... tak musí přes něj.

Ale – to hlavní světlo je z jiné strany. Není od obzoru.

Marie má světlo za zády. Tam, kde se nedalo čekat.

Co to světlo? Kde se vzalo?

Podle bible:

J 20,11-16

Velikonoční chvíle: Ozve se „**Marie**“... A ona: „**Rabbuni** (to znamená pro nás: **Ty!**)!“ „Poznání“. **Poznání znovu.**

To je přece ten, který – mě nepřijatelnou – přijal. U kterého jsem necítila strach. A myslela jsem, že to už nikdy nebude. Ta hluboká nejistota sebou – je pryč. Je to teď tak jako s Ním bývalo.

Ta zkušenost – přijetí jako od Boha, kterou pro Marii znamenal Ježíš, ta je zpátky.

Ta se neztratila s Ježíšem. Ta se potvrdila – jako pravdivá...

Životní linie Marie: nejistá svou hodnotou, přijetí u Ježíše, loučení s Ním (první návrat). Ale prožije setkání (druhý návrat). (Kř.víra ve vzkříšení je „víra dvou návratů“).

To je úsměv!

To je květů!

Ty květiny. Jako když rostou z kamene. Promyslete si to... jak je to možné... nebo spíš, co to může znamenat.

Ježíš se dá prožít, jak to měla Marie. Přijetí (Boží) bez podmínek.

Třeba máte blízko k pochopení tohoto: nejsem si jist vlastní hodnotou, přijatelností. Takhle se dá Ježíš potkat (takhle to s Ním bylo) – a znovu-potkat jako Vzkříšený (takhle to kvůli Němu je) – jako Ten, kdo druhé lidi přijímá takovým způsobem, jako když Bůh přijímá, v totalitě, bezpodmínečnosti, kterou jste dosud jen tušili v lásce blízkého člověka – když jste měli hodně štěstí...

Ježíš se dá potkat – jako Vzkříšený. Dá se u Něj, kvůli němu, nad jeho příběhem, a ve společenství těch Jemu blízkých prožít přijetí – jako když Bůh přijímá, v totalitě, bezpodmínečnosti...

U Ježíše, kvůli Němu, nad jeho příběhem, a ve společenství těch Jemu blízkých prožít přijetí – jako když Bůh přijímá, v totalitě, bezpodmínečnosti...

Jak se setkává Ježíš? III.

(Pavel Jun)

K celému cyklu (4 programy) je ke stažení prezentace Jak se setkává Ježíš na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>

2. ZKUŠENOST R.

Jaké je podle vás, pro vás zadání života?

„O co jde...“ (Jak hodláte se svým životem naložit. Máte ho před sebou. Nebo když nechcete být osobní, tak i jak druzí s ním nakládají. Nebo bojí.

Můžete třeba přirovnáním, obrazem:

modelína,
pohár vína,
projekt, grant,
cesta).

Napište na papírky. Sebrat a číst (osobně mluvit je asi těžší a intimní).

Užít si ho, bavit se.

Něco udělat, nechat po sobě.

Dnešní obraz:

jezero, loď, rybáři na svých lodích. Břeh, oheň, chléb, ryby

Jak byste vyjádřili náladu, atmosféru?

Do obličejů nevidíme. Škoda.

Co ruce? Ztuhlí. Buď si chrání obličej. Nebo jim ruce zůstaly i se sítí ve vodě.

Něco se děje... to je jasné. Něco je hodně zarazilo.

Něco je vyrušilo v jejich práci, v jejich soustředění se na to „jejich vlastní“.

Něco se muselo **ozvat** – aby je, zaujaté svou prací, takhle soustředilo k sobě, vytrhlo z toho jejich...

Jen jeden z nich... Vidíme víc toho jednoho, který...

Spěchá, běží, vypadá jak běžec...

Kam běží? Nebo spíš: Proč utíká?

Všimneme si chleba a ryby a ohniště.

Ten muž ale neběží k těm chlebům a rybě, k cíli... něčeho dosáhnout. To je jiný běh. (Vstříc! Takhle utíkají děti vstříc. Nebo milenci na nádraží. Nebo...)

Jsou to učedníci na Jezeře, kam se vrátili po Ježíšově smrti.

Takhle to bylo kdysi:

Zase: Abychom tomu dobře rozuměli, jaký (to), jaký má pro ně Ježíš význam, je potřebí jen připomenout tohle: Jak oni potkali Ježíše. Co u něj našli?

Tohle: byli rybáři, měli svůj život, svůj příběh, svou rodinu, svou starost, radost, práci, odpovědnost. Svůj život trochu propletený s příběhy jiných.

*Každý člověk to má vlastně tak: **má svůj příběh**. (trochu se dotýkající druhých, trochu zapletený do příběhů druhých, když některé si vybral, do některých se připlétl nebo spadl).*

*Postmoderní člověk to má v tomhle smyslu ještě dost přepjaté, ten se stará převážně (skoro výhradně) o svůj život, chápe ho jako (co nejbohatší, co nej kvalitnější, nejpo-
hodovější) realizaci možností... (to je zadání života). Vzal na sebe jako hlavní životní úkol – realizovat si život podle sebe.*

Učedníkům se stalo tohle: Jednou šel Ježíš okolo, a zavolal je, znamenalo to „**vyvolání**“ **z jejich životů**, pozvání k **Velkému úkolu, do velkého, dobrého, společného příběhu...** („lovit ne ryby, ale lidi“). Když byste to chtěli přiblížit, je nutné mluvit o Bohu, protože **jde o společný příběh Boha a lidí...** - definitivní, smysl dávající... dobrý, do něj byli pozváni, zavoláni – do něj mají patřit a do něj zvát.

Zkuste sledovat srdcem... co se stalo s jejich životem, když se jim dostalo takového pozvání... **jste pozváni do společného příběhu s Bohem.** Na mysli, na srdci smíte mít tento příběh, do Takového patříte.

Je to skutečný příběh. Ne paralelní, ne trip. A je Zásadní. Definitivní, rozhodující. Radix-příběh, kořenný, nosný, ...

Příběh, který má dosah – až k Bohu. Příběh s Bohem. V kterém by se všechny příběhy dotýkaly. V dobrém.

Přes Ježíše vstoupili do příběhu s Bohem. To je zkušenost učedníků.

A pak Ježíše zabili.

J 21,1-14

A to je náš obraz:

Po Jeho smrti – jsou učedníci znovu na jezeře a chytají ryby... vrátilo se to zpátky, vypadá to, že vypadli z toho velkého slibného Božího příběhu s lidmi, protože se ztratil Ten, který je do něj pozval. A ne!!!

Co jim zbývá? Vrátili se... Stejně schéma jako v Mariině životě: návrat. Měli svůj malý... příběh. Pak dostali to Pozvání... a teď se zdá, že všechno skočilo a musí se vrátit...

Zjevení vzkříšeného učedníkům na jezeře je vlastně opakování scény z jejich povolání, jen jako završení... Reálně. S rozpaky z učednické strany (třikrát musel Petr snést otázku: „miluješ-li mne?“), s hloubkou... S tím, že pochopí, že **při tom Úkolu jsou nakonec hosty...** Že završení příběhu s Bohem je vzájemná bezpečná důvěřivá blízkost – jako u jednoho stolu.

Ten co utíká, je Petr. Proto utíká: Dává se k dispozici. (Při tomhle chci hrozně být...) A ostatní taky přijdou.

Co vás na obraze ještě zaujalo?

Petr se nedívá na připravené jídlo. Ale přes ně.

Znovu světlo z druhé strany než obloha napovídá.

Chléb. Zrno, které padne do země, zemře, aby vydalo užitek.

Jaký je užitek Kristovy smrti? To „jeho dílo“, o které vím Marie stejně jako učedníci... roste, žije, pokračuje, je definitivní...

To jídlo je symbol završení Příběhu s Bohem.

Pokračování...

Je tam spousta stop.
Přijíždí další rybáři.

A ta loď je plná –
normálních lidí. I
dětí. „Našinců“.

Pokračuje to dál.

Co ta ruka napravo?

Je to alternativa?

Nicota, která pronásleduje?

Nechce stáhnout tu první?

Nebo i ona se chce chytit?

Vypadá to jakoby se chtěly setkat?

Jak potkat – poznat Ježíše? (jak nám může vystoupit z anonymního davu postav, kterých si nevšimnete, stát se postavou s nějakým Významem?)

První možnost byla přes Marii a to, co prožila u Něj: přijetí – jako od Boha, do hloubky, bezpodmínečně... (otázku po přijetí a přijatelnosti sebe sama máme na dně srdce...)

Druhá možnost pro nás jsou učedníci: Třeba budete mít víc smysl pro tohle: Jste ze svého příběhu (se svým příběhem) pozváni do příběhu s Bohem.

Dnes to může tolik znamenat: člověk si žije svůj malý příběh... **Všichni mají sklon žít svůj život, ve své perspektivě, podle vlastního scénáře...** (a o tom se diskutovat asi opravdu nedá) **malý a plytký a předem ztracený, když je pohroužený do sebe. Když se z tohoto můžete dát „k dispozici“ velkému a dobrému a skutečnému (nenásilnému, svobodnému) příběhu... to je věc!**

Jak se setkává Ježíš? IV.

(Pavel Jun)

K celému cyklu (4 programy) je ke stažení prezentace Jak se setkává Ježíš na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>

3. ZKUŠENOST E.

Příprava:

Zkušenost s nadějí.

Kdy jste prožili (prožíváte) nejsilněji těšení se...

Na co se těšíte? Co čekáte?

O čem sní ten člověk? Zkuste vytušit.

Zkušenost E.:

Situace: to je někde... u stolu... (doma...?)

Je taky nějak „zatuhlá“? (Všechny velikonoční situace jsou jakoby takhle „zatuhlé“. Jsou totiž „přelomové“. Jako Marie, jako učedníci... (To znamená: něco se děje!)), Taky se něco stalo?

Nápadný je světlý – prázdný prostor... a že je prostřeno pro tři.

Opuštěná sklenice. Jako když třetí spolustolovník odešel...

Soustředíme se na dvě pozůstalé postavy.

(Ty okolo zachycují jen souvislost příběhu, nalevo jejich cesta od Golgoty s Ním (jiný obraz), napravo asi půjde o události letnic).

*Situace: je to opravdu doma, šli domů, poutníci z Jeruzaléma, od velikonoce, cestou mluvili o **velké zklamané naději**...*

*O jaké? Mluvili konkrétně o Ježíšovi, kterého nějak poznali. Možná jen o něm slyšeli vyprávět. Ale probudil v nich tu naději, takovou... **Největší Naději**, co na tomhle světě se kdy objevila – říkali tomu kdysi „**naděje na Mesiáše**“. Ta by se dala přeríkat jinými slovy třeba takhle: že **přijde doba, kdy se bude Bůh s lidmi v dobrém (z Lásky) sdílet**. (Život bude z Lásky sdílení).*

Tedy: Slyšeli o Ježíšovi. Objevila se naděje, že by mohl Něco (tohle!) Velkého a Dobrého a Zásadního znamenat – v jejich životě a pro svět.

A pak ho zabili. *Tak se vrací domů... To je ten návrat...*

Cestou domů se k nim přidal Někdo. A vysvětloval jim, jak je to s tou Nadějí.

Takhle je to popsáno v bibli.

L 24,13-27

A pak spolu večeřeli a pak tohle, když lámal chleba a dával jim ho... To je situace... obrazu

Co ti dva? Pocit z nich?

Co říkají jejich tváře?

Rozjásaní asi nejsou.

Jsou velmi soustředění (vážní?). (Něco se děje velmi důležitého) A užaslí.

Co jejich oči? Kam se dívají? Každý jinam.

Jeden se dívá do chleba. Druhý se dívá vzhůru.

(Nedívají se nakonec na Jednoho? Chléb jim dal ten, kdo s nimi byl. A co zmizel – asi k Bohu, tam patří, na Boží stranu.)

Ten, co se dívá do chleba. Má zvláštně ruce. Jak? Jednou si podpírá druhou?

To se mu tak třesou ruce? Nebo je to modlitba?

Ten druhý jako kdyby...

Nevím... cítím úžas. Ale dobrý.

Jako nezaslouženě obdarovaný. Život je opravdu z Lásky sdílení... a takové to je, tohle to znamená...

Tohle je víc... než jsem čekal, než mohu přijmout...

Tady je to s tím re- (znovu... i po Jeho smrti...) ještě víc zvláštní, tady se může stát zřejmým, že se tohle „re-“, rozeběhne do dlouhého – nekonečného řetězce...

Totíž: Oni potom utíkají k druhým a říkají jim to... sdílejí se o svou radost, a vznikne církev.

Tady je to „re“ znovu a znovu, předávané, opakované, protože tady je zřejmé, že jde o sdílení a v sdílení to reálně pokračuje. Úžasné.

Takhle je to popsáno v bibli.

L 24, 28-32

Obrázek na konec:

Hostitel zůstává „ve světle“. Místo něj se objevují další hosté, lidé, kteří nás potřebují.

A to z Lásky sdílení se začne dít... a roztáčí se kruh, (feedback) lásky...

stane – nekonečným „re“ – předává se dál.

Jak se setkává vzkříšený Ježíš podle těch z Emauz?

Měli naději na Mesiáše, totiž že se Dobré, Dobré od Boha, opravdu Dobré může dotknout života... a dotklo, a to jako sdílení.

A dotýká se nás. Mluvíme o tom v kostele po nedělích a jindy. Spojuje se nám s Ním velká naděje. On by mohl mít Význam pro Proměnu života. A najednou na tom máme podíl. Slyšíte... a jíte chléb, pijete víno, a srdce (dalo by se říci?) hoří...

Jak se setkává Ježíš - Souhrn:

Jak se tedy poznává (Vzkříšený) Ježíš?

Záleží, jak jste ho poznali – potkali. Tři možnosti:

a) Jako Marie? Přijetí bez výhrad a podmínek.

b) Jako učedníci? **Pozvání do široké souvislosti dobrého příběhu (lidí s Bohem)...** který přesahuje osobní příběhy (takže člověk přestane být tím svým tak naivně zaujat a vyčerpán) a spojuje je v smysluplný.

c) Jako Emauzští? Naplňovaná naděje na to, že život bude sdílení... z Lásky, Boha s lidmi, lidí... všeho.

Modlitba Tomáše Moora aneb modlitba za sebe

(Lenka Ridzoňová)

(Svítá 56)

Pomůcky:

Bible, papíry

Jak to máme s modlitbou?

Za co prosíme?

Modlitba za sebe - vůbec není špatné se modlit za sebe - nemusíme se jen přimlouvat za druhé

Uvažování nad písní:

Modlitba za sebe je modlitbou s přesahem - modlí se za sebe, aby byl lepší vůči druhým

V hebrejštině je zájmeno lámá - „k čemu“ - jaký to má smysl (Bože můj, proč jsi mě opustil)

K čemu je mi zdravé tělo?

K čemu je, abych byl spokojený?

K čemu to je druhým, když já budu mít mladou duši?

K čemu je druhým, když myslím na svůj hřích, prosím o odpuštění, chci s tím něco dělat?

(Nejde jen o mé čisté svědomí, ale jde o lidi kolem mě)

Nesnažíme se být dokonalí kvůli Pánu Bohu (pro nějaké dobré body, čárky, plusy),

K čemu je zdravý rozum?

- umět se podívat na svět pozitivně

K čemu je humor, smysl pro humor?

Biblické texty:

4 Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! 5 Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. 6 Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. 7 A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. (Fp 4,4-7)

Přísluví 15,13:

Srdce veselé obveseluje tvář, ale pro žalost srdce duch zkormoucen bývá. (kral.)

Radostným srdcem zkrásní tvář, kdežto trápení srdce ubíjí ducha. (ČEP)

Postup:

- Napsat si na papír tři věci, které mi teď přijdou důležité, abych byl šťastný.
- zazpívat píseň
- napsat tři věci, které se nám líbí, že se zpívají v písni - které jsou pro autora písni důležité (aby byl šťastný) - těch věcí je tam víc, ale s kterými nejvíc souzníte
- potkala se píseň v něčem s tím, co jste si napsali předtím sami za sebe?
- téma štěstí (jak jinak ho nazvat? nějak teologičtěji?)
 - je to soukromá věc?
 - Jiná slova pro štěstí: radost; spokojenost; klid; pokoj; mír; požehnání
- Ještě jeden papírek - přání štěstí (jako se píše Happy birthday) - doprostřed, pak si jeden papírek vytáhnete.

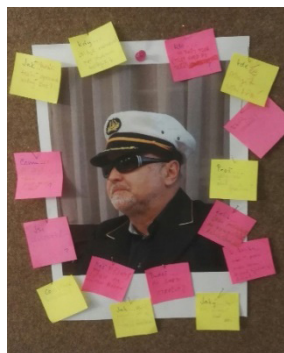
PROČ?

(Marek Vraj)

Vhodné pro schůzku mládeže na začátek školního roku (uvědomit si, co je pro nás důležité, proč se scházíme, zjistit, jaké otázky mladí řeší a podle toho přizpůsobit program schůzek)

Pomůcky: Foto na A4, prezentace k programu (ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>)

1. Úvodní aktivita (cca 30 min)

-fotku našeho pana faráře na A4 jsem zakryl lístečky / post-it/ na kterých byly nakreslené otazníky

-postupně je mládežníci odkrývali a snažili se poznat, kdo se pod nimi skrývá

-z druhé strany byly jednoduché otázky, (rozkecávací) kdo chtěl odkrýt, musel něco sdělit... (Kde jsi byl nejdál o prázdninách? S kým zajímavým ses potkal? Navštívil jsi nějaký jiný sbor? Kdy ses nejvíc zapotil? Byl jsi někdy sám? Co ti udělalo radost?...)

Po odhalení, kdo se skrývá, měli naopak mládežníci na jiné lístky napsat otázku našemu faráři.

Něco ve smyslu: Co jste chtěli vědět o našem bratru faráři a báli jste se zeptat?

Fotku s lístečky jsme dali na nástěnku a bude z toho další program v některé další mládeži.

2. Duchovní program:

-pustil jsem písničku od Olympicu – otázky

- v PPT jsem měl prezentaci na pět zásadních otázek znějících v Bibli. V poznámkách PPT je naznačeno, kde jsem něco k otázce přečetl, pustil písničku... **příloha č. 1**

V každé poznámce je vysloveno přání mládeži s touto otázkou související.

Uzavřeli jsme tichou modlitbou, kde jsme otázky, které se těžko otevírají ve společenství svěřili Bohu.

3. Druhý program:

Kvíz (znalosti zeměpisné, všeobecné...) Příloha č. 2

Bonusy:

Fotky členů sboru, kteří mají co říci a nechat mládežníky udělat čárky (hlasování, koho příště pozveme na druhý program)

Fotky lidí z novin, ke kterým přidělat komiksové bubliny (bianco) a byla by možnost doplňovat otázky, komentáře

Prožitkové programy

O setkání s Tvůrcem.

(Jana Hofmanová)

Pomůcky:

Přehrávač hudby,

Příprava:

1. K přípravě programu je potřeba spolupráce tří lidí, kteří se připraví předem. Výhoda bude, když budou zastoupeny dívky i chlapci. *(Pozn. není-li čas na přípravu a ve větším počtu lidí, je možné rozdělit se až během setkání na skupinky a připravovat program paralelně jedni pro druhé.)* Na vlastní program budeme potřebovat volný prostor („scénu“) kolem kterého je možné pohodlně se usadit tak, aby všichni viděli, co se bude dít. Připravte si přehrávač (nebo počítač), na kterém bude možné přehrát v dobré kvalitě hudbu.
2. Skupinka, která program připravuje, si dopředu přečte text z Gn 1-2. Jeden čte příběh pomalu, ostatní si se zavřenýma očima děj představují. Zkuste se oprostit od všech známých představ a ilustrací... představte si, že příběh slyšíte poprvé: Jaké jsou tam barvy, vůně, zvuky, a kdy se objevují zlomy? Co z toho vás oslovilo, překvapilo, co vás přitáhlo a proč?
3. Vzpomenete si, kdy jste naposledy něco tvořili a jaké to bylo? Co vás těší tvořit? Kdy vás to těší? Co dělá tvůrce? (Pečlivě formuje, píše, otesává, ladí, povolává k životu, hněte z prachu...? – nápady můžete zapisovat) Kdy o nějakém díle můžeme povědět, že „je to dobré“? Nakolik záleží (pouze) na výsledku? Co je na tvoření těžkého/radostného?
4. Přečtěte si Gn 3. Patří had do stvoření? K čemu had zve? Říká pravdu o Bohu? V čem spočívá jeho lest. Proč lidé jednají tak, jak jednají, co je k tomu vede? (Kdy je za tím: lež, zvědavost, stud, strach? Co ještě jiného?)
5. Jaká hudba by se k vyprávění hodila jako podkres nebo soundtrack pro Gn 1-3? (Dejte prostor fantazii: např. B. Adams: „Take me as I am“; Oboroh: Ž 8; nějaký metal, klasická kytara beze slov...?)
6. Zkuste ve skupince připravit pro ostatní příběh o setkání Boha s člověkem a člověka s Bohem jako pantomimické „divadlo“ bez rekvizit jen za pomoci svých těl, výrazů a pokud možno hudby. Pamatuje, že v bibli nejde ani o technický popis, ani o zkratkovitou scénku jako ve hře „Aktivity“ ale o poetický text (tzn. můžete např. použít metafory). Rozvíňte a doved'te příběh až k tomu, jakým způsobem žijeme my, jak jednáme mezi sebou a vůči stvoření.:

Návrh jednotlivých scén:

- a. Tvůrce tvoří svět. (Vzpomeňte si na své zkušenosti s tvořením.)
- b. Tvůrce tvoří člověka, uvádí ho do světa a předává mu ho do péče.
- c. Člověk je sám. A tak mu Tvůrce přivádí „pomoc jemu rovnou“ – druhého člověka.
- d. Člověk je pastýřem stvoření. Ale setkává se s pokušením „stromu poznání dobrého a zlého“. Tzn. začíná si dělat nárok na to, co mu nepřísluší... k čemu to povede? Člověk začíná soudit stvoření, chce rozhodovat co je dobré a co zlé podle sebe, své nároky vynášet vůči druhému člověku, rozhodovat kdo smí a nesmí plně žít jako Boží stvoření. Tím ničí Boží stvoření, narušuje vztah k druhému člověku i k Bohu, odsuzuje, ubližuje, šikanuje, znásilňuje, zabíjí...
- e. Scénu promyslete: Jaký to má dopad na stvoření? Kde je Tvůrce a co dělá? Jaké to je pro Tvůrce vidět své stvoření v takovém stavu? Co může udělat?
- f. Tvůrce se rozhodl do tohoto stavu světa vstoupit. Setkat se s lidmi tváří v tvář. Přichází na scénu: V Ježíši se setkává s lidmi. Jak s nimi jedná? Čemu je učí? S kým se setkává? Tvůrce si nepodmaňuje svět silou, ale láskou.
- g. Jak se k němu zachovají lidé? Ve svém nároku rozhodovat o tom, kdo je a kdo není dobrý, ve svých představách, že znají Boží vůli, odsuzují i Ježíše a jeho lásku na kříž. Zlo se prosadilo. Lidská svévole se obrátila proti Tvůrci. Život končí. Stvoření zůstává samo. Smrt zvítězila. Nastává ticho.
- h. Co bude dál? Co když to ticho nezůstane tiché? Co když se Ježíš znovu nějak ozývá, to co vnesl do světa rezonuje, proměňuje, Ježíš přichází k těm, kteří ho zradili, chce s nimi stolovat... dává jim tak poznat, že jeho láska je mocnější než smrt, že tvořivost a život má naději a pozhnání. K čemu to rozhádané a zraněné lidi (nás!) povede?

Průběh setkání:

Píseň (např. Svítá 331, 470, 489)

Proved'te ostatní příběhem pomocí připraveného „divadla“. *(Pokud nebyl čas na přípravu, můžete se rozdělit do dvou skupin, připravit se odděleně a předvést příběh druhým.)*

Chvilka ticha - cca 5 min. (Můžete si rozdat bible, nakopírované biblické texty, nebo na lístečkách biblický verš, např. Ř 8, 32; Ř 8, 38-39; Ef 2,4-5; 1 J 4, 10-11 a využít ticho k tichým osobním modlitbám nebo k promýšlení toho, co znamená Boží moc, která přichází skrze lásku: kam až sahá, co to znamená pro Tebe osobně v Tvém životě? K čemu Tě to vede?)

Modlitba

Živý Bože, ty nás probouzíš a zvedáš k plnosti života.

Zveš nás, abychom svěřené dny naplňovali s důvěrou...

Ujišťuješ, že Ti záleží na každém, že neodcházíš od svého rozdělaného díla stvoření, záchrany, obnovy...

Touhle důvěrou chceme naplnit a oslavit svůj život.

Prosíme o Tvou pomoc, když chceme žít život darovaný Kristem, život v důvěře.

Prosíme o tvořivou moc Tvého Ducha mezi všemi lidmi. Amen

Píseň (např. Svítá 148, 327, 336, 364, 371, 456)

Pokud o textu a tématech stvoření diskutovala pouze přípravná skupinka bez ostatních, je možné otevřít ještě rozhovory o zmíněných otázkách.

Ježíš uzdravuje slepého od narození

(Ludmila Michalová Mikšíková)

Pomůcky:

zlatá obruč, zlatá fólie, svíčka

Téma DOTEK: Díky uvědomění si, co je dotek, přicházíme na to, jak se nás dotýká Bůh a uvedeme konkrétní příběh Ježíšova doteku, který uzdravil muže slepého od narození.

- Co se vás v posledních dnech dotklo? Bereme všechny nápady. Napovíme, co všechno se nás může dotknout, jsou to různé věci. Mohou to být různé události, ale i konkrétní dotyky jiných lidí, mohou to být doteky příjemné i nepříjemné. Dotek, který si přejeme a potěší nás, ale i dotek, který nás zarmoutí, nebo kterému bychom se raději vyhnuli.

- Vyzkoušíme si na vlastní kůži, jak citliví jsme na dotek druhého člověka. Dáme doprostřed zlatý kruh (můžeme použít i zlatou obruč), vybereme dobrovolníka, který si stoupne doprostřed kruhu, zavře oči a natáhne ruce s otevřenými dlaněmi, pomalu se k němu přibližujeme tak, abychom se jej snažili dotknout i my otevřenými dlaněmi. Jakmile dobrovolník, bude mít pocit, že se jej dotýkáme, řekne stop. Hra nám pomůže uvědomit si, jak je dotek důležitý, i jak jsme na dotek citliví. Někteří ucítí naše dlaně už z dálky, jiných se musíme dotknout celými dlaněmi.

- Jsou různé doteky, je ale jeden dotek, který je jiný, výjimečný, je to dotek Boží. Zažili jste dotek Boha? Jak můžeme dotek Boha poznat? Do zlatého kruhu dám zlatou folii, na znamení toho, že je to dotek jiný než ostatní. Můžeme sami dodat, kdy jsme takový dotek zažili my, nějaký svůj příběh ze života. Společně se bavíme o tom, jak se nás v našich životech dotýká Bůh, skrze jiné lidi, skrze lásku ostatních, skrze přírodu...

Vyprávění: Naše vyprávění o doteku Božím doplníme příběhem, kde je dotek velmi důležitý, o Ježíši, jak uzdravuje slepého od narození. Je to příběh z Janova evangelia. Slepý člověk to měl vážně těžké, jediný zdroj peněz, co mohl domů donést bylo žebráním. A tak ten slepec čeká u cesty, je zvyklý čekat a možná díky tomu i velmi vnímavý na různé doteky. Přichází Ježíš a dotýká se ho svým osobitým způsobem. Můžeme přečíst vybraný oddíl z Janova evangelia:

1 Cestou uviděl člověka, který byl od narození slepý. 2 Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo se prohřešil, že se ten člověk narodil slepý? On sám, nebo jeho rodiče?“ 3 Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on ani jeho rodiče; je slepý, aby se na něm zjevily skutky Boží. 4 Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. 5 Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ 6 Když to řekl, plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel slepému tím blátem oči 7 a řekl mu: „Jdi, umyj se v rybníce Siloe.“ (To jméno znamená ‚Poslaný‘.) On tedy šel, umyl se, a když se vrátil, viděl. Jn 9,1-7

- I my máme oči, i my vidíme. Trochu si je vyzkoušíme. Zavřeme oči a zeptáme se ostatních: „Co krásného jste dneska viděli? Co škaredého jste dneska viděli? Vidíme

vlastně správně? Dokážeme se dobře koukat? Nejsme spíš jako ti učedníci v našem příběhu?“ Oni se na slepého koukali špatně, dívali se na něj jako na teologický problém. Ale Ježíš je učí novému pohledu. Mají se koukat na člověka, na to, co potřebuje, co jej trápí, mají se na něj koukat očima milosrdenství. Mají sebrat sílu a odvahu se nejen dobře koukat, ale druhého se i dotknout.

- Důležitý dotek, pro židy byl dotek nemocného nečistý. Ježíš toto pravidlo překračuje, dotýká se nemocných, nebojí se, ukazuje, že mnohem důležitější je samotný člověk. Ježíš nám ukazuje, že se nikoho neštítí, že se nás neštítí, ani když jsme nemocní.

- Společně se při modlitbě ztišíme a zamyslíme nad tím, kde po Božím doteku toužíme my. Můžeme prosit o Boží dotek taky za ostatní lidi. Pošleme svíčku a každý může říct svoji hlasitou nebo i tichou modlitbu. Nakonec se můžeme chytit za ruce a pomodlit modlitbu Otčenáš.

Z generace na generaci

(Karel Müller)

Pomůcky: notebook nebo počítač, psací a malovací potřeby, papíry

Zážitková hra, díky které si můžou mládežníci vyzkoušet, jak se asi mohly předávat informace o Ježíši.

Cíl: vyzkoušet si jak asi může fungovat slovní předávání informací.

Délka trvání: 60 minut

Průběh:

1. Rozdělit skupinu na 4 generace
 1. očití svědkové, 2. slovní předávání, 3. zapisovatelé, 4. malířiSkupinu lze rozdělit také podle toho, kdo rád mluví, kdo rád píše a kdo rád maluje.
2. První generace zůstává, ostatní jdou jinam, kde nemůžou nic slyšet ani vidět. První generaci pustíme video s krátkým příběhem z evangelií (například seriál The Bible nebo různá videa na YouTube). Doporučuji příběh na maximálně 5 minut. Vysvětlíme jim, že si mají zapamatovat co nejvíce z příběhu a že ho pak budou vyprávět.
 - Maximálně 10 minut
3. Až se první generace dodívá na video. Pustíme druhou generaci do místnosti. První generace převypráví příběh té druhé a pak umírá. Jakmile jedna generace umře, tak nesmí už dál zasahovat do hry.
 - Maximálně 10 minut
4. Druhá generace převypráví příběh třetí generaci a ta ho pak přepíše na papír.
 - Maximálně 10 minut
5. Text třetí generace předá čtvrté generaci a ta ho pak namaluje na papír.
 - Maximálně 10 minut
6. Reflexe - Povedlo se předat hlavní myšlenku příběhu? Jak se na text a obraz dívá první generace? Co se změnilo? Jaké důrazy měly různé generace.
 - 10 minut
7. Povědět mládežníkům o tom, jak vznikaly texty evangelií. Můžete představit jeden příběh, který synoptici převyprávěli trochu jinak například utišení bouře (Mt 14,22-32, Mk 6,45-51, J 6,16-21).
 - 10 minut

Poznámka: Je dobré si připravit i nějakou další zábavu pro lidi, kteří zrovna nejsou zapojeni do akce a čekají na svou řadu. Můžete třeba připravit text o dobovém předávání textu, který si můžou v mezičase přečíst.

Modlitba všemi smysly

(Karel Müller)

Pomůcky:

přehrávač hudby, šmirgl papír, plyšák, papíry, fixy, čokoláda, citron, vonná svíčka/kadidlo

Max 15 lidí, celou dobu do podkresu písň z Taizé, tiché nerušené místo, slabší osvětlení, věkově není třeba omezovat

Úvod

Modlitbu většinou známe jako slova, která říkáme společně v kostele, na mládeži nebo každý sám při modlitebním ztišení. Modlitbu říkáme. Ale co kdybychom se zkusili modlit jinak? Bůh nás stvořil, abychom ho poznávali a abychom ho prožívali všemi smysly. Tento program je určen k tomu, aby nám pomohl se otevřít Boží přítomnosti skrze naše smysly. Abychom pochopili a zažili, že i naše tělo může promluvit.

Sluch

Lehněte si, sedněte si, najděte si nějakou pohodlnou polohu.

1. Zavřete oči a zkuste se otevřít Boží přítomnosti. Nyní si pustíme několik písni a nechte své myšlenky volně plynout. Požádejte Boha, aby se s vámi skrze tuto hudbu setkal.
2. Zkuste si ve své mysli říct nahlas slovo Bůh. Řekněte si ho rychle, pomalu, zastavte se u každé hlásky. Jak zní? Jakou má pro vás melodii. Dýchejte zvolna a při každém výdechu zkuste toto slovo vyslovit.

Bože zvuku, Stvořiteli hudby, přinášíš harmonii a dáváš radost, drž naše myšlenky ve svých rukou. Vstup do našich problémů a neshod, uzdrav naše špatné záměry a pomoz nám naladit naše srdce na tvou věčnou píseň. Amen

Hmat (šmirgl papír, plyšák) - 10 min

1. Zavři oči, pomalu dýchej a zkus si uvědomit Boží přítomnost.
Pošleme si šmirgl papír - přejeď si s ním po hřbetu ruky, pořádně ho prohmatej
Zkus si uvědomit, kde to s Tvojí vírou dře, kde to s Tvým vztah s Bohem dře, kde Ti to není úplně pohodlné, který hřích Ti třeba brání k upřímnému vztahu s Bohem, který hřích by potřeboval zahladit...
2. Pošleme si plyšáka
nyní si zkus uvědomit, jak je Ti Boží přítomnost příjemná, jaké to je se cítit přijatý a v bezpečí, pohlad' si ho, stiskni ho, neboj se, on to vydrží. Bůh

je ten, kdo nás celé přijímá takové, jací jsme. I když to někdy mezi námi drhne. Stále čeká s otevřenou náručí a miluje nás.

Bože, víme, že to někdy v našich vztazích dře. Dře to nejen mezi námi lidmi navzájem, ale i s tebou. Přijmi prosím naše chyby, naše hříchy. Posiluj to dobré v nás. Děkujeme ti, že nám jdeš naproti, že se nám vydáváš. Děkujeme ti, že tvoje náruč je nám stále otevřená, že tvé oběti je naplněná láskou. Amen

Zrak (papíry, různé fixy) 15 min

Já a Bůh jednou čarou. Ty a Bůh jste ve vztahu. Ve vztahu, který nedokáže nic zničit. Sedni si, vezmi si papír a nějakou barvu. Dívej se na papír a soustřeď se na Tvůj vztah s Bohem. Nakresli jednu nepřerušovanou čarou sebe a Boha v jednom vztahu.

Bože, skrytý i zjevený. I když máme někdy pocit, že ten provaz, kterým jsme na tebe navázání, je příliš volný a že úplně necítíme tvoji blízkost. Stále máme víru v tvůj slib, že nás nikdy neopouštíš. Amen

Chut' (mléčná čokoláda, citron) 10 min

Sedni si, zavři oči, zklidni dech.

1. Pošleme si nejprve citron. Ochutnej plátek citronu a zkus si uvědomit, jak na tebe působí jeho kyselost. A přeneste tyto pocit k situací, které pro vás byly kyselé a hořké. Kdy jste se cítili fakt špatně. Přineste tyto pocity a situace Bohu. Chvilku se teď přemýšlejte o Ježíši, jeho bolesti, odmítnutí a kolik nenávisti snášel. Přemýšlejte o jeho ukřižování.
2. Nyní si pošleme kousek čokolády. Když jí jíte, zkus si uvědomit Boží lásku k tobě a k celému světu. Děkuj Bohu za tuto sladkou lásku a modli se za to, aby ji byl schopen opravdově sdílet s ostatními.

Chvilku přemýšlet o Ježíšově vzkříšení a sladké síle naděje.

Kriste, který jsi zakusil hořký kříž a sdílel naši bolest, buď s těmi, kteří trpí, a s těmi, pro které se život stal trpkým. Vzkříšený Pane a plný slávy, naplň nás svou sladkou láskou. Kéž můžeme zakusit tvou dobrotu a sdílet ji s ostatními. Amen

Čich (vonná svíčka, kadidlo) - silnější vůně

Zavřete oči a soustřeďte se.

Zkuste chvíli jen vdechovat tuto vůni. Možná vám něco připomíná, možná se vám v hlavě objevují dávné vzpomínky. Nechte je volně běžet, ať se vypaří jako tento vonný kouř.

Zkuste myslet na to, je ve vašem životě dobré. Mohou to být vaše vztahy, práce, speciální místa, vzpomínky, ale i materiální věci jako jídlo, dům...

Zkuste se teď zaměřit na Boha a uvědomit si, co všechno je na něm dobré. A v duchu

si říkejte: Bože, jsi dobrý, protože...

V poslední části se zaměřte na to, co je dobré ve vás a jak byste to mohli použít pro své bližní. Požádejte Boha, aby vám v tom pomohl

Dobrý Ježíši, pomoz mi šířit tvou vůni, kamkoli půjdu. Prostup a zmocni se celé mé osoby tak pevně, že celý můj život bude jen září toho tvého. Září skrze mě a buď ve mně tak, aby každý duše, kterou má mne potká, mohla ucítit tvou přítomnost v mé duši. Amen

Společně Modlitba Páně

Reflexe, promluva.

Požehnání:

At' Bůh žehná tvým rukám, aby byly opatrné, aby dokázaly držet a přesto se nestaly pouty, aby uměly rozdávat bez počítání, aby v nich bydlela síla těšit a pozvedat.

At' Bůh žehná tvým očím, aby vnímaly člověka v nouzi, aby viděly i to co je neviditelné, aby dokázaly zahlédnout smysl věcí kolem, aby se druzí pod jejich pohledem cítili dobře.

At' Bůh žehná tvým uším, aby byly uzavřené pro balast a kecy a lži, aby nepřeslechly pravdu, byť nepříjemnou, aby i v hluku slyšely hlas jemný a tichý, aby byly otevřené pro Boží hlas.

At' Bůh žehná tvým ústům, aby z nich nevycházelo nic, co zraní a ničí, aby mluvila léčivá slova, aby zachovala co je důvěrné, aby svědčila o Bohu.

At' Bůh žehná tvému dechu - srdci a duši, aby darovaly teplo, aby byly plné slitování a odpuštění, aby dokázaly sdílet smutek i radost, aby byl příbytkem Božího ducha. Amen

Inspirováno programem z knihy Objevování modlitby od Sue Mayfieldové

Modlitební dopis Bohu

(Karel Müller)

Pomůcky: Osnova (ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>)

Počet lidí: 2-10

Prostředí: tiché klidné místo, do pozadí může hrát nějaké uklidňující hudba

Délka: minimálně 20 min, lze upravit podle potřeby skupiny

Úvod: Píšete někdy maily? A co dopisy? Spíš si vyměňujete rychlé zprávy na messengeru. Modlitba je takový dopis, mail i někdy rychlá zpráva Bohu. Je určitě dobré se modlit. Někdo to zvládá častěji někdo méně často. A někdo se třeba bojí, že by nevěděl, jak začít. Neví, co by měl říct. Někdy máme problém s tím, že nevíme přesně, co Bohu říkat. Tady jsem pro vás připravil takovou pomůcku. Osnovu, kterou můžete použít, ale můžete ji klidně celou přeskrtat a psát si podle sebe.

Ted' budete mít 20 minut, abyste někde sami a v klidu si sedli a zkusili se modlit. Modlit tak, že tu modlitbu napíšete na papír. Až uplyne čas, tak se zase sejdeme a popovídáme si, jak nám to šlo. Nemusíte se bát, že tu uděláte něco špatně. Nikdo nebude nic hodnotit. Kdo nebude chtít nic říct, tak nic říkat nemusí. Tak vám přeju, ať tenhle čas strávíte co nejlépe.

Psaní textu

Reflexe: Zcela dobrovolná, o textu nemusí nic říkat. Je dobré se ptát otevřenými otázkami např.: Jaké to pro vás bylo? Jak vám to šlo? Je možnost se pobavit i nad obsahem modliteb, ale je důležité modlitby nehodnotit.

Otevřít advent

(Lenka Ridzoňová)

pobožnost před adventem

Pomůcky:

biblické postavičky (nejsou potřeba, adventní „scénu“ stačí popsat slovně)

obrazové karty - potřeba jsou (případně nějaké jiné obrázky): Rainer Oberthür: Obrazy života - život v obrazech (88 obrazových karet a 44 didaktických her)

<http://petrinum.com/obrazy-zivota-zivot-v-obrazech.html>

první známý adventní kalendář – 1851

Písně: *Otevřete brány* (239), *Kam v soudu den* (136)

Adventní biblické texty často nějak souvisí s otevíráním.

Iz 40 – připravit cestu (to cituje v kázání Jan Křtitel)

přečíst: setkání Marie a Alžběty – Alžběta uslyšela hlas (otevřenost hlasu, zvěsti), pohnulo se dítě Lk 1,39-56

narození Ježíšovo (Mt 1,18-24)

výzva k bdělosti Mt 24,36-44 (nečekaný příchod Syna člověka) – být otevřený nečekanému

Postup:

scéna: (látka, svíčka, postavičky dvou těhotných žen – Marie a Alžběta)

Marie byla otevřená překvapení, nechala se oslovit, přijala dítě, Alžběta je otevřená, slyší, dítě v ní se pohne, ona to vnímá;

příp. ještě je na scéně Josef – taky se otevřel hlasu anděla, který ho vyzval, aby přijal (nevyhnal) těhotnou Marii;

ještě tam může být postavička anděla

Scénu představíme.

Před postavičkami nebo kolem nich je rozloženo 24 obrazových karet obrázkem dolů (obrázek není vidět).

úvodní vyprávění:

asi většina z vás zná knihu Josteina Gaardera Kouzelný kalendář – Jáchym má tajemný adventní kalendář, každý den z něj vystoupí další postava, která se přidá k zástupu putujícímu do Betléma napříč časem i prostorem

jsme taky na cestě, v adventu se také mluví o cestě, přípravě cesty

cesta naše časem, životem, jeho obdobími
cesta naše církevním rokem, obdobími (třeba teď těsně před adventem)
teď na té cestě někde stojíme
advent je přicházení z té druhé strany, někdo nám jde naproti
my toho, kdo jde naproti, očekáváme
budeme postupně odkrývat karty, nechávat se překvapit
co nás může v adventu překvapit?
čekáme nějaké překvapení?
má pro nás nějaká překvapení Pán Bůh?
jsme otevření pro překvapení od něj?
nemáme z nich trochu strach? obavy...
což teprve, když překvapení přijde každý den!
jestli znáte ten Gaarderův příběh: jak se Jáchym těší na každý den, co se zase přihodí, jaká postava vyjde z kalendáře

adventní kalendář znáte: každý den otevíráme okénko, čeká nás překvapení
zkusíme něco podobného:

jako překvapení si vyberete **jednu kartu z obrázkem (obrazové karty) + dostanete tužku, papírek**

nad kartou budete každý sám přemýšlet (můžete se rozejít třeba i ven)

- co mi karta říká?
- chci o ní říct pak něco i ostatním?
- na papírek napište modlitbu

Po uplynutí daného času se sejdeme, karty se dají zpátky doprostřed (případně můžeme říct, čím nás karta oslovila)

- máme před sebou adventní kalendář
- postupně budeme číst modlitby, přidávat je k obrázkům
- na konci Otče náš

píseň *Má duše Boha velebí*

(Mariino magnificat – taky velebit, chválit, děkovat, vnímat Boží otisk ve světě – teď, naděje pro to před námi; v písni se střídá přít. a bud. čas; pro víru je důležité vzpomínání, anamnéze)

Modlitba (pokud nezazněly modlitby jednotlivých účastníků)

Pane Bože,

děkujeme za advent. Tvé přicházení. K nám, do světa, na zem. Do našich starostí, radostí, do očekávání i tam, kde tě nečekáme, nevítáme, kde na tebe vůbec nepomyslíme. Chceme se tvému přicházení otevřít, nastavit, vystavit, přijmout tě. Přijď, prosíme.

Chceme tě přijmout jako Marie, která řekla ano.

Chceme umět čekat.

Prosíme, přines radost do smutku, úlevu do bolesti, světlo do tmy, lásku do místa lhostejnosti. Pokoj tam, kde je zášť, nepřátelství, válka. Vodu na vyprahlou zem, nasycení tam, kde máme hlad. Přijď. Amen.

Zacheus

(Lenka Ridzoňová)

Přečtete biblický příběh (Lk 19,1-10)

Poté si každý vytáhne papír, na kterém bude napsáno, za koho a komu bude o tom, co se stalo, psát.

Role:

Zacheus – píše o tom, co se mu stalo, dopis své matce...

Soused – vypráví svému příteli z jiného města, co se stalo v Jerichu....

Učedník – který doprovázel Ježíše na cestě do Jericha, vypráví o tom, jak tuto událost prožíval, jinému učedníkovi, který v Jerichu s nimi nebyl...

Ošizený – ten, kterého kdysi Zacheus ošidil a teď mu vše vrátil čtyřnásobně, o tom vypráví svému bratrovi...

Reportér místního časopisu – zaznamená rozhovor se Zacheem druhý den po události...

Zpráva o této události v bulvárním plátku...

Farář – místní farář zmíní tuto událost ve svém kázání...

Celník – jeden z celníků, kteří pracovali pro Zachea, popisuje po této události svoje pocity kolegovi...

Televizní reportér – zpráva o události pro hlavní večerní zprávy

Zacheův syn/dcera (14 let) – vypráví o události spolužákům druhý den ve škole

Zacheova manželka – vypráví o události své nejlepší přítelkyni

Majitel morušového sadu – píše dopis Zacheovi

Téma: nemoc, umírání a smrt

(Lenka Ridzoňová)

Využití knihy: ERIC-EMMANUEL SCHMITT: OSKAR A RŮŽOVÁ PANÍ (Garamond, Praha 2006)

(Je zde popsáno více možností, jak s knihou pracovat, vyberte jednu z nich nebo se k tématu vraťte několikrát)

Pracovní listy jsou ke stažení na <http://www.semcr.cz/na-lovu-perly/prilohy.html>

E.E. Schmidt, nar. 1960 v Belgii, v současnosti asi nejpřekládanější francouzsky píšící autor. Píše o světových náboženstvích, historii a filosofii, přitom nás vtahuje do světa dětí, do světa otázek a hledání hodnot.

Oskar a Růžová paní je o chlapci, který umírá na leukémii.

Oskar je desetiletý chlapec. Poslední dny svého života tráví v nemocnici. Provází ho ošetřovatelka, které všichni říkají babi Růženka. To ona přijde k Oskarovi s nápadem, aby začal psát dopisy Pánu Bohu.

„Říká se mi Plešoun, vypadám stěží na sedm, kvůli rakovině bydlím v nemocnici a nikdy jsem se na Tebe neobrátil, protože si stejně myslím, že neexistuješ.“ Jenže když Ti napíšu tohle, bude to jednak vypadat hloupě, jednak Tě budu míň zajímat, a já potřebuju, aby ses o mě zajímal.

Bylo by bezva, kdyby sis udělal čas a zařídil pro mě pár věcí.

Vysvětlím Ti to.

Nemocnice je děsně prima místo, všude spousta dobře naladěných pokřikujících dospělých, taky hromada hraček a paní v růžových pláštích, které jsou vždycky ochotné hrát si s dětmi, s mými kamarády, co mají pořád chuť si na něco hrát, jako je Uzenáč, Einstein nebo Popcorn, prostě nemocnice je bezva, když jsi pacient, co dělá doktorům radost.

Jenže já už jim ji nedělám. Od té doby, co mi transplantovali kostní dřev, je mi jasný, že ze mě radost nemají. Když je u mě na vizitě doktor Düsseldorf a prohlíží mě, už do toho nedává srdce, asi jsem ho zklamal. Dívá se na mě a nic neříká, jako kdybych někde udělal chybu.¹

Vedle psaní dopisů Pánu Bohu babi Růženka také Oskarovi navrhuje, aby během každého dne, který má před sebou, prožil jakoby desetiletí svého života. Oskar tak stihne prožít pubertu i dospělost, ožení se a zestárne. Umírá ve 110 letech. Během těchto dnů – let života stihne dojít k věcem, které opravdu lidem trvají celý život. Hádá se s Bohem, nechce být nemocný, je mu dobře s jeho milou dívkou Peggy Blue, hledá cestu ke svým rodičům, kteří jsou ochromeni bolestí nad synovou nemocí a nejsou schopni s ním komunikovat. Hledá, co je to vlastně život.

S Peggy Blue jsme si hodně četli v Lékařském slovníku. To je teď její nejoblíbenější kniha. Vášnivě se zajímá o všemožné nemoci a uvažuje, jaké ještě bude moct dostat. Já jsem se díval na slova, která zajímají mě: „Život“, „Smrt“, „Víra“, „Bůh“. Možná mi nebudeš věřit, ale nejsou tam! Dá se to taky brát jako důkaz toho, že život, smrt, víra ani Ty nejsou nemoci. To je spíš dobrá zpráva. Ale stejně si myslím, že v tak seriózní knize by měly být odpovědi i na ty nejzávažnější otázky, nemáš pocit?

„Babi Růženko, připadá mi, že v Lékařském slovníku jsou jenom jednotlivosti a podivnosti, potíže, jaké může mít možná někdo někdy. Ale nejsou tam věci, které se nás týkají všech: život, smrt, víra, Bůh.“

„To najdeš ve Filozofickém slovníku, Oskare. Ale i když ta slova najdeš, pravděpodobně tě zklamou. Nabídnou ti ke každému pojmu několik velmi různých odpovědí.“

„Jak je to možné?“

„Nejzajímavější otázky vždycky zůstanou otázkami. Obsahují tajemství. Ke každé odpovědi bychom měli přidat „možná“. Definitivní odpověď dostaneš jenom na nezajímavou otázku.“

„Chcete říct, že pojem „život“ nemá řešení?“

„Chci říct, že v pojmu „život“ najdeš řešení několik, tudíž žádné řešení.“

„To já si myslím už dávno, babi Růženko, že život žádný řešení nemá, prostě se musí prožít.“²

Knížku dopisuje babi Růženka. Oskar totiž poslední tři dny spal. Nechal na svém nočním stolku cedulku: „Jen Bůh má právo mne probudit.“

Oskar prošel rychle těžkou cestou. Změnil se hodně sám a změnil i své okolí. Setkal se v porozumění se svými rodiči, lékaři pomohl akceptovat lidskou bezmoc. Bohu měl odvahu říct, co si myslí a prožívá, a na oplátku mu Pán Bůh otevřel oči pro pochopení tajemství. Dal mu poznat, že přichází.

Katechetické využití:

Celá knížka je krásná a zároveň krátká, doporučuji ji celou (nebo skoro celou) přečíst. Třeba nahlas na setkání konfirmandů nebo mládeže.

Jiné možnosti:

- Přečíst úryvek o hledání v Lékařském slovníku (str. 90, viz výše), nechat každé dítě napsat jedno „slovníkové heslo“: život, smrt, víra, Bůh, naděje... Hledání odpovědí v jiných slovnících nebo na internetu. Srovnání různých odpovědí – např. heslo *naděje* v biblickém a filozofickém slovníku.

- Rozhovor o zkušenostech s nemocni a nemocnicemi, co člověku v nemocnici pomůže, co ho potěší. Byli jsme někdy někoho navštívit? Co nás překvapilo, co bylo divné, co se hodí s sebou přinést. Máme z nemocnice strach?

- Práce s archem papíru: nápis nemocnice – papír rozdělit na dvě části, do jedné zapisovat +, do jedné – (co je na nemocnici pozitivní, co negativní)

Nesouhlas s Pánem Bohem

Oskar během svých posledních dvanácti dnů života hledá cestu k Pánu Bohu. Píše mu dopisy, většinou je končí pozdravem. Ale s Bohem taky bojuje. Zlobí se na něj.

Jeden takový dopis zní takto:

Milý Bože,

Peggy Blue je pryč. Vrátila se domů k rodičům. Nejsem hloupej, dobře vím, že už ji nikdy neuvidím.

Moc Ti toho dnes nenapišu, protože jsem šíleně smutnej. Strávili jsme s Peggy celý život společně a teď jsem tu zůstal sám, ležím v posteli a jsem plešatej, seschlej a unavenej. Stárnout je hnusný.

Dnes Tě nemám rád.

Oskar.³

Je dobré vědět, že na Pána Boha se můžeme zlobit. Nesouhlasit. Je mi to bližší než poslušnost Karefiátových Broučků. Oskar z knížky se dopracuje postupně k podobnému smíření jako Janinka, ale nepřeskočí, nepotlačí fázi nesouhlasu. Nedá se říci, že je to správně zrovna takhle, ale myslím, že bychom si neměli vytvořit obraz Boha, ke kterému můžeme přistoupit jen se souhlasným příkyvováním.

Podobně (i když jiným jazykem) mluvili někdy žalmisté. Třeba autor žalmu 88.

Lidé, kterým někdo zemře, mívají vztek. Je to normální.

Můžeme cítit zlost a vztek, když někdo umře a my zůstaneme.

Když máme zlost, není to něco špatného, nejsme kvůli tomu zlí lidé.⁴

Katecheze – dopisy Pánu Bohu

Knížka o Oskarovi je psaná formou dopisů Bohu.

V kostele často mluvíme nebo slyšíme něco „o Bohu“. Je to dobře, ale je důležité se naučit také mluvit „s Bohem“. Říci mu něco v modlitbě, postěžovat si, děkovat. I píseň si uvědomovat jako slovo k Pánu Bohu.

Ingo Baldermann vidí jako dobrou možnost, jak se naučit obracet na Pána Boha, práci s žalmy:

„Zvláštní didaktická síla žalmů spočívá v tom, že nemluví jen o Bohu, nýbrž hovoří s ním, tykají si s ním. Avšak způsob, jakým s tímto Ty naložit při vyučování, není snadný. Jak žalmy o tomto a s tímto Ty mluví, lze na základě zkušeností z mezilidských vztahů spojit s určitou názorností a emocionalitou. Bez toho se neobejdeme, jinak nebude toto Ty pro děti dost konkrétní.“⁵

Účastníci dostanou obálku, ve které bude dopis Oskara Bohu a text žalmu 88. Z textu žalmu mohou vybrat (vystříhat nebo podtrhnout) části, o kterých se jim zdá, že se k dopisu hodí, vyjadřují něco podobného, nebo naopak něčemu odporují. Ze slov žalmu mohou taky vytvořit jméno na obálku.

Případně mohou věty žalmu „komiksově“ dát do úst Oskarovi, kterého nakreslí.

Nebo budou chtít Oskarův dopis napsat jinak? Za sebe? Vypsát svoje trápení?

Co s dopisy? Kdo bude chtít dopis přečíst nahlas, může. Ale nemusí, je to věc osobní – podobně jako se můžeme při modlitbě zavřít sami do pokojíku a nebýt slyšeni od nikoho jiného než od Pána Boha.

Pán Bůh přišel

*Milý Bože,
dík, že ses stavil.*

Výbral sis přesně tu chvíli, kdy mi bylo nejhůř. Možná jsi byl trochu uražený kvůli mému včerejšímu dopisu...

Když jsem se probudil, vzpomněl jsem si, že mi je devadesát let, otočil jsem hlavu k oknu a díval se, jak padá sníh.

A v tu ránu jsem uhádnul, že přicházíš. Bylo ráno. Byl jsem sám na Zemi. Bylo tak brzo, že i ptáci ještě spali, noční sestra paní Ducru si nejspíš dala ve službě šlofíka a Ty ses snažil vyrobít úsvit. Šlo to ztuhla, ale byl jsi vytrvalý. Nebe bledlo. Pumpoval jsi do vzduchu bílou, šedou a modrou, odstrkával jsi tmou a probouzel život. Bez oddechu, vůbec ses nezastavil. V tu chvíli mi došel rozdíl mezi Tebou a mnou: Ty jsi prostě neúnavný! Tebe nikdy nic neomrzí. Pořád v práci. Ted' musím poslat den! Ted' noc! Ted' zase jaro! Ted' je řada na zimu! Ted' Peggy Blue! A šup, babi Růženka! Ty máš ale kořínky!

Pochopil jsem, že jsi přišel. Že mi říkáš svoje tajemství: dívej se každý den na svět, jako bys ho viděl poprvé.

Tak jsem udělal, co jsi mi poradil, a snažil jsem se. Poprvé. Pozoroval jsem světlo, barvy, stromy, ptáky, zvířata. Cítil jsem, jak mi vzduch vniká do nosu a plní mi plíce dechem. Slyšel jsem hlasy z chodby jako pod klenbou katedrály. Cítil jsem, že žiju. Chvěl jsem se čistou radostí. Radost, že jsem na světě. Byl jsem úplně okouzlený.

Dík, Bože, že jsi to pro mě udělal. Měl jsem pocit, že mě vedeš za ruku do srdce tajemství, abychom si je spolu prohlédli. Děkuju.

Na shledanou zítra, pusu.

Oskar

P.S. Moje přání: můžeš to poprvé předvést i mým rodičům? Babi Růženka už to asi zná. A taky Peggy Blue, prosím, jestli Ti zbude čas...⁶

Katecheze

V dopise Boha oslovujeme TY. Můžeme pokračovat v práci s předešlou obálkou. Vložíme do ní další Oskarův dopis. Co k němu připišeme? Napadlo nás někdy, že se Pán Bůh za člověkem *staví*?

Zkusme si vzpomenout, jestli jsme měli někdy pocit, že se *Pán Bůh stavil*. Můžeme o tom připsat do Oskarova dopisu

Večerní pobožnosti

Postní pobožnost Samařanka u studny

(Ludmila Michalová Mikšíková)

Pomůcky: Velká mísa (dá se symbolicky použít křtitelnice), džbán s vodou, různé kameny v košíku, plovoucí svíčky.

Téma ŽÍZEŇ: Postní setkání, kdy si uvědomíme, co znamená žízeň a po čem ve svých životech sami žízíme, pomůže nám k tomu příběh z Janova evangelia Samařanka u studny.

Pozdravení a uvedení do tématu: Sedneme si do kruhu a doprostřed dáme mísu a vedle ní džbán s vodou. Všechny pozdravíme a ukážeme na džbán s vodou. V dnešním příběhu si budeme vyprávět o vodě. A bychom si to lépe představili, doplňte prosím moji větu: Kdybych byl/byla vodou, byl/byla bych... Sbíráme nápady, kde a v jaké formě se všude setkáváme s vodou.

Voda je důležitá, voda přináší život, schválně, jen spočítejte, kolikrát jste dneska za den už použili vodu? My se máme moc a moc dobře, neznáme, jaké to je, žít bez vody. Otočíme kohoutkem a teče nám pitná, čistá, dobrá voda. Máme dostatek, žijeme s podnebném pásu, kde si sice stěžujeme na narůstající sucho, ale opravdové ničivé sucho tu nemáme. Dostupnost vody je pro nás samozřejmostí.

Vyprávění: Ale ne všichni takové štěstí mají, jsou místa, kde musíte za vodou putovat, musíte jít ke studni. A tady taky začíná náš příběh.

Sejdeme se u studny (do mísy nalijeme vodu). Ježíš jde se svými učedníky z Judska do Galileje a musí projít Samařskem. Musel? No vlastně slušní židé si raději zašli kus cesty, aby se Samařsku vyhnuli, vzali si to oklikou okolo Jordánu. Byla to i bezpečnější cesta. Ale Ježíš musel projít přes Samařsko, prostě chtěl tudy jít. A v poledne i s učedníky šli okolo města Sychar, učedníci šli sehnat něco k jídlu a Ježíš unavený, usedá u studny. Jak je to vlastně krásný obraz. Ježíš, sám Bůh usedá u studny a má žízeň, ale nemá vědro ani džbán. Žíznivý Bůh, co čeká až mu někdo pomůže se napít.

A skutečně přichází žena, Samařanka, jak jinak. Jde načepovat vodu v poledne. To je zvláštní, obvykle se pro vodu chodilo ráno nebo večer, tak abyste se vyhnuli ničivému polednímu slunci, a taky abyste si mohli po cestě pokecat se sousedkami. Ta žena, ale asi měla důvod, proč šla pro vodu v poledne. Asi nestála o popovídání, asi nestála o tázavé pohledy. Asi chtěla být sama. Jenže jaká smůla u studny někdo je, a je to dokonce muž.

V příběhu nemá ta žena jméno, je nazvána jenom jako Samařanka, a nebude to tím, že by v příběhu měla jen malou roli, ne ona je hlavní postavou. Ale tím, že nemá jméno, možná nám pomůže, dosadit to své. Je to žena, stejně jako je mnoho jiných žen. A co je důležité, Ježíš při rozhovoru s touto ženou ukazuje, že zná lidské srdce, že zná lidská trápení, zná naše potřeby. Sám to taky zažil, žíznivý Bůh přímo u studny.

Ježíš má žízeň, a právě přicházející žena, mu může pomoci. Chvilí se nad žízni zamyslíme. Žízeň je něco, co pociťuje už čerstvě narozené dítě, žízeň nás udržuje při životě, je to i jedna z posledních potřeb, kterou má i umírající člověk. Žízeň. Stejně

jako Ježíš se můžeme sejít u studny a uvědomit si, připomenout si. Po čem žízním? Co je mým zdrojem života? Po čem žízni moji přátelé? Po čem žízni svět? (Otázky pokládáme postupně a necháme čas, aby si mohl každý sám odpovědět. Kdo má odvahu, může odpovědět nahlas. V košíku nachystáme kameny, různých tvarů i velikostí a každý může při své odpovědi vzít jeden kámen a přiložit jej ke studni, k míse s vodou, tím studnu dotváříme.)

Jsme v postní době, je to doba, kdy možní víc, než jindy si můžeme naše žízň uvědomit a nebát si je přiznat. Předložit je před Ježíše. Tak to udělala i Samařanka. Ježíš je tu, je nablízku, stojí o rozhovor, čeká na něj. Chce vést rozhovor tváří v tvář. A jakmile se mu to podaří, žena zpozorní, podívá se na cizince a odváží se mu koukat do tváře, tak Ježíš jde přímo k věci a říká: *Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!* A žena odpoví: *Nemám muže. Správně jsi odpověděla, vždyť jsi měla pět mužů a ten, kterého máš teď, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu.*

Až v tomto odhalení odkrytí se tne do živého. Ježíš ani ta žena si už na nic nemusí hrát. On to ví, on to ví, proč žena chodí v poledne, a ne jako všechny ostatní, od to ví, jak zpackaný život ta žena má, on to ví, jak moc to může bolet, a že na začátku i ta žena nejspíš chtěla mít normální a šťastný život. A co mě na tom celém fascinuje, Ježíš nesoudí, dokonce ani nepřináší řešení, Ježíš vlastně jen ukazuje a odhaluje svoji blízkost. Ježíš sice Bůh, ale i člověk to zná, naše potřeby, naše touhy, naše přešlapy. A ta žena to zažívá, Ježíšovu blízkost, Ježíšův pohled, který nesoudí, ale přijímá ji takovou, jaké je, i v čem zrovna je.

A to je myslím, vskutku postní naděje a odhalení i pro nás. Nebojme se před Ježíšem odhalit to, čeho se možná sami bojíme, co nás trápí, co ostatním neříkáme a možná se to bojíme přiznat i sami sobě. Vpusťme Boha do našich životů a nechme se i my obcerstvit nadějí, že už na to nejsme sami, že zdroj uzdravení, naděje, lásky, nového začátku je nám na dosah. Zažijme tu radost jako ta žena, že Bůh za mnou přichází, má o mě zájem, že už na to nejsem sám nebo sama, že už před ním nemusím nic skrývat, za nic se stydět. Ježíš trpělivě čekal tehdy na ženu a čeká i na nás.

Ale chce to kus odvahy, tak jako ta žena si přiznat: Nemám muže...Nemám to, po čem toužím. Já to nemám, chybí mi to, a už po kolikáté bolestivě zjišťuji, že žádný člověk tu moji potřebu nenaplní. Ano, to zjištění bolí, žádný člověk mi nedá smysl života, snad na chvíli, snad trochu. Ale nikdo nám nedokáže nabídnout a darovat to, co Bůh. Smysl pro naše životy, vodu, které když se napijeme už nebudeme mít žízeň. Zdroj živé vody, takže už nebudeme potřebovat džbán, ale ten zdroj najdeme sami v sobě, ve vztahu s Bohem, v Bohu. Tím zdrojem a živou vodou je totiž Kristus sám, takže pak se můžeme napít kdykoli a kdekoli, a dokonce se tím zdrojem pro ostatní můžeme stávat i my. Nechme se v postních dnech naplnit láskou, nadějí, soucitem. Buďme na sebe nároční a vůči sobě upřímní, nechťejme žádné náhražky, žádejme to nejlepší, Boha samého!

Modlitební ztišení: Ztišme se k modlitbě a modleme se za naše žízň, za to, po čem žízni naši přátelé, naše společenství, naše rodiny, naše země, svět a příroda. Za každou vyslovenou modlitbu můžeme zapálit svíčku a položit jí na hladinu. Jednu svíčku zapálíme, ať si od ní můžou zapalovat i ostatní. Společně pak můžeme ukončit naše ztišení modlitbou Otče náš.

Blahoslavenství

(Michal Šourek)

Poznámky

Pobožnost věnovaná Ježíšovým blahoslavenstvím. Kombinuje skeč, čtení textu a přemýšlení nad ním a (jako možnost) impuls k textu.

Skeč: je dobré skeč dopředu nacvičit. Protože ale herci sedí za stolem, je možné mít – jako pomoc - scénář na stole, popř. v Bibli. Protože skeč pracuje se slovními hříčkami, je nutné pečlivě a zřetelně artikulovat.

Biblické čtení: aby bylo možné číst společně, musejí mít všichni stejný text (stejný překlad). Pokud nemáme dost Biblí pro všechny, můžeme text nakopírovat. Kde je to možné, používejte pro čtení Bible, má to svůj zvláštní symbolický význam a půvab.

Přivítání, píseň

Modlitba

Sešli jsme se v Ježíšově jménu. Věříme, že je mezi námi, tak jak to zaslíbil. Poděkujeme za jeho přítomnost v modlitbě.

Úvod

Naším dnešním tématem budou Ježíšova blahoslavenství. Budeme přemýšlet, co blahoslavenství říkají nám, jak nás oslovují.

Než se sami pustíme do přemýšlení, uslyšíme malou inspiraci ve skeči o otci, který se snažil osvětlit význam blahoslavenství svému synu Adamovi.

Skeč – Ví to otec nejlépe?

(Světla osvětlí scénu, otec sedí na židli u stolu, popíjí kávu a čte Bibli. Přichází jeho syn Adam...)

Adam: Bré ráno, tati.

Otec: *(nevzhledne od čtení)* Dobré ráno, Adame.

Adam: Co to děláš?

Otec: Čtu Bibli.

Adam: Fakt? A nečteš normálně noviny?

Otec: *(sebepectivě)* Jo. Ale řekl jsem si, že je nejvyšší čas, abych si místo toho přečetl dobrou knížku.

Adam: Aha. *(dlouhá pauza)* Dneska asi nepřinesli noviny, že jo?

Otec: Přesně tak. A tohle byla jediná věc na čtení, kterou jsem tu sehnal.

Adam: No, myslím si, že je to pro tebe dobrý čtení.

Otec: *(vzhledne)* Cože?

Adam: No, víš přece. Že je to pro tebe dobrý. Vždycky jsi mi říkal, abych nečetl nějaký brak. No a tohle je pro tebe určitě dobrý.

Otec: Na to tě navedla máma?

Adam: Ne, tati.

Otec: (dívá se na něj podezíravě; pak obrátí spoustu stránek a položí prst na otevřenou stránku)

Adam: To je způsob, jakým se to má číst?

Otec: Samozřejmě. Jestli Bůh chce, abych četl Bibli, pak si myslím, že mi takhle ukáže nějaké zajímavé místo.

Adam: No a co tam máš?

Otec: Je to tady nadepsáno „blahoslavenství“.

Adam: Už jsem o tom slyšel.

Otec: Jasně, kázání na hoře. Je to místo, kde nám Ježíš nebo Bůh nebo někdo říká, jak jsme blažení nebo něco takového.

Adam: (*vezme si Bibli*) Máš pravdu. Víš, co to všechno znamená?

Otec: Ale samozřejmě, že vím. Přece už čtu Bibli nějakou dobu (*podívá se na hodinky*). Přečti mi nějaké z těch veršů a já tě trochu poučím o interpretaci náboženských textů.

Adam: Dobrá, jdeme na to. Verš 1: Když spatřil zástupy, vystoupil na horu; a když se posadil, přistoupili k němu jeho učedníci. Tu otevřel ústa a učil je.

Otec: Takže, Ježíš se rozhodl, že si udělá pohodlí a posadí se a řekne pár věci těmhle učedníkům. Učedník je, aspoň si to myslím, slovo řeckého původu, které znamená „ten, kdo následuje toho, kdo sedí na hoře.“

Adam: Super. No teda. Řečtina. (*obdivně*)

Otec: Pokračuj, synu. A uť se ode mě.

Adam: Čtu dál: Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich je království nebeské.

Otec: V biblické době všichni věřili na nějaké duchy. A kupovali si různá zaklínadla, aby jim ti duchové sloužili. A kdo na to neměl, bych chudý duchem.

Adam: (*trochu skepticky*) Blahoslavení plačící, neboť oni budou potěšeni.

Otec: Plavčíci... to je něco jako pobřežní hlídka. Tenkrát to nebylo jako dneska, plavat lidé moc neuměli. A plavčíci měli vždycky velkou radost a potěšení z toho, když se jim podařilo někoho zachránit z vody.

Adam: (*ještě skeptičtěji*) Blahoslavení, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti, neboť oni budou nasyceni.

Otec: Tenhle verš jasně dokazuje, že Bůh strašně rád jí. Ježíš vlastně v Bibli mluví o jídle víc než o jakémkoli jiném tématu.

Adam: Opravdu?

Otec: Samozřejmě. Věř mi!

Adam: Blahoslavení, kdo mají čisté srdce, neboť oni uží Boha.

Otec: Ježíš byl taky lékař a dobře věděl, že kdo má čisté srdce, kdo tam nemá žádné tukové usazeniny a tak, že je na tom zdravotně moc dobře. Vlastně už tenkrát lidi varoval, aby si dávali pozor na cholesterol.

Adam: Díky, tati. To bylo velmi, no, poučné. Ale teď už musím jít do školy. (*pokládá Bibli zpět na stůl a odchází*)

Otec: Jasně, Adame. A nestyd' se kdykoli přijít a zeptat se mě na to, čemu nerozumíš. Třeba zase zítra ráno? Není nic lepšího, než poučit vlastní dítě o Bohu. Ták, a teď se podíváme na nějaké jiné místo (*obráť stránky a položí prst na Bibli*) Jakub, kapitola 1: Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána...

Otec: (*dlouhá pauza*) To se mě netýká. Já bych chtěl nějaký veselý verš. (světla zhasnou)

© 2001 Dave Marsh.

© 2005 Translation Michal Šourek (michal.sourek@evangnet.cz)

Dovětek k divadlu

Vykládat biblické texty může samozřejmě zkoušet kdokoli. Bez moudrosti Božího Ducha, ale nejsme schopni skutečně a správně porozumět, co Ježíšova slova znamenají. Proto se do další práce pouštíme s prosbou, aby nám byla dána Boží moudrost.

Modleme se: Duchu svatý, prosíme, otevři naše srdce Božímu slovu. Daruj nám svoji moudrost, abychom rozuměli. Daruj nám sílu, abychom podle Božího slova žili. Amen.

Čtení biblického textu

Společně teď přečteme blahoslavenství. Nejdeme je v 5. kapitole Matoušova evangelia, na začátku Kázání na hoře. Přečteme verše 1-10. Budeme text číst několikrát, zvláštním způsobem, aby k nám mohl promluvit.

Nejprve prosím (jméno), aby nám text přečetl. (*Čtení textu.*) Děkuji.

Nyní přečteme text všichni společně. (*Následuje společné čtení textu.*)

Teď text přečteme ještě jednou. Jeden po druhém budeme číst po jednom verši, po přečtení verše ho všichni společně zopakujeme. (*Následuje společné čtení po verších s opakováním.*)

Naše první reakce

Najděte slova nebo sousloví, která jsou pro vás důležitá, podnětná, mluví k vám, oslovují vás, motivují, nebo třeba provokují.

Každý z vás můžete toto slovo nebo slovní spojení vyslovit nahlas, i několikrát. Po každém slovu bude následovat několik vteřin ticha, potom může říci svoje slovo někdo další. (*Pokračujeme poté, co měli všichni možnost říci svoje slovo.*)

Ještě jednou uslyšíme celý text blahoslavenství. Kdo z vás text přečte? (*Čtení textu.*) Děkuji.

Tiché přemýšlení

Nyní budeme ... minut úplně potichu, budeme mlčet. V tichu k sobě necháme Boha mluvit a budeme naslouchat jeho hlasu.

Prosím, abyste se soustředili. Zavřete oči, sedněte si pohodlně, pomůže vám to koncentrovat se.

Možná někomu z vás bude těch několik minut ticha připadat jako příliš dlouhá doba. Vydržte to, prosím. Potichu si třeba znovu text přečtete a znovu se soustředíte. Prosím, nerušte druhé, žádnými zvuky, poznámkami a podobně.

(Určete, podle účastníků a situace, jak dlouho bude ticho trvat. Nemějte z ticha strach, nechejte ho na lidi působit alespoň 5-10 minut. Pokud ale ticho působí tíživě, lidé ho ruší, mějte odvahu přerušit ho dříve.)

Sdílení toho, co nás oslovilo

Nyní máme prostor pro sdílení o tom, co nás osobně oslovilo. Které z těchto slov je pro vás právě teď aktuální, které je pro vás důležité a proč? My ostatní budeme pozorně poslouchat. Příspěvky nebudeme hodnotit a diskutovat nad nimi, budeme poslouchat, co oslovuje druhé.

(Následuje sdílení. Povzbudte účastníky, aby se nebáli sdílet, jak je blahoslavenství oslovují. Dejte prostor všem. Za příspěvky poděkujte, nehodnoťte je, nekomentujte, neotvírejte k nim diskusi. Pokud někdo začne reagovat, zopakujte, že druhým nasloucháme.)

Děkuji vám všem, kdo jste sdíleli, jak vás Ježíšova blahoslavenství oslovují.

Chci jako prohloubení našeho přemýšlení nad textem říci několik myšlenek. (*Můžete použít následující zamyšlení, nebo připravit své vlastní.*)

Impuls

V kázání na hoře Ježíš učí své učedníky, co znamená být jeho následovníkem (nejen sympizantem či divákem), co znamená být občanem nebeského království. V kostce shrnuje, co patří k životu toho, kdo ho následuje, jak takový život vypadá.

A celý svůj výklad (kázání na hoře) začíná osmi blahoslavenstvími. Skutečnost, o které blahoslavenství mluví, je Boží realita, Boží moc, svrchovanost a svatost, Boží spravedlnost a právo. A jediné ve vztahu k nebeskému království existuje opravdová blaženost a štěstí, opravdové blahoslavenství.

Jedině proto, že je tu Boží království, dávají blahoslavenství smysl. Protože jaký smysl má bez Božího království chudoba ducha a pláč, jaký smysl má tichost a hladovění po spravedlnosti nebo konání milosrdenství a úsilí o čisté srdce?

Protože tu je Boží království, proto má smysl chudoba ducha, pláč, touha po spravedlnosti, milosrdenství, čistota srdce i působení pokoje. Protože je tu Boží království, má smysl i pronásledování a tupení i lži o těch, kdo následují Krista. Boží království obrací hodnoty i hodnocení věcí.

Kdo žije skutečností Božího království, vidí všechno jinak. Vidí, že to, co ostatní považují za zbytečné, nesmyslné, má svůj hluboký smysl; že to, co ostatní považují za malicherné, je důležité, naopak to, co je pro mnohé tak důležité, je ve skutečnosti úplně nicotné.

Že jsou blahoslavenství na začátku kázání na hoře má svůj hluboký smysl. Blahoslavenství jsou svědectvím o veliké Boží lásce, kterou Bůh nabízí a dává – a na níž ten, kdo ji přijal, odpovídá svojí láskou k Bohu a bližnímu, tedy jednáním, o kterém mluví všechno další v kázání na hoře. Na samém počátku je ale Boží láska, Boží čin.

Koho Ježíš blahoslaví? Chudí v duchu mohou být i navenek chudí, ale jde především

o vnitřní postoj, vědomí naprosté závislosti na Bohu. A zachovávaní si patřičného odstupu od věcí tohoto světa (od majetku, ale čehokoli jiného, co by se jim mohlo stát bohem). Takto chudí dostávají to největší, co je možné získat: Boží království. To si člověk nemůže vybudovat sám, ani získat sám, ale přijímá je jako dar.

Plačící jsou ti, kdo pláčou nad svým hříchem, kterým hřích působí největší a nejtěžší bolest a trápení. Blahoslavený je ten, kdo v pláči pozná, co jeho hřích způsobil Kristu, že ho zavedl až na kříž. Pláč nad vlastním hříchem ale dává člověku schopnost plakat i nad hříchem druhých a nade vším, co se staví proti Boží vůli v tomto světě. Bůh utiší tento pláč ve svém království spravedlnosti a lásky.

Tiší jsou ti, kdo spoléhají na Boha jako na svou na svou jedinou naději a jediné útočiště a od něho čekají své zastání. Dovedou ustoupit, protože důvěřují Bohu, že se o ně postará ve všem, co potřebují. Tiší jsou ti, kdo se v pokoře odevzdávají a podřizují Bohu, kdo nechtějí určovat běh věcí sami, ale vše podřídí Boží vůli. Jejich tichost se rodí ze vztahu k Bohu, od něho se tichosti učí a přijímají ji jako jeho dar. A k jejich tichosti patří i to, že se důrazně ozyývají: ne na obranu vlastních zájmů, ale tam, kde jde o Boží věci a kde jde o věci bližního. Jim skutečně patří země.

Hladovějící a žízňící po spravedlnosti celou svou bytostí touží, z celého srdce prahnou po Boží spravedlnosti: Po ospravedlnění, po Božím odpuštění, po vyvázání z moci viny, po zrušení prokletí hříchu, po přijetí Boží spravedlnosti, kterou nám svojí smrtí získal Ježíš. A, očistěni nezaslouženou Boží milostí, touží ze všech sil žít život podle Boží vůle, řídit se Božími ukazateli, chodit po Božích cestách, konat spravedlnost a právo, po životě svatosti. Bůh jim dává svoji spravedlnost do sytosti.

Milosrdní druhému nejenom fandí a laskavě na něj na dálku myslí a přejí mu dobro a zdar. Milosrdný je ten, kdo se umí vcítit do situace druhého a kdo také konkrétně milosrdně jedná. Tajemství milosrdenství je v lásce k druhému člověku, která miluje druhého stejně jako sebe samého a přistupuje k jeho nouzi, jako by byla moje vlastní. Opakem milosrdenství je lhostejnost a sobectví, projevem milosrdenství je obět'. Milosrdný je ten, kdo se druhému stane opravdovým bližním jako milosrdný samaritán.

Ti, kdo mají čisté srdce, si je nechali očistit Kristovou mocí a střeží se všeho, velkého i malého, co by jejich srdce zase chtělo zašpinit. Čisté srdce znamená čistou vůli a rozhodování, myšlení a názory a postoje, čisté city i duchovní směřování. To vše je shrnuto ve slovu srdce: celá bytost člověka. A špína je všechno, co je v rozporu s Boží svatostí, nejen s lidskými zákony a pravidly. Čisté srdce znamená totální shodu člověka s Boží vůlí.

Tvůrci pokoje nepracují jen na tom, aby nebyly války a boje, rozbroje a hádky. Pokoj má svůj zdroj v Bohu, je to Boží skutečnost. Kde je Bůh, tam je pokoj. Tvůrcem pokoje nemůže být ten, kdo sám Boží pokoj, nepřijal, kdo nedal do pořádku svůj vztah ke Kristu jako Pánu a Spasiteli. Kdo tento pokoj přijal, nemůže než sám tento pokoj nést a šířit, zvěstovat i tvořit. Tvořit pokoj znamená pracovat pro neporušenost, celost, úplnost: ve vztahu k Bohu, sám sobě, lidem i stvoření.

Pronásledovaní pro spravedlnost trpí nejrůznějším způsobem kvůli tomu, že si za svého Pána zvolili Ježíše a svůj život podřizují jeho vůli a jeho vládě uprostřed tohoto světa. Osvědčují a dosvědčují tím svoji víru, jsou příkladem pro další. Jsou blahoslavení, protože uprostřed toho všeho je Kristus, Syn člověka, s nimi.

Akční plán

Boží slovo nás těší a povzbuzuje, napomíná a koriguje, vyučuje a posiluje k životu s Bohem a pro Boha. Ukazuje nám, jak veliká je Boží láska, co pro nás Bůh udělal. A ukazuje nám, jak na Boží lásku můžeme a máme odpovédět – svým životem, svým jednáním. Jak máme žít jako Kristovi učedníci.

K jakému konkrétnímu jednání, k jakému konkrétnímu činu vás osobně (a naši skupinu) vedou slova blahoslavenství. Jaký vám osobně dávají úkol? Co, kdy a kde máte dělat? S jakým úkolem odsud dnes odejdete?

(Následuje sdílení o tom, co máme dělat. Povzbud'te účastníky, aby byli konkrétní a formulovali, co udělají, jako závazek. Nemusí to být veliké závazky a plány, ale měla by to být docela konkrétní věc. Můžete navrhnout, že na příštím setkání každý poreferuje, jak se mu podařilo úkol naplnit.)

Děkuji vám všem, kdo jste přemýšleli a zapojili se do našeho sdílení. Přeji vám Boží moudrost a odvalu, sílu a vytrvalost, abyste to, co jste poznali jako svůj úkol, udělali a splnili.

Modlitební řetěz

Za poznanou moudrost poděkujeme a za sílu k životu podle ní poprosíme v modlitbě.

Zvu vás, všechny a každého, abyste se připojili svou modlitbou do „modlitebního řetězu“. Připojte se třeba jen jednou větou díky za to, co jste poznali, nebo jednou větou prosby za pomoc při tom, co chcete udělat. Můžete se samozřejmě připojit i opakovaně. Můžete se také modlit potichu, proto bude součástí modlitebního řetězu také chvilka ticha.

Začnu tento modlitební řetěz, na konci ho uzavřu a společně se pak pomodlíme modlitbu Páně. *(Následuje modlitba formou modlitebního řetězu a Otče náš.)*

Píseň

Hledejte především Boží království (Svítá 61)

Tvé bříme mé jsou hříchy

(Michal Šourek)

(pobožnost pro postní dobu)

Poznámky

Před pobožností připravíme kříž a symboly, které připevňujeme na kříž (nápis INRI, trnová koruna, obraz kohouta, kus látky, hřeb). Symboly rozdáme před začátkem účastníkům, kteří je na vyzvání připevní na kříž. Pokud sedíme v kruhu, můžeme kříž položit na zem doprostřed.

Mezi účastníky můžeme rozdělit také čtení oddílů z Bible. Čtenáři by si je měli dopředu přečíst a založit, aby se nezdržovali jejich hledáním (příp. je můžeme nakopírovat).

Otázky čte vedoucí. Otázky čteme pomalu, s odmlkami. Po každé sérii otázek následuje chvilka ticha k zamyšlení, potom sloka písně Byl jsi tam.

Úvod

Budeme dnes společně naslouchat svědectví o utrpení a smrti našeho Spasitele a Pána Ježíše Krista. Jeho kříž nám přinesl vykoupení a spásu.

Kříž ukazuje velikost a hloubku Boží lásky, ale také hrůzu našeho hříchu. Kvůli našemu hříchu šel Ježíš na kříž. Jsme to my, kdo ho svým hříchem zapíráme, zrazujeme a křížujeme. Nad tím chceme dnes přemýšlet především.

Budeme postupovat následujícím způsobem: Uslyšíme postupně několik čtení z Bible. Po každém čtení připevníme na kříž jeden symbol související s pašijemi, který nám pomůže zpřítomnit biblické slovo. Pak uslyšíme dvě série otázek, nad kterými budeme přemýšlet ve chvílce ticha. Přemýšlení zakončíme jednou slokou z písně Byl jsi tam (Svítá 25). A budeme pokračovat dalším symbolem a zamyšlením.

1. čtení z Bible (Izajáš 53,1-10a.12b)

Naši cestu pašijním příběhem začneme proroctvím proroka Izajáše, které se naplnilo v Ježíšově utrpení na kříži.

Kdo uvěří naší zprávě? Nad kým se zjeví paže Hospodinova? Vyrostl před ním jako proutek, jak oddenek z vyprahlé země, neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.

Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel; jako beránek vedený na porážku, jako ovce před stříhači zůstal němý, ústa neotevřel. Byl zadržen a vzat na soud. Kdopak pomyslí na jeho pokolení? Vždyť byl vyťat ze země živých, raněn pro nevěrnost mého lidu. Byl mu dán hrob se svévolníky, s boháčem smrt našel, ačkoli se nedopustil

násilí a v jeho ústech nebylo lsti. Ale Hospodinovou vůlí bylo zkušít ho nemocí, aby položil svůj život v oběť za vinu. ... On nesl hřích mnohých, Bůh jej postihl místo nevěrných.

Symbol

Vztyčíme kříž (nebo jej položíme na zem) doprostřed kruhu.

Otázky k přemýšlení

„Tvé břímě mé jsou hříchy a já jsem zavinil, zač, Beránku ty tichý, tak tvrdě trestáns byl.“ Myslíme s vděčností a pokorou na tvůj kříž, Pane Ježíši Kriste.

Píseň

Zazpíváme 1. sloku písně Byl jsi tam (Svítá 25).

2. čtení z Bible (Jan 18,1-12)

Po těch slovech odešel Ježíš s učedníky za potok Cedron, kde byla zahrada; a do ní vstoupil on i jeho učedníci. Také Jidáš, který ho zradil, znal to místo, neboť Ježíš tam se svými učedníky často býval. Jidáš vzal s sebou oddíl vojáků, k tomu stráž od velekněží a farizeů, a přišli tam s pochodněmi, lucernami a zbraněmi.

Ježíš, který věděl všechno, co ho má potkat, vyšel a řekl jim: „Koho hledáte?“ Odpověděli mu: „Ježíše Nazaretského.“ Rekl jim: „To jsem já.“ Stál s nimi i Jidáš, který ho zradil. Jakmile jim řekl „to jsem já“, couvli a padli na zem. Opět se jich otázal: „Koho hledáte?“ A oni řekli: „Ježíše Nazaretského.“ Ježíš odpověděl: „Řekl jsem vám, že jsem to já. Hledáte-li mne, nechte ostatní odejít.“ Tak se mělo naplnit slovo: „Z těch, které jsi mi dal, neztratil jsem ani jednoho.“

Šimon Petr vytasil meč, který měl u sebe, zasáhl jednoho veleknězova sluhu a uťal mu ucho. Ten sluha se jmenoval Malchos. Ježíš řekl Petrovi: „Schovej ten meč do pochvy! Což nemám pít kalich, který mi dal Otec?“ Vojáci s důstojníkem a židovská stráž se zmocnili Ježíše a spoutali ho.

Symbol

Na kříž připevníme nápis INRI. – Po poslední večeři odchází Ježíš na Olivovou horu. Tam se modlí. A už se blíží vojáci a zatýkají ho. Vedou ho k veleradě na soud. A odsuzují ho k smrti.

Otázky k přemýšlení

Myslíme na všechny lidi, jejichž dobrá pověst je poničena pomluvami, myslíme na všechny, kteří jsou očerňováni nebo neprávem odsuzováni. Nejsem vinen i já? Neříkám o druhých vždycky jenom špatné věci? Neublizuji druhým svými předsudky?

Myslíme na ty, kteří jsou umlčováni a odstraňováni z cesty, myslíme na všechny, kdo jsou zavíráni do vězení, aby od nich byl pokoj. Nejsem vinen i já? Neodháním druhé, abych byl sám více na očích? Nejsem bezohledný, abych prosadil svoji vůli, neprosazuji tvrdými lokty svůj prospěch?

V tiché chvíli přemýšlejme nad otázkami, které jsme slyšeli.

Chvilé ticha

Píseň

Zazpíváme 2. sloku písně Byl jsi tam.

3. čtení z Bible (Jan 18,33-19,3)

Pilát vešel opět do svého paláce, zavolal Ježíše a řekl mu: „Ty jsi král židovský?“ Ježíš odpověděl: „Říkáš to sám od sebe, nebo ti to o mně řekli jiní?“ Pilát odpověděl: „Jsem snad žid? Tvůj národ a velekněží mi tě vydali. Čím ses provinil?“

Ježíš řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.“ Pilát mu řekl: „Jsi tedy přece král?“ Ježíš odpověděl: „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“

Pilát mu řekl: „Co je pravda?“ Po těch slovech vyšel opět k Židům a řekl jim: „Já na něm žádnou vinu nenalézám. Je zvykem, že vám o velikonocích propouštím na svobodu jednoho vězně. Chcete-li, propustím vám tohoto židovského krále.“ Na to se dali do křiku: „Toho ne, ale Barabáše!“ Ten Barabáš byl vzbouřenec.

Tehdy dal Pilát Ježíše zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vložili mu ji na hlavu a přes ramena mu přehodili purpurový plášť. Pak před něho předstupovali a říkali: „Bud' pozdraven, králi židovský!“ Přitom ho bili do obličeje.

Symbol

Na kříž připevníme trnovou korunu. – Ježíš je posmíván. Pilát se ptá pořád dokola: „Jsi král Židů?“ Ježíš odpovídá: „Ano, jsem.“ Vojáci Ježíše vyslečou, obléknou mu červený plášť, upletou korunu z trní a nasadí ji Ježíši na hlavu a do ruky mu dají kus klacku. Tak se Ježíšovi vysmívají.

Otázky k přemýšlení

Myslíme na všechny lidi, kteří jsou opovrhováni a ponižováni, myslíme na všechny, kteří jsou duševně na konci sil, protože už nemohou unést posměch druhých. Nejsem vinen i já? Nevysmívám se druhým, protože umí méně než já nebo mají méně než já, nebo protože jsou jiní než já? Nejsem arogantní, když se cítím nadřazený? Nejsem cynický, když se cítím podřazený?

Myslíme na všechny, kteří se nemohou bránit a špatně se s nimi zachází, na ty, kdo jsou vytlačeni na okraj a nikdo se o ně nezajímá. Nejsem vinen i já? Jak se ve třídě chovám k těm, kdo jsou neoblíbení a které nikdo nemá rád? Jak se chovám k lidem, kteří už nejsou plně tělesně a duchovně při síle, a které mám na starosti?

Chvilé ticha

Píseň

Zazpíváme 3. sloku písně Byl jsi tam.

4. čtení z Bible (Marek 14,66-72)

Když byl Petr dole v nádvoří, přišla jedna z veleknězových služek, a když uviděla Petra, jak se ohřívá, pohlédla na něj a řekla: „I ty jsi byl s tím Nazaretským Ježíšem!“ On však zapřel: „O ničem nevím a vůbec nechápu, co říkáš.“ A vyšel ven do

předního dvora. V tom zakokrhá kohout. Ale služka ho uviděla a zase začala říkat těm, kteří stáli poblíž: „Ten člověk je z nich!“ On však opět zapíral. A zakrátko zase ti, kdo stáli kolem, řekli Petrovi: „Jistě jsi z nich, vždyť jsi z Galileje!“ On se však začal zaklínat a zapřísahat: „Neznám toho člověka, o němž mluvíte.“

V tom kohout zakokrhá podruhé. Tu se Petr rozpomněl na slova, která mu Ježíš řekl: „Dřív než kohout dvakrát zakokrhá, třikrát mě zapřeš.“ A dal se do pláče.

Symbol

Na kříž upevníme obrázek kohouta. - Petr zapírá Ježíše. Ježíš je odveden. Petr jde zpovzdálí za ním, zůstává ale na dvoře velekněze stranou a hřeje se u ohně. Nějaká služka na něj opakovaně dotírá: Nejsi náhodou Ježíšův přítel? Petr zalže: Ne, neznám ho. A ještě ani nedokončí a kokrhá kohout. Petr si v té chvíli vzpomene na Ježíšova slova: Než kohout zakokrhá, třikrát mě zapřeš. Petr jde ven a hoře pláče.

Otázky k přemýšlení

Myslíme na všechny lidi, kteří jsou necháni ve stychu. Myslíme na všechny, jejichž bolest a zármutek je utajován. Nejsem vinen i já? Nedívám se stranou, místo abych druhému pomohl? Nezamlčuji ze strachu nebo z pohodlnosti pravdu? Nejsem příliš zbabělý postavit se za práva jiných? Nedržím raději pusy, abych neměl žádné nepříjemnosti?

Myslíme na to, že sami často Boha zapíráme, stydíme se za svoji víru. Nejsem vinen i já? Nestydím se za svoji víru před kamarády ve škole? Umím se přiznat ke své víře i mezi svými kolegy či na veřejnosti?

Chvilé ticha

Píseň

Zazpíváme 4. sloku písně Byl jsi tam.

5. čtení z Bible (Marek 15,22-26)

A přivedli ho na místo zvané Golgota, což v překladu znamená „Lebka“. Dávali mu víno okořeněné myrhou, on je však nepřijal. Ukřižovali ho a rozdělili si jeho šaty; losovali o ně, co si kdo vezme. Bylo devět hodin, když ho ukřižovali. Jeho provinění oznamoval nápis: „Král Židů.“

Symbol

Na kříž upevníme kus látky. - Ježíš je okraden o šaty. Ježíše vedou na Golgotu. Když tam přijde, vysvlečou z něho vojáci jeho šaty. Ježíš tam stojí úplně nahý – všem na očích.

Otázky k přemýšlení

Myslíme na všechny lidi, kteří byli oloupeni o svoji důstojnost a zostuzeni, myslíme na všechny, kteří jsou utiskováni kvůli svému původu, pohlaví nebo názorům. Nejsem vinen i já? Jak se chovám, když někdo druhý udělá chybu? Jak jednám s lidmi, za něž jsem odpovědný?

Myslíme na všechny, kterým je upíráno nebo odnímáno to, co nutně potřebují, na všechny, kdo nemají žádnou možnost rozvíjet svůj život. Nejsem vinen i já? Umím

druhým dát něco ze svých věcí? Nezužují druhým lidem jejich životní prostor a nepřipravují je o jejich šance?

Chvilé ticha

Píseň

Zazpíváme 5. sloku písně Byl jsi tam.

6. čtení z Bible (Lukáš 23,27-33)

Za ním šel veliký zástup lidu; ženy nad ním naříkaly a oplakávaly ho. Ježíš se k nim obrátil a řekl: „Dcery jeruzalémské, nade mnou neplačte! Plačte nad sebou a svými dětmi; hle, přicházejí dny, kdy budou říkat: ‚Blaze neplodným, blaze těm, které nikdy nerodily a nekojily!‘ Tehdy ‚řeknou horám: ‚Padněte na nás, a pahrbkům: Přirýjte nás!‘ Neboť děje-li se toto se zeleným stromem, co se stane se suchým?“

Spolu s ním byli vedeni na smrt ještě dva zločinci. Když přišli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali jej i ty zločince, jednoho po jeho pravici a druhého po levici.

Symbol

Na kříž upevníme hřeb. - Ježíš je přibíjen na kříž. Ruce i nohy mu prorazí hřeby. Splynul s křížem, ve své bolesti a nehybnosti.

Otázky k přemýšlení

Myslíme na všechny, kteří jsou mučeni nebo trpěli násilnou smrt, myslíme na všechny, před jejichž utrpením jejich bližní zavírají oči. Nejsem vinen i já? Pokouším se zabránit tomu, aby někdo někomu dělal zlé věci, ponižoval ho nebo šikanoval? Podporuji hnutí a iniciativy, které pomáhají ohroženým lidem?

Myslíme na všechny, kdo mají bolesti, na všechny, kterým je úmyslně působeno utrpení. Nejsem vinen i já? Nemám radost z toho, když se někomu daří špatně? Nekřížuji druhé, abych jim znemožnil volný pohyb a rozlet, cítím vůbec, co druhému působí bolest?

Chvilé ticha

Píseň

Zazpíváme 6. sloku písně Byl jsi tam.

Modlitba

Modleme se: Pane Ježíši Kriste, Boží Beránku, moje hříchy tě zatýkaly a odsuzovaly, moje viny ti nasazovaly trnovou korunu. Moje hříchy tě přibíjely na kříž a zbavovaly tě tvých šatů.

Vším, čím se provinuji proti druhým, se provinuji i vůči tobě. Když někoho křížuji svým posměchem, neláskou, předsudky, opovržením, nedostatkem pochopení, křížuji tebe. Když někoho křížuji zlým slovem, pomluvou, zlým činem nebo nedostatkem lásky, křížuji tebe.

Pane Ježíši Kriste, zemřel jsi za můj hřích. Zemřel jsi, aby mi můj hřích mohl být odpuštěn. Zemřel jsi, abych se mohl stát Božím dítětem. Děkuji ti za to. Chci žít z tvého odpuštění, ve tvé síle odolávat pokušení a vzdorovat hříchu, abych tě nekřížoval.

Píseň

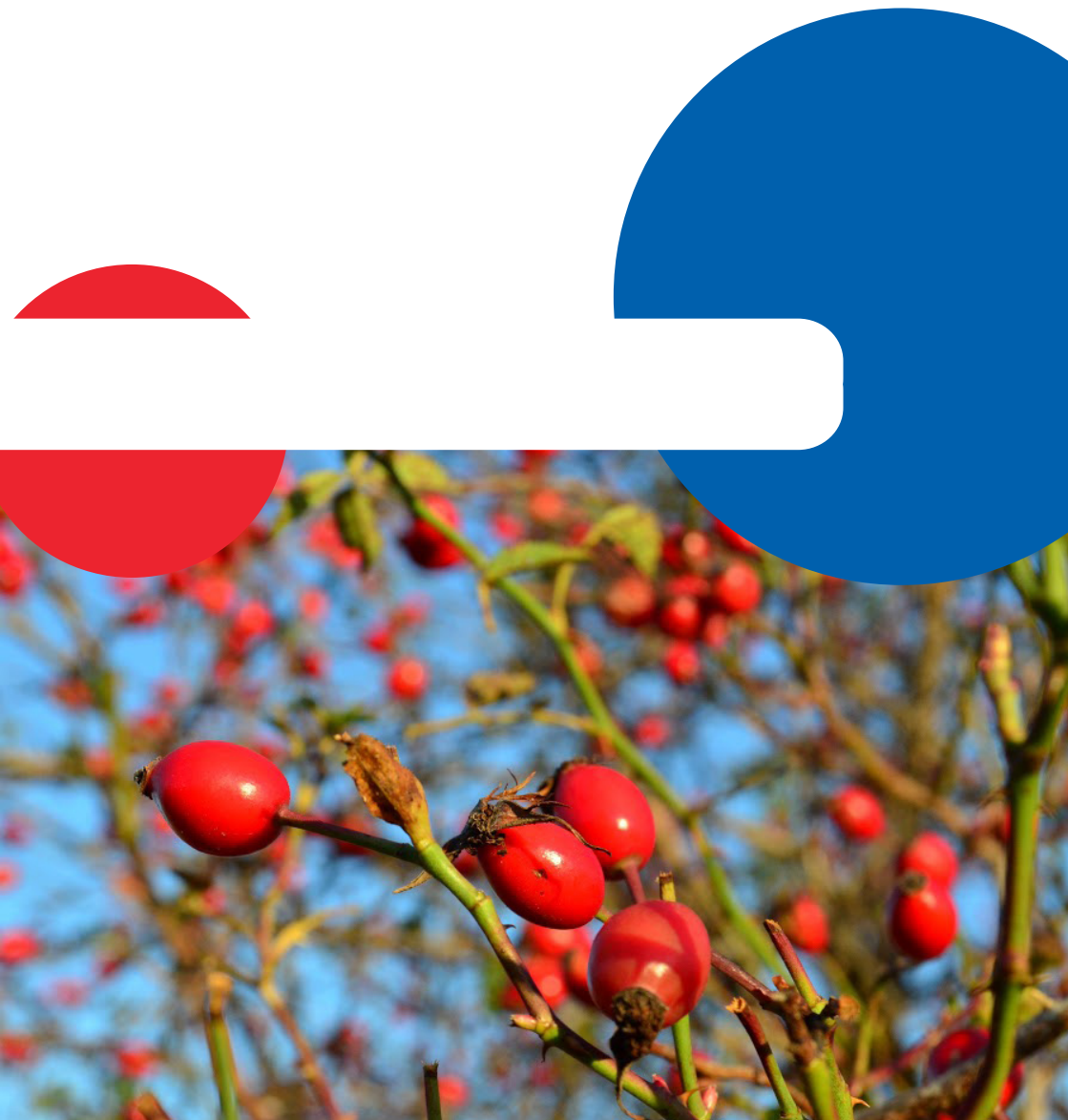
Zazpíváme 7. sloku písně Byl jsi tam.

Požehnání (2. Tesalonickým 2,16-17)

Náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, necht' povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

Píseň

Lidé zlatí (Svítá 174)

Zavři oči, otevři mysl

(Michal Šourek)

večerní pobožnost

Klidná, meditativní večerní pobožnost, která zve k otevření smyslů a setkání s Bohem. V průběhu pobožnosti pomocí oleje, many, pírků a sluchové koláže oslovíme a otevřeme jednotlivé smysly a vystavíme je Božímu působení.

Místnost ponecháme potměnou, s několika svíčkami - přisvětlíme ev. jen na společné písně, případně promítáme text dataprojektorem, bílý text na černém pozadí).

Písně mezi meditacemi nezpíváme společně, ale posloucháme. Zpívané sólo, bez doprovodu, aby vynikla slova. Na živo, případně z nahrávky.

*K pobožnosti potřebujeme **svíčky, aromalampu a vonný olej, manu** (manna cannellata se prodává v obchodě s léčivými bylinami), **pírko pro každého, přehrávač a hudbu** (instrumentální hudbu na začátek, nahrávku písní, a zvuky přírody na konci).*

Při příchodu každého osobně přivítáme a dáme mu zpěvník. Požádáme účastníky, aby se ztišili.

Hudba na začátek

Přivítání

Všechny vás vítám na večerní pobožnosti. Téma naší pobožnosti zní: Zavři oči, otevři mysl. Zvu vás, abyste dopřáli klid svým očím a otevřeli ostatní smysly. Abyste otevřeli svou mysl a své srdce pro Boží dotyk, pro společenství s Bohem.

Noc je zvláštní čas: čas tmy, odpočinku, čas skrytosti, čas snů. I v noci jsme obklopeni Boží páskou a milostí, a někdy ji právě uprostřed noci cítíme více, než ve dne. Lidé Bible se mnohokrát s Bohem setkávali a mluvili s ním právě uprostřed noci.

Píseň (společná)

Ó, Pane, zhasíná den (Svítá 229)

Zavřeme oči

Noc není čas pro oči. Ty pracují ve dne, kdy vidí spoustu různých věcí, zprostředkovávají nám spoustu obrazů. Noc je čas, kdy oči odpočívají. I proto, aby se z vnějších obrazů mohly stát vnitřní obrazy. Jinak se odnaučíme správně dívat. Pořád sice budeme něco vidět, obrazy se nám před očima budou střídat, ale nebudou na nás působit: zlostejníme a znetečníme vůči násilí a zlu, ale také vůči blahodárným a dobrým obrazům.

Naše oči potřebují klid, abychom se naučili dívat, správně dívat. Zavřít oči – k tomu je potřeba důvěra. Protože nevidíme, co se kolem nás děje, nemáme nad tím kont-

rolu.

V krásné večerní písni Paula Gerharda se zpívá o unavených očích. Uslyšíme teď sloku, která zpívá o unavených očích a o tom, že Bůh je náš věrný strážce. S důvěrou v jeho ochranu zavřeme oči.

Píseň (sólo) – Již klidně dřímou lesy

(Melodie EZ 229, překlad J. Hanuše)

Již klidně dřímou lesy, zvěř, lidé, ztichly plesy, ba celý spí již svět. Však ty, můj duchu milý, se pozdrž ještě chvíli a pohleď na den zašlý zpět.

Mé oči ospalé jsou, svou slabost těžce nesou, čím více tělo, duch! Dej zotavení mdlému a braniž všemu zlému, jenž věrný strážce náš a Bůh.

Otevřeme smysly

Když oči odpočívají, probouzejí se ostatní smysly. Noc je čas uší: čas naslouchání příběhům a tajemstvím, čas zvuků a tónů. Noc je čas nosu: nadechování a vydechování, větrání a čichání, cítění vůní. Noc je čas kůže: něžného dotýkání, hlazení, pocení.

Noc je čas jiných smyslů, než očí. Hmat, čich a sluch vnímáme velmi mnoho. Nechejme oči zavřené a otevřeme ostatní smysly.

Otevřeme svůj čich

Věděli jste, že se zamilováváme nosem? Vůně druhého člověka je mnohem důležitější, než co vidíme. Náš nos rozhoduje o tom, kdo nám voní a koho nemůžeme ani cítit. A náš nos je chytrý. Poznává jedinečnou a neopakovatelnou vůni druhého i za jeho deodorantem. To znamená, že se vůbec nemusíme tolik stresovat úpravami vzhledu před zrcadlem.

Nikde v Bibli to nevoní lépe, než v Písni písní. Milý tam říká své milé:

„Ze rtů ti kane strdí, má nevěsto, pod tvým jazykem je med a mléko, a vůně tvých šatů je jak vůně Libanónu. Zahrada uzavřená jsi, sestro má, nevěsto, uzavřený val, zapečetěný pramen. Vydáváš vůni jako sad s jablky granátovými, s výtečným ovocem, hennou i nardem, s nardem a šafránem, puškvorcem, skořicí, se vším kadidlovým stromovým, myrhou a aloe, se všemi balzámy nejlepšími“ (Píseň písní 4,11-14).

Lidé Bible říkají o Bohu, že i on má rád dobré a libé vůně. Proto pálili kadidlo, jehož vůně stoupala k nebi. Apokryfní biblická kniha Sírachovec říká, že překrásnou vůni voní Boží moudrost. A že provoňuje život těch, kdo žijí životem podle Boží moudrosti.

Evangelista Marek vypráví, jak k Ježíši jednou přišla žena, která pomazala jeho nohy vzácným vonným olejem, jehož vůně provoněla celou místnost. Ježíš přijal toto gesto úcty a lásky, a řekl, že o tom, co tato žena udělal, se bude mluvit všude, kde se bude kázat evangelium (Marek 14,9).

Nechte své oči zavřené a otevřete svůj čich. Postavím sem doprostřed aromalampu s vůní vonného oleje. Všechny vás obejdu a vonným olejem vám udělám znamení

kříže na ruku.

Ti, kdo věří v Ježíše Krista, kdo žijí životem poslušnosti, voní jeho pravdou, nesou voňavé ovoce jeho svatého Ducha.

(Doprostřed postavíme aromalampu, všem uděláme vonným olejem znamení kříže na dlaň.)

Píseň (sólo) – Aj jak jsou blahoslavení (EZ 388)

1. Aj, jak jsou blahoslavení ti, kdo jsou v Krista vštípeni; jsoucivé živé ratolesti, mohou v něm ovoce nésti.
2. Mají hojné rozvlažení; vnitřní, zevnitřní soužení jim nemůže uškodit, ni je z kmene vylomit.
3. Rozkošně se zelenají, ctnostmi krásně prokvítají; vůně libá jich ovoce vchází až před jejich Tvůrce.

Otevřeme svoji chuť

Pojďte a ochutnejte, jak je Bůh dobrý. Slova, která znějí před večeří Páně. Noc není hlavním časem chuti, protože i náš trávicí systém potřebuje svůj odpočinek. Ale existují i malé sladkosti, které se – třeba dětem – dávají před spaním.

Bible mluví o zvláštním pokrmu, který vzniká v noci. Jmenuje se mana. Když Izraelci putovali z Egypta do zaslíbené země, měli hlad a vyčítali to Bohu. Bůh jim slíbil, že jim v noci sešle chléb jako déšť z nebe. A když ráno vstali, kolem tábora padala rosa. A když přestala padat, na povrchu pouště leželo něco jako malé bílé lupínky. Lidé se ptali: „Co to je?“ Hebrejsky: „Man hů?“ A podle toho dostal tento nebeský chléb jméno: mana (srov. Exodus 16).

Mana, chléb, který jim Bůh dal, byl pro Izraelce záchrana. S Božím chlebem přežili putování pouští do zaslíbené země.

Mana skutečně existuje. Je to zaschlá šťáva pouštního keře a chutná docela sladce. Dnes v noci ji ochutnáme. Jako malou sladkost před spaním. Jako nebeský chleba, který vás posílí. Zvláště jestli třeba právě také procházíte ve svém životě nějakou pouští.

Nechte své oči zavřené a otevřete svoji chuť. Všechny vás obejdu a dám vám trošku sladké many.

Ti, kdo věří v Ježíše Krista, dostávají nebeský chleba.

(Obejdete účastníky a každému dáme kousek many.)

Píseň (sólo) – Svaté Boží požehnání

1. Svaté Boží požehnání buď nyní i vždy nad námi z Krista křížovaného, věčně požehnaného.
2. Jenž daří hojnou milostí jako svou manou na poušti k síle lidu věrného, k zahnání všeho zlého.
3. Ó žehnej nám v něm Pán Bůh náš, ó nás ostříhej Pán Bůh náš, osvěť tvář svou nad námi a budiž vždycky s námi!

Otevřeme svůj hmat

Noc je hmatu: dotyků, hmatání, osahávání věcí, které nevidíme. Cítíme nejenom svými prsty a dlaněmi, ale kůží na celém těle.

Nechte své oči zavřené a otevřete svůj hmat. Všechny vás obejmou a dám vám do rukou malé pírkó. Ohmatejte ho, dotkněte se jím svého obličeje, přejed'te si jím přes obličej a čelo.

Naše kůže je velmi vnímavá na dotek. Jemný dotek nám připomíná, jak jsme křehcí a zranitelní. Podobně vnímavá a citlivá, také křehká a zranitelná je naše duše.

Boží dotek je jemný a příjemný, hladí a uklidňuje.

(Rozdáme pírkó a necháme čas na jejich použití.)

Píseň (sólo) – Jak příjemné, můj Pane (EZ 625)

1. Jak příjemné, můj Pane, přebývat v domě tvém. Pro zemdlenu mou duši ty sám jsi příbytkem. Ve stínu tvém se skryji i srdce mé chce vyjít vstříc Pánu s jásotem.
2. V tvém chrámě smí si najít i ptáci přístřeší. Křik mlád'at, pláč a bázeň tvá blízkost utěší. Kdo dlouhou pout' chce začít, kdo ve tvé síle kráčí, tomu jsi bezpečím.

Žalmová modlitba (podle žalmu 57)

Pírkó, které jsme používali, nám připomíná Boha. Bibličtí svědkové někdy mluví o Božích křídlech, která nás chrání, především v noci.

Modleme se modlitbou podle Žalmu 57. Mezi jednotlivými částmi modlitby budeme společně opakovat slova: *Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.*

Vedoucí: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.

Všichni: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.

Vedoucí: Utíkám se do stínu tvých křídel, k tobě do bezpečí. K tobě volám a ty sešláš pomoc a zachraňuješ.

Všichni: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.

Vedoucí: Byl jsem zoufalý, ale teď mám v srdci novou odvahu. Bože, ukaž mi svou velikost, která je vyšší nad nebesa. Sešli svoje milosrdenství a věrnost.

Všichni: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.

Vedoucí: Moje srdce je připraveno, chci zpívat a chválit. Probud' se, moje duše, probud' se. Chci probudit jitřenku.

Všichni: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu

tvých křídel.

Vedoucí: Tvoje milosrdenství sahá až k nebi, tvoje pravda až do mraků. Tobě se odevzdávám.

Všichni: Smiluj se nade mnou, Bože, k tobě se utíká moje duše. Utíkám se do stínu tvých křídel.

Otevřeme svůj sluch

Bůh k nám mluví. Oslovuje nás. Hlasem svého slova z Knihy knih, hlasem našich bližních. Ale také hlasem přírody. Hlasem obrazů a pocitů, které v nás vyvolávají různé zvuky přírody, Božího velkolepého stvoření.

Nechte své oči zavřené a otevřete svůj sluch. Uslyšíme teď několik zvuků přírody. Naslouchajte a vnímejte.

(Pustíme pásmo zvuků z přírody, např. zvuk vln na pláži, zurčení potoka, zvuk deště, ohně, velrybí řeč, apod.).

Modlitba

Laskavý a dobrý Pane a Bože, děkujeme za dnešní den, za všechnu tvoji lásku a milost, kterou jsme směli zakusit. Buď s námi i tuto noc. Daruj nám pokojný spánek a dobrý sen pod ochranou křídel tvého milosrdenství a pokoje. Amen.

Požehnání

Bůh, pramen veškerého požehnání, ať ti dá svou milost, chrání tě a žehná ti. Ať střeží neporušenost tvé víry, trpělivost naděje a velkorysost lásky, abys zůstal věrný až do konce. Ať vždy vyslyší tvé prosby, dá tvým dnům svůj řád a mír a vede tě po cestě spásy.

Požehnání všemohoucího Boha, Otce i Syna i Ducha svatého, ať na vás sestoupí a zůstane s vámi všemi vždycky. Amen.

Jak dělat interaktivní programy?

Nápady

Metody biblické práce v Německu

(David Balcar)

Práce s biblickým textem je vztažena k naší zkušenosti, k našemu životu. Nejde předně o odborné poučení, ale o setkání s textem, o rozpoznání, že text je i o mně. Důležitý je rozhovor ve skupině účastníků. Cílem je, aby zkušenosti lidí s Bohem, které obsahuje text, byly zřetelné a staly se i našimi zkušenostmi. Abychom i my mohli skrze text podobně jako jeho aktéři prožít osvobození, uzdravení, obnovení, nasměrování, požehnání. Setkání s biblickým svědectvím se děje nejen na úrovni rozumové, ale zapojují se také intuice, kreativita, zážitky, city, společně se vzhledem k textu něco tvoří, dělá, prožívá. Metodicky lze tento přístup k biblickému textu rozpracovat do tří fází:

1. První přiblížení (Spontánní přístup k textu, první reakce.)

Vzít text na vědomí, starý text slyšet nově, jako by byl zdánlivě neznámý. Jde o to, co já si o tom myslím, ne co se o tom říká. Tady je prostor pro otázky, výhrady, námitky apod.

2. pracování (Věcné pojednání textu s určitým odstupem)

Tady jde o otázky vzniku textu, zařazení v bibli, paralel a pojmových souvislostí, žánru, dobového pozadí. Nesmí jít o monolog odborníka, pracuje se s spíše ve skupinách. V této fázi jde více o objevení objektivní výpovědi textu.

3. Zpodobnění/zvnitřnění (Kreativní ztvárnění, přivlastnění tématu a výtěžku.)

Výstup, ve kterém jsou zapojeny všechny smysly člověka, aby každý ze skupiny sdílel zkušenost, která je v textu zachycená.

1. Fáze: První přiblížení

(Spontánní přístup k textu, první reakce.)

Schůzka s textem

Pokud chceme vstoupit do rozhovoru s textem a setkat se s ním, pak je třeba vnímat ho jakožto protějšek, jako partnera, ne jako objekt, se kterým si mohu dělat, co chci. Musím si také uvědomit sama sebe v tomto vzájemném vztahu. Je možné si to představit jako jakousi schůzku, rande s textem. Jde o meditaci vedenou např. následujícími otázkami (nejlépe se napíšu se na plakát): Co vzhledem k textu nyní cítím? Co očekávám od textu? Jaké jsem vůči němu naladěn? Jaká je moje pozice vůči textu? Mám dopředu nějaké stanovisko? Předpoklad? Chci se setkat? Čemu se chci v textu vyhnout?

Tuto metodu lze zařadit hned na začátek práce anebo po prvním čtení textu

se snaží být hrází proti stereotypu při čtení bible. Mnohé texty jsou tak známé, že už ani nejsme schopni je pořádně poslouchat.

1. čtení nahlas, po versech, po odstavcích nebo si rozdělít role a číst přímé řeči (např. vypravěč, Ježíš, postižený, zástup).
2. jiné překlady (Kralický, ekumenický, Žilkův), dějprava, cizí překlady
3. kroužení kolem textu – čte se znovu mlčky nebo po oddílech nahlas, u toho se přemýšlí a kdo chce, může slova nebo věty, které jsou pro něj nějak důležité, přečíst nahlas. Anebo si to každý potichu podtrhne, a pak se to přečte. Rozhovor je pak o tom, které části byly zmíněny vícekrát a které třeba vůbec ne. (vhodné též pro žalmy, naučné texty)
4. hudební ztvárnění – k některým textům jsou písně, hudební skladby, které lze poslouchat a tím se setkat s textem jiným způsobem (např. ve Svítá lze najít podle rejstříku).
5. netradiční, nebiblické ztvárnění – vzbudí novou pozornost a zintenzivní naslouchání (Černošský Pán Bůh a pání Izraeliti, Apokryfy K. Čapka). Podnětem k rozhovoru může být třeba i špatné převyprávění z nějaké dětské bible, z comicsu. Zkuste přeložit text do slangu, do nářečí, převyprávět pro batole, stařenku, pro manažera, ufoha, Přečíst text znovu s úmyslnými chybami – ostatní je hádají – tím se soustředí na text. Předčítat pro děti – chvíli text, mezitím obrázky (jako v dětských časopisech).

Účastníci si představují text jako partnera, vůči kterému vyjadřují pocity, otázky, pochybnosti, naděje. Tento dialog se děje písemně, každý sám. Jako pomoc mohou na začátku být nabídnuty návrhy:

Milý texte,
nemohu s tebou souhlasit, protože ...
rozčiluješ mne, protože...
naháníš mi strach, protože...
nemohu se s tebou vyrovnat, protože...
zdáš se mi příliš optimistický, protože...
potěšil jsi mne, protože....
možná by se mi s tebou lépe zacházelo, kdyby.... apod.

Není nutné číst v plenu, co každý napsal, (stačí třeba jen ve dvojicích). Důležité je sdílení zkušeností, které lidé při psaní udělali.

Pozn. Nakousnuté věty, které se mají doplnit, jsou obecně dobrým prostředkem k rozhybání práce a zapojení i těch, kteří se obvykle nevyjadřují

Zařazení do vlastního života

Jde o pokus uvést text do souvislosti s vlastním životem – jde o meditaci s otázkami:

Ve které životní situaci byl pro mne tento text důležitý? Kdy by mohl být důležitý?

Kdy bychom ho snad mohli použít? Kdy bych ho nemohl ani slyšet?

Kdy by se zdálo, že ho můžeme použít, ale bylo by to nevhodné?

Není třeba to předčítat ani sdílet ve skupinách. Je to prožitek pro každého zvlášť jako odrazový můstek k další práci.

Asociace

Sbírání spontánních podnětů, nápadů. Cílem je aktivovat vlastní představy a zkušenosti a obohatit je reakcemi ve skupině. Dále pak vtáhnout účastníky do situace textu a co nejvíce si přivlastnit jeho téma. Jsou dvě možnosti:

1. Volné asociace: Účastníci sbírají nápady k textu jako takovému. Otázky jsou velmi obecné: Co vás k textu napadá? Na co myslíte? Na které lidi, situace, zkušenosti?
2. Řízená asociace: Začne se u určitých pojmů anebo otázek, které text obsahuje - k nim pak účastníci sbírají a připojují nápady a stanoviska.

Koláž

Řízené asociace se také často dají výtvarně ztvárnit. Při to tomto postupu se nápady a zkušenosti nevyslovují, ale vyjádří se koláží. K tomu je potřeba dopředu připravit obrázky, fotky z novin a časopisů popř. jednotlivá klíčová slova, základní pojmy příběhu. Velký papír, nůžky, lepidla, dostatek času - alespoň 20 min. Pak se o tom mluví, ale nemusí.

Takto vzniklé koláže tvoří zároveň pozitivní i negativní pozadí k textu a práci na něm.

Interaktivní psaní (Tichá diskuse)

(Interakce – vzájemné působení)

Tato metoda je vhodná pro menší skupinky (anebo se lze rozdělit) 5-7 lidí. Každý účastník má papír a tužku a napíše na něj nápad, tezi nebo otázku, kterou v něm text vyvolává. Další se vyjádří k výpovědi předchozího, další zase na to reaguje, atd. a papír koluje. Nemluví se. Papír může oběhnout jedno až dvě kola. Na každém lístku se rozvine rozhovor k výchozí otázce či výpovědi. Je možné se u toho stále dívat do textu. Na závěr se jednotlivé lístky potichu nebo nahlas předčítají nebo se pověsí na nástěnku, (příp. poslouží při výběru témat pro další pojednávání).

Alternativa 1: Různé skupinky jsou v domě a poslové mezi nimi nosí lístečky – ve skupince se lze o reakci na jinou skupinku poradit

Alternativa 2: Lidé stojí u nástěnky a píšou na ni své teze i reakce – kdo zrovna chce, ale nesmí u toho mluvit.

Tuto techniku lze použít ke:

- sbírání nápadů
- k probírání meditativních nebo naučných textů (např. z Kázání na hoře, žalmů)
- při střetu názorů (např. euthanasie)

Výhody této metody:

- vzniká zároveň více rozhovorů k rozdílným výpovědím textu
- rozvíjí se více témat, zatímco běžný rozhovor často ulpí u jednoho tématu
- komunikace je pomalejší a tím intenzivnější

Vcítování

Jde tu podobně jako pantomimy o vtažení účastníků do světa textu. Konkrétně to může vypadat třeba tak, že jeden člověk je “živá socha” a jiný ho vymodeluje třeba do podoby ochrnutého. Jde o to jakoby spoluprožívat i tělem určité pocity, zkušenosti, symboly nemoci nějaké osoby z textu. (slepého – zavázat si oči, spoutaného, němého) Při tom lze prožít i vliv těchto souvislostí na sociální okolí dotyčné osoby. Jde o to uvědomit si vlastní podobné zkušenosti. Důležitý je následný rozhovor.

Jiná možnost je vcítění vyjádřit slovně. (Např.vcítit se do role ochrnutého, boháče nebo žebráka a vyprávět průběh dne z jeho pohledu.)

Hra s tituly

V novinách je důležité, jak zní titulek článku, zda přiláká nebo nepřiláká pozornost čtenářů. Každý nadpis má jiný akcent a směřuje očekávání čtenáře jiným směrem. Různé nadpisy ke stejnému příběhu mohou nasměrovat k různým úhlům pohledu, minimálně dát podněty k přemýšlení.

Vedoucí připraví k biblickému textu větší množství různých nadpisů. Ty by měly být protichůdné – neuspokojující, zdůrazňující některé dílčí aspekty, bulvární, zkreslující, ale také seriózní a trefné. V malých skupinách (4-5 lidí) pak účastníci nad nimi diskutují a hodnotí je. Skupina pak představí nevhodnější nadpis a odůvodní svou volbu. Alternativou je, že skupiny vymýšlejí vlastní nadpisy. (popř. lze pracovat i s podtitulky, 2-3 větnými sumáři)

Meditace s metaforami

Účastníci dostanou úkol k určitým pojmům nebo myšlenkám textu přiřadit co nejvíce obrazů.

Př.: Být dítětem je jako Starat se je jako... Boží pomoc je jako.... Být pastýřem je jako.... Odpustit nepříteli je jako.... Být otrokem je jako....

Meditace/rozhovor nad obrazem/fotkou

Podkladem k rozhovoru/meditaci mohou být dva druhy uměleckých děl:

1. Ilustrace k danému příběhu, ztvárnění některé scény. popř. různá ztvárnění – třeba i tendenční, nepovedená. Rozhovor je o tom, co je zdůrazněno a co zatlačeno do pozadí, kam znázornění svádí pozornost, jak odpovídá textu apod.
3. Znázornění některého klíčového pojmu, prožitku, faktu z textu (např. bolest, strach, radost, rodina...) Tady posbíráme svá předporozumění, možná i předsudky a zreflektujeme osobní zasaženost tématem, které text obsahuje.

2. Fáze: Zpracování

(Věcné pojednání textu s určitým odstupem)

Strukturování textu

Má pomoci lépe porozumět textu a jeho struktuře. Účastníci zkouší členit text do smysluplných jednotek, podooddílků a vymýšlejí jim výstižné nadpisky (podobně jako jsou např. v ekumenické bibli).

Västeraská metoda

vede k cílenému pozorování. Účastníci dostanou list, na kterém je text rozdělen do malých oddílků a úkolem je opatřit ho následujícími značkami:

Otazník – označuje nejasná místa nebo taková, která je třeba důkladněji prozkoumat

Vykřičník – označuje důležité poznatky nebo vhledy

Šipka – označuje místa, ve kterých se cítím být obzvláště osloven a která jsou důležitá pro mou osobní situaci.

(Lze si to i doplnit např. křížek – tady protestuji proti textu nebo jeho pisateli.)

Práce jednotlivců je pak vyhodnocena, srovnávána a diskutována v plénu.

Srovnávání textů

Jde o pečlivé srovnávání paralelních textů – především se to uplatní u evangelií. Zjišťují se rozdíly a hledají se jejich důvody. Tím vznikne distance k textu, účastníci si uvědomí jeho zařazení do dobových souvislostí. To je hráz proti slepému čtení textu. Na tomto místě je také možné zařadit srovnání různých překladů.

Strukturální analýza

chce navést k tomu, aby se text vnímal jako celek jako uzavřený organismus a prozkoumával v rozličných dimenzích a vztazích. K tomu patří přesné pozorování aktérů a pletiva jejich vztahů, také u okrajových figur a nepojmenovaných osob. Důležitá je časová a prostorová dimenze, kdo odkud přišel, ke komu se přiblížil, poodešel, následoval i rekvizity – člun, město, strom, zvíře. Sleduje se, kdo mlčí, kdo kolik mluví, kdo křičí, atd. Sledovat se dají v textu např. jen slovesa nebo jen příslovce času, nebo místa. Výsledek lze graficky ztvárnit na velký arch papíru.

Textový atelier

Vedoucí připraví na pracovním listě řadu dalších biblických míst, kde se objevují podobné pojmy a souvislosti, které se objevují ve výchozím textu. Ve skupinách účastníci bádají a přemýšlejí, jak texty vzájemně souvisí, jak se doplňují, vysvětlují apod.

Informační materiál

K prohloubení věcného porozumění (ohledně celku textu, určitých pojmů, dobových souvislostí apod.) jsou připraveny odpovídající informační materiály, které jsou zpracovávány v malých skupinkách (pracovní listy – úkoly, otázky apod.).

Katalog otázek

Otázky jsou připraveny vedoucím a rozděleny s cílem přivést a podnítit účastníky k intenzivnímu potýkání se s textem. Je třeba, aby byly tak položeny, aby bylo možné je vypracovat samostatně, bez odborných znalostí. Proto je třeba do nich zapracovat pár informativních pokynů. Zpracovávání katalogu otázek se děje v malých skupinách, následně se výsledky sdělují v plénu a diskutuje se o nich.

(Pozn. Tři výše uvedené formy práce je třeba dopředu připravit. To lze dobře zvládnout za pomoci běžných pomůcek pro četbu bible – odkazů v bibli, biblických slovníků, konkordance apod.)

Identifikující rozkrytí

Tato metoda doplňuje a rozšiřuje právě zmíněné převážně kognitivní pracovní postupy o více zkušenostní dimenzi. Díky identifikaci s osobami textu mohou účastníci procítit a lépe pochopit slova činy osob v textu. Biblické texty nám někdy málo sdělují o myšlenkách nebo pocitech zúčastněných osob. Tento deficit lze ve skupině vyrovnat. Je možno použít několik dílčích postupů:

1. Převyprávění z pohledu jedné (v textu jmenované anebo nejmenované) osoby. Jde o to pokusit se vpravit do situace zvolené osoby a příběh vyprávět, třeba jednostranně z jejího pohledu, a tím lépe rozpracovat případné konflikty
2. Pozorování osob. Pozorovat jednu osobou a všimnout si jejího vývoje během příběhu, jejích vztahů k ostatním osobám (i k nejmenovaným) a jejich

vývoje.

3. Vnitřní dialog s nějakou osobou. Jde o fingovaný seberozhovor. Většinou se děje písemně – každý sám. Účastník se vpraví do situace určité osoby a mluví sám se sebou. Varianta pro práci ve skupině: vedoucí čte příběh a přerušuje ho všude tam, kde se nabízí seberozhovor - účastníci se vcítují do osoby z textu a plní pauzy svými myšlenkami. Mluví se jakoby za dotyčnou osobu (Ich-forma). (Třeba zastavit v podobenství o marnotratném synu, když syn vidí svou bídnou situaci u vepřů a rozhoduje se, jestli vyrazí domů nebo ne.)
4. Dialog mezi dvěma osobami z textu. Vytvoří se dvojice- každý zvolí jednu osobu a vedou dialog. Rozhovor může lépe vykreslit konflikty z příběhu.
5. Disputace k situaci textu
Dvě hádající se strany.

3. Zpodobnění/zvnitřnění

(Kreativní ztvárnění, přivlastnění tématu a výtěžku.)

Řízená meditace

V této fázi slouží meditace ještě jednou k soustředění a k intenzivní identifikaci s lidmi

biblického vyprávění. Nejde o to identifikovat se s jejich zkušenostmi, abychom jim lépe porozuměli (to bylo ve 2. fázi), ale spíš o to promyslet svou vlastní situaci, hledat paralely, otázky, případně pomoc, útěchu, odpověď. Meditativní texty mají být čteny či říkány velmi pomalu, s pauzami k promýšlení.

Písemná meditace

K tématu nebo zkušenosti, která vyšla v souvislosti s textem najevo, píše každý účastník vlastní asociace a myšlenky. Je možná např. forma dopisu zúčastněné osobě, dopisu evangelistovi, dopisu svému faráři, dopisu obyvatelům zeměkoule apod. Výsledky mohou ale nemusí být přečteny a může ale nemusí se o nich diskutovat. Mají ostatní podobné zkušenosti? Cítíme se k něčemu textem vyzváni? Jak to realizovat? Můžeme si vzájemně nějak pomoci? Je možné také mluvit o tom, jak se nám to psalo, nejen o tom, co jsme konkrétně psali.

Tržiště

Po místnosti se na stoly rozloží nebo na stěny pověsí různé citáty k tématu, které vyplynulo z textu (např. víra, církev), nebo různé výklady textu (z dějin výkladu), nebo některé klíčové výpovědi, které jsou obsahem probíraného textu. Účastníci mezi nimi chodí, čtou si je a musí si některou výpověď zvolit jako sobě nejbližší pozici. Pak mají vysvětlit, proč se tak rozhodli, popř. své stanovisko obhájit před ostatními.

Sejde-li se u jednoho papíru více účastníků, mohou ještě chvíli mluvit ve skupince, proč se tak rozhodli, popř. připravit společnou obhajobu.

Psaní dialogu s osobou textu

Jde o fingovaný rozhovor s osobou textu, která je myšlena jako aspekt mého vlastního já. Např. rozhovor s Jákobem, nebo s Petrem ve mně.

Pokračování ve vyprávění příběhu

Často se při poslouchání biblických příběhu objevuje otázka: Jak to asi bylo dál? (Např. Přišel bohatý mladík ještě jednou k Ježíšovi?) Tato metoda podněcuje fantazii k rozvedení příběhu za hranice toho, co je zaznamenáno v bibli - např. vymyslet jiný konec, psát příběh dál. Není to jen bezcenné hraní, ale vyrovnání se jednak s vlastními představami a dále s možnostmi, které sám text nabízí.

Přepracování textu

Je možné biblické texty změnit, přeložit, zmodernizovat, zpřítomnit, aby jejich jádro nově a provokativně promluvílo. Změna se může týkat jak formy, tak obsahu - nebo obojího. Může vzniknout píseň, modlitba, parafráze, parodie, antipříběh, rozhlasová reportáž atd. V této fázi je možné pracovat s podobnými cizími pokusy a zpracováními (viz I.Naslouchání textu 4.), anebo vlastní vyrábět. Obojí umožní dát výraz novým zkušenostem s biblickým poselstvím.

Divadelní zpracování

Vyrovnaní se s textem ve hře. Přehrát to, hrát dál, hrát různé role.

Pantomima. Tvoření živého obrazu.

Výtvarné zpracování

Vyjádřit poselství textu symbolem a vyrobit ho – z drátů, z moduritu, modelíny.

Polozit fotky či obrázky a vybrat jeden pro sebe jakožto ilustraci k příběhu.

K fotkám, či obrázkům pak psát popisky jako na výstavu.

Obrazy, koláže, plastiky, lepoprela.

Hudební zpracování

Napsat píseň, předělat text, vytvořit parodii, kánon, muzikál, kramářské písničky (s ukazováním na obrázky). Znázornit text za pomoci různých chraštítek, bubínků, zvonků.

Připravit melodrama.

Celkově k uměleckým dílům:

Je dobré dát prostor autorům vyjádřit se ke svému dílu.

Umělecká díla není třeba hodnotit. Pěkné není to, co je esteticky dokonalé, ale co je pravdivé a autentické.

(hlavní pramen: Horst Klaus Berg: Ein Wort wie Feuer (Wege lebendiger Bibelauslegung), str.169-195, München-Stuttgart, 1991.)

Biblická animace (ve Francii a Švýcarsku)

(Jakub Keller)

Biblická animace je způsob čtení bible ve skupině - propracovaný a podnětný, se kterým jsem se setkal ve dvojí - francouzské a švýcarské - podobě. Bere vážně to, že texty bible jsou adresovány skrze společenství všem jednotlivcům a ne jen nějaké elitě zasvěcených či věci znalých. *(Zároveň se ovšem při kursech biblické animace v obou zemích velmi úzce spolupracuje s kvalitními univerzitními biblisty.)*

Vedoucí skupiny - tzv. animátor - nepodává samostatný fundovaný výklad, přestože bývá velmi dobře připraven, ale pomáhá ostatním klást otázky textu, na které mohou sami nalézt odpověď. Je tím, kdo usnadňuje (skrze otázky) cestu k textu, pomáhá odhalit posunuté významy slov, dobové souvislosti a dává prostor pro vlastní hodnocení. Předpokládá při tom, že je spolu s lidmi, kteří se dobrovolně schází okolo Slova a mají k sobě důvěru.

Jde nám o Setkání - setkání s biblickým textem jako s partnerem ve skupině, kde se každý může svobodně vyjádřit.

Člověk je společenský tvor, žije ve vztahu. Tak i biblický text je v podstatě společenský - vznikl ze vztahu a má co říci.

Když se chce setkat s člověkem předpokládá to, že mám k němu úctu, že respektuji jeho svébytnost, že jsem připraven naslouchat tomu, co říká, ale také proč to říká. Podobně je to ve vztahu k textu.

Když se sejdete v mládeži:

každý z příchozích je odjinud, je jiný a biblická animace by mohla pomoci k tomu, aby se to nerozdělilo na ty, kdo mají připravený program, kdo to vedou a na ty ostatní, ale aby tam byl jako svébytný třetí účastník ještě ten text, s kterým se může setkat každý. (nejen ten, který připravuje program a promýšlí si to hodně dopředu a ostatní vleče s sebou chytanou-li se)

Biblická animace probíhá ve třech částech:

1. Úvod

není jen tak něco, aby se začalo, ale má docela konkrétní smysl: měl by překlenout odstup! Odstup mezi naší aktuální situací a tématem textu (odstup je dán, časem který nás dělí od vzniku textu, způsobem vyjadřování, ...) - všem nějak umožnit první reakci na text, první dotyk s tématem. K tomu je třeba zvolit takovou nápaditou formu aby byl ovšem zároveň překlenut nebo narušen i odstup mezi účastníky, které dělí vždy také hojnost rozdílů a bariér.

Každý má být dostatečně zaujat pro to, co se bude vykládat. Toto jsou některé z možností:

- Pokus o co nejvěrnější **rekonstrukci textu** podle paměti (v menších skupinkách, s psaním na papír a pak společnou opravou). Buď po jednom úvodním čtení, nebo pokud jde o více známý text, je možné jej nejprve po paměti sestavovat a pak teprve číst, u delších textů je možné sestavovat nejprve osnovu.
- nebo se jeden z vedoucích naučí text z paměti a živým způsobem ho vypráví. Posluchači se pak pokusí (na tabuli např.) nově sestavit text > diskuse jak to bylo. (zaznamenat. Kde došlo k neshodám)
- **Tichý dialog** je metoda, při které se text (je-li kratší např. antitheze z horského kázání) napíše doprostřed velkého papíru a účastníci mají nějaký čas na to, aby všichni bez mluvení psali okolo něj své bezprostřední reakce a symboly, případně reakce na reakci někoho jiného.
- Slovní či jiná **asociace** k hlavnímu tématu, případně k termínu, který se v textu objevuje (např. bouře, cesta, brána, večere, kříž, tma...) umožňuje osobní vstup každého účastníka do společného přemýšlení.
- Podle modelu ústní tradice jeden převypráví text druhému, druhý třetímu atd., všichni společně sledují posuny, výpadky a přídavky jednotlivých podání – verzí. U této metody se lze také poučit o tom, jaké biblické pojmy jsou hůře zapamatovatelné, a tedy méně srozumitelné.
- Různé způsoby čtení textu: např. několikeré čtení; čtení různých překladů; kombinace převyprávění a znovu čtení; čtení tematicky či jinak rozdělené pro více hlasů; osobní vícenásobné čtení neboli tichá meditace; mohou se např. rozdat různé překlady (varianty textu, qumránské, různá zpracování i vymyšlená), jednotlivci se seskupí podle toho, jaký text dostali a odhalují jeho původ.

2. Analýza

má dát slovo samotnému textu s velkým respektem k jeho časové a kulturní vzdálenosti (tedy bez rychlých aplikací); Ten zvýšený respekt k jinakosti textu je důležitý proto, že text se nemůže sám bránit proti nepochopení a našim zkratům. Proto si takhle část dává práci i s jednotlivými pojmy a jejich pochopení v celku té které biblické knihy

například...pracuje se často i v malých podskupinách na základě předem připravených otázek, dotazníků, srovnávání textů...

Nebo:

Metoda rolí - zvlášť vhodná pro narativní texty, příběhy, podobenství... Postup je následující:

- nejprve společně vyslechnout stručný kontext přečteného příběhu, v němž jsou postavy z textu v nějakém rozhovoru, buďto přímém nebo nepřímém

- společně! se definují role z textu a to jednak osoby a jednak skupiny (lid, učedníci, zástup, čtenáři, příp. nezávislí pozorovatelé..); je třeba společně rozhodnout o možné roli Boha (zda vůbec a když ano, tak jako Hospodin?, Duch svatý? nebo posel?..., podobenství sama nabízejí roli hospodáře či pána domu...)
- každý si vybere nějakou roli tak, aby byly pokud možno všechny zastoupeny (některé postavy budou zastupovány větším jiní menším počtem účastníků)
- každý si přivlastní svoji roli (případně i s pomocí předloženého písemného podkladu) a ve své roli zformuluje (písemně) dotazy adresované všem ostatním postavám z příběhu
- následuje řízený rozhovor mezi jednotlivými aktéry pomocí vytvořených otázek a improvizovaných odpovědí, při tom se probarvují jednotlivé vztahy postav biblického příběhu

V případě, že jde o podobenství, může následovat ještě další část, při které se promyslí výtěžek z hraného rozhovoru pro konkrétní osoby (např. u podobenství o zlých vinařích pak půjde o posun roli pána vinice na Hospodina, služebníků na proroky, syna na Ježíše, vinařů na správce země či vůdce apod.)

Cílem je vstoupit aktivně do biblického příběhu. Pokoušet se formulovat i nevyslovené otázky. Zažít děj vnitřních vzeb a struktury příběhu. Může to plynule přecházet až do dramatického zpracování textu.

Rozhodování

Z některých textů lze vyvodit různá stanoviska, různé až protichůdné interpretace (teze), různé způsoby řešení (pro názornost např: s kým Jákob zápasil u Jaboku? s démonem, s Ezauem, sám se sebou, s Bohem) Účastníci se rozhodují, kterou pozici budou (třeba i dočasně) zastávat a podle toho si sesednou do skupin. Pak nastává hra argumentů jednotlivých pozic, možnost přejít k jiné pozici-skupině, nechat se přesvědčit, nebo stát na svém. Každý zaujímá nějaké stanovisko (byť neutrální), každý se může pokusit argumentovat a zapojit se do rozhovoru.

nechápaté otázky - po výkladové části biblického programu na sebe někdo

vezme roli člověka, který poslouchá jinýma ušima. Například člověka, který se nikdy

nesetkal s křesťanstvím ani s biblí a klade jednomu (nebo všem ostatním) nechápaté otázky vedoucí ke konfrontaci s naprosto odlišným prostředím. Možná je např. role vězně, nemocného, různě postiženého (zvlášť při výkladu textů o uzdravování) případně role sebejistého, namyšleného člověka a podobně. Tato (nebo jiná) hlediska je možné posluchačům rozdat ještě před začátkem výkladu a tím motivovat jejich poslech.

3. Aktualizace

se pokouší o přivlastnění; Co já teď s tím mohu dělat? Ta předchozí část se zabývala hodně textem samotným - jeho světem, teď jde i o to, kam nás ten text dovede, nebo kam ho dovedeme my. (v tomto bodě je francouzský model animace daleko zdrženlivější než model švýcarský).

různé formy přetvoření textu do dnešní doby;

Tichý dialog (viz výše) - umožnit všem dotažení výkladu na základě nějaké závěrečné otázky, která vyzývá k nejednoznačným a tvůrčím reakcím. Psát na společný papír. Nebo společně malovat.

Metoda **zachování literární formy textu**. Tedy pokud se probírají epištoly, použít formu dopisu - napsat odpověď třeba, nebo přepsat po svém. U podobenství rozvinout danou formu metaforu nebo nová obrazná vyjádření. Pokud se jedná o poetický text je možné v reakci na něj psát báseň. Pokud jde o žalm, pojednat jej formou modlitby.

Pomocí celé řady **parafrází textu** - povídka, hudební zpracování, píseň, výtvarná zpracování

Francouzští animátoři nikdy nezapomenou na závěrečné hodnocení.

Hodnocení. Na závěr biblického programu požádat každého, aby vyjádřil, jaký přínos pro něj program měl, co mu výrazně či nově zaznělo, co by si chtěl zapamatovat atd. Hodnotit je možné ústně, písemně, případně kresbou na společný papír.

Jak dělat kreativní práci s Biblií?

(Z materiálů Ten Singu Norsko přeložil Radim Žárský)

1. Úvod (5-10 min):

- shromáždit celou skupinu
- začít krátkou modlitbou
- říci něco o tom co se bude dít. Říci něco o biblickém verši s nímž se bude pracovat.

2. Práce ve skupinách (20-30 min):

- nyní se skupina rozdělí do menších skupinek (5-8 osob)
- každé skupině se zadá zvláštní úkol
- v každé skupině by měl být vedoucí schopný pomoci, vyskytnou-li se těžkosti (např. jak vůbec začít).
- skupina má vytvořit něco co později ostatním na závěrečné přehlídce ukáže. To něco by mělo být ve vztahu k biblickému verši. (Návrhy metod, které mohou skupiny použít následují dále.)

3. Závěr (10-20 MIN)

- Po uplynutí času v němž účastníci užili své kreativity k vyjádření obsahu biblického verše, všechny skupiny se shromáždí a navzájem si ukáží co vytvořily.
- Na závěr může někdo celkově zhodnotit to, co bylo ukázáno. Měl by to být vedoucí. A měl by tím navnadit účastníky k jejich vlastním komentářům a otázkám.

Texty vhodné k použití:

Starý Zákon:

- Gn 37,1-35

Josefovy sny, Josef prodán do Egypta

- 1. Sam 3,1-11

Bůh volá Samuele

- 1. Sam 17

David a Goliáš

- 1. Kr 17,7-16

Vdova v Sareptě

Nový Zákon:

- Mt 18,10-14

Podobenství o ztracené ovci

- Mt 9,1-8

Uzdravení ochrnutého

- Mt 9,20-22

Uzdravení nemocné ženy

- Mt 22,1-14

Podobenství o hostině

- Mt 21,1-4

Vjezd do Jeruzaléma

- Mt 8,23-27

Utišení bouře

- Mt 28,1-10

Vzkříšení

- Mk 4,35-41

Utišení bouře

- Mk 16,1-8

Vzkříšení

- Mk 10,46-52

Uzdravení slepého Bartimea

- Lk 14,15-23

O hostině

- Lk 19,1-9

Zacheus

- Lk 17,11-19

Uzdravení deseti malomocných

- J 2,1-12

Svatba v Káně Galilejské

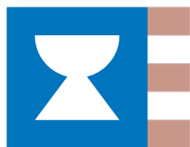
Návrhy metod kreativní práce s biblí:

(možné úkoly jednotlivým skupinám)

- * tiché obrazy
- * němé show
- * tanec
- * vyjádření se hudbou
- * vytvořit sochu
- * vytvořit tapetu
- * obraz z přírody
- * vytvořit píseň
- * vytvořit hru
- * zvukový obraz
- * loutkové divadlo
- * práce s hlinou
- * vytvořit modlitbu, jež může být použita na zakončení
- * show, pouze za užití prstů
- * groteska
- * vytvořit něco s papírem, nůžkami a lepidlem
- * malovat vlastními prsty
- * stínové divadlo
- * diář jedné z osob textu
- * dopis
- * divadlo: současnost
minulost
budoucnost
- * pantomima
- * přímý přenos
- * rap

Na lovu perly

Příručka k programům na schůzkách mládeže

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

Vydalo Sdružení evangelické mládeže, z.s.

Jungmannova 9, 111 21 Praha 1

První vydání, 2019

info@semcr.cz

www.semcr.cz

Jednotlivé příspěvky uvedené v knize budou zveřejněny také na webu <http://katecheze.evangelnet.cz>